

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS

Jas Randhawa
510.406.5056

**SUPER 8
Kansas**

**50 Units, Interior Corridor
Manager's Apartment
Grossing-\$815,000
Asking- 3.4 Times**

Bob Seth
408.807.9784

INDUS VALLEY INVESTMENTS

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ

28 ਮਾਰਚ, 2009 ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ

Cascade Banquets
800 W Irving Park Rd, Bensonville IL 60106
(Irving Park and IL 83 East of 83)

**ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਡੀ
ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਪਾਲ ਸਿੰਘ**

ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ।

Worldwide Travel, Inc.

Established Since 1975.

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

Toll Free: 800-504-3044

Lowest Fare Guaranteed

Tenth Year in Publication

ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 13, March 28, 2009

20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ: ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਗੱਠਜੋੜ ਹੋਏ ਪਾਟੋਧਾੜ

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਛਰਾਟੇ ਨੇ ਹੀ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਰੰਗ ਖੋਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੰਮੀਆਂ ਖਿਸਕਣ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ-ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਤਲੀ ਹਾਲਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਗਠਜੋੜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਖਾਵੀਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚੋਂ ਉਭਰਨ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਬਦਲ ਗਏ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪਲਟਵੇਂ ਵਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਕਟ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਠ ਰਹੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ 'ਚ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਥੇ 73 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਮੋੜਵੇਂ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ 24 ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਪਾ ਨੇ 80 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ 7 ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਛੱਡੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਸ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਨਿਤਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗਿਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਸ 'ਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆਂ ਗਾਂਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ 3 ਸੀਟਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਆਪਸ 'ਚ ਵੰਡ ਲਈਆਂ। ਲਾਲੂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ 3 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਝਾਰਖੰਡ 'ਚ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਤੇ ਪਾਸਵਾਨ ਨੂੰ ਪਟਕਣੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਝਾਰਖੰਡ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ 40 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 37 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਤੇ ਪਾਸਵਾਨ ਲਈ 3 ਸੀਟਾਂ ਛੱਡੀਆਂ। ਇਸ ਐਲਾਨ ਪਿੱਛੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਏਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਸੀਟਾਂ ਕਿਉਂ ਮੰਗ

ਝਾਰਖੰਡ 'ਚ ਰਾਜਦ ਅਤੇ ਲੋਜਪਾ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਉਸ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਰਾਜ ਠਾਕਰੇ ਦੇ 'ਮਰਾਠੀ' ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਭੁਚਲਾਵੇ 'ਚ ਨਾ ਆਉਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਦੱਖਣੀ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਐਮ.ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ., ਏ.ਆਈ., ਅੰਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਅਤੇ ਪੀ.ਐਮ. ਦੇ ਰਵੱਈਏ

ਕਾਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ।

ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਉਤੀਸਾ 'ਚ ਨਵੀਨ ਪਟਨਾਇਕ ਦੇ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਥ ਛੱਡ ਜਾਣ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਉਤਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਵਿਚਾਲੇ ਸੁਲਾਹ ਹੋਣ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸੰਕਟ ਭਾਵੇਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਜੋ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ 'ਚ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲੰਘੀ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਟੀਮਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੋਤੇ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਜੇਇੰਦਰ ਸਿੰਘਲਾ ਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰਲੇ ਉੱਚ ਸੂਤਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਫਰਜੰਦ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਉੱਪਰ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਸ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਣੀਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨੁਕਤਾ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਦੇ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਮੁੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਤਾਇਆ ਹੈ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਵਾਰ ਤਕਰੀਬਨ ਆਪਣੇ ਛੇ ਹਮਾਇਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੰਜ ਸਮੁੱਚੇ ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਰਾਇ ਇਹ

North American Truck Stop

ਵਧੀਆ ਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਸਰਵਿਸ ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਜਬ ਭਾਅ 'ਤੇ

ਟਰੱਕ ਟਰੇਲਰ ਰੀਪੇਅਰ, ਟਾਇਰ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ

909-350-3310, 909-697-5808
balwindernats@yahoo.com
14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337

*Reefer Repairs on ThermoKing & Carrier
*Full Service & Inspections
*Truck & Trailer Body Repairs
*A to Z Tractor Repairs
*Tire Sales-New & Used
*2 Fuel Island-Diesel
Competitive Prices

Vijay K. Chamdal
Commercial Realtor
Office: 713-779-7326
Cell: 281-704-0470, Fax: 281-858-1464

AFFORDABLE MORTGAGE INC.
SBA Loans
Conventional Loans
Residential Loans
www.affordablemortgage.usa

Specializing in Gas Stations, Motels and Residential

www.omnirealtyonline.com
Vijay@omnirealtyonline.com

9100 Southwest Freeway, Suite 111
Houston, TX 77074

Low Down Payment
100% Financing

ਆਪਣੀਆਂ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

Punjabi Association Hasda Punjab

Presents

Vaisakhi Mela 2009

Saturday, April 4, 2009

From- 5:00p.m till finish at Loos Field House
3815 Spring Valley Rd, Addison TX 75001
Admission Ticket: \$5.00

Debi Makhsoospuri with full musical group performing live along with local Gidha, Skits, Dances, Bhangra and more. Host: Makhan Brar

Chief Guest: S. Hardam Singh Azad

Enjoy a colorful Family style evening full of excitement

Host: Makhan Brar

Singer-Debi Makhsoospuri

Grand Sponsor: Gursewak Singh

- Platinum Sponsor:** Tony's Neighborhood Food Store, Deol and Judge Corporation
Gold Sponsors: Amrik S Grewal, Harjit Singh Dhesi, Manny Singh, Shere Punjab, Naib Birdi
Silver Sponsors: Mashiana Corporation, Bahadur Sahota, Ajmer Mattu, Tony Sandhu
 Maharaja Restaurant 972-867-6002
 Royal Sweets: 972-669-4973
 Tajmahal Restaurant: 214-692-0535
Exclusive Media Sponsor: Fun Asia 214-675-1754
 Radio Hasda Punjab every Saturday 6:00-7:00pm @ 700AM
Other Sponsors: Mumtaz Restaurant 214-575-2100, SubziMandi 972-235-4300,
 Tandoor Restaurant 817-261-6604, Amrita Travel 972-231-7993
Supporting Organizations: DFW International Sports Club and Punjabi Inc.
Punjabi Food: Tajmahal Restaurant and Mumtaz Restaurant

Contact Info:

Shera Singh: 214-755-2700, Harjit Dhesi: 972-900-4880, Hardip S. Gurna: 510-299-4747

rsingh1111@sbcglobal.net, www.hasdapunjab.net

Directions: From LBJ 635, take Midway Rd North, then make left at Spring Valley Rd, Loos Field House is to your right.

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਲੀਨਾਏ ਵਿਚ ਵਸਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ। ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਭਾਈ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ

ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਗੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਝਾਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਲ ਉਹ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੇ ਸਭਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੱਖ ਆਖੀ ਜਾਈਏ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ

ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ 15000 ਵਸੋਂ ਵਸਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਸਾਡੀਆਂ ਵੋਟਾਂ 1500 ਹੀ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਮਨਵਾਉਣ ਵਿਚ ਬੜੀ ਦਿੱਕਤ ਆਵੇਗੀ ਕਿ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸਾਡੀ ਇਡੀ ਵਡੀ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜੇ ਵੋਟਾਂ 5000 ਹਨ, ਤਾਂ ਹਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਪ੍ਰਦੇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੋਟਰ ਬਣਨ ਲਈ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਲੀਨਾਏ ਸਟੇਟ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਆਈ ਡੀ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ ਘਟਾ ਕੇ ਅੱਧੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਨਾਲ ਗੁਰੂਘਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ-ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਵੀ ਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ 2010 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ ਆਉਂਦੀ 5 ਅਪਰੈਲ ਹੈ। ਗੁਰੂਘਰ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੁਲਿਸ ਆਉਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਆਖਦਿਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੁਲਾਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ 18 ਨੂੰ

ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਓਹਾਇਓ: ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਓਹਾਇਓ ਵਲੋਂ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 18 ਅਪਰੈਲ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮੀ 4 ਵਜੇ ਮੇਸਨ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਓਹਾਇਓ ਵਾਦੀ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅੱਡੀ-ਖਾਸੀ ਵਸੋਂ ਹੈ ਪਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਕੁਝ ਢਿੱਲਾ-ਮੱਠਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਵਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਇਕ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਕਲੱਬ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹੋਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ-ਬੱਚੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਟਰਾਫੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਹੋਰ ਨ੍ਰਿਤ ਆਈਟਮਾਂ ਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਲਈ ਖਾਣੇ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮਾਵੀ ਨੇ ਕਲੱਬ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ:

ਆਓ ਵਿਸਾਖੀ ਮਨਾਈਏ ਮਿਤਰੇ
ਗੀਤ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗਾਈਏ ਮਿਤਰੇ
ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਨਿਰਲੇਪ ਸਮਾਜ
ਵਿਉਂਤ ਨਵੀਂ ਬਣਾਈਏ ਮਿਤਰੇ
ਭੁਲਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਗਿਲੇ ਤੇ ਸ਼ਿਕਵੇ
ਸਾਂਝ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪਾਈਏ ਮਿਤਰੇ
ਆਓ ਵਿਸਾਖੀ ਮਨਾਈਏ ਮਿਤਰੇ।

ਡੈਲਸ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 3 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਅੰਬੀ ਮਾਣਕੋ): ਦੇਸੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਡੈਲਸ ਵਲੋਂ ਦੂਜਾ ਟੈਕਸਸ ਗੋਲਡ ਕੱਪ 3 ਤੋਂ 5 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਐਚ ਈ ਜੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਇਸ ਖੇਡ-ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਦੀਆਂ 12 ਟੀਮਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਿਊਸਟਨ, ਸੈਨ ਹੋਜੇ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਫੀਨਿਕਸ, ਨਿਊਯਾਰਕ, ਐਲ ਏ ਅਤੇ ਡੈਲਸ

ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਭਾਗ ਲੈਣਗੀਆਂ।

ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਮੈਚ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਕੀ ਦੇ ਮੈਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਰੈਫਰੀ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਭੁਲਰ, ਪਭਜੋਤ ਭਾਟੀਆ ਅਤੇ ਕੈਮ ਗਿੱਲ ਖਿਡਾਉਣਗੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਹੋਣਗੇ। ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਮੁਫਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਲੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਕਓਰਟੀ ਦਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੋ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

28 ਮਾਰਚ, 2009

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ-ਨੌਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਕੈਸਕੇਡ ਬੈਂਕ੍ਰਾਇਟ ਹਾਲ, ਬੈਨਸਨਵਿਲ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਛੀ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਪਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼-ਫੋਨ: 847-359-0746

4 ਅਪਰੈਲ, 2009

ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ-ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ ਤੇ ਫੈਸ਼ਨ ਸ਼ੋਅ, ਟੈਫਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਸ਼ਾਮ 7:00 ਵਜੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ-ਫੋਨ: 708-774-2999

11 ਅਪਰੈਲ, 2009

ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ 2009-ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ, ਬੋਲੀਆਂ, ਲੋਕ-ਨਾਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕੁਝ। ਲੇਨ ਟੈਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ, ਸ਼ਾਮ 7:00 ਵਜੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਫੋਨ: 847-414-3041

Matrimonials

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਡੋਡ 26, 5'6", ਮਾਸਟਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਪੀਐਚ.ਡੀ. ਕਰ ਰਹੀ ਸੁੰਦਰ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਰਤੀ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਲਈ ਯੂ.ਐਸ.ਏ./ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ/ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਐਚ-1 ਵੀਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 704-930-1734, sandhu_rajpal@hotmail.com

Suitable US citizen or green card holder mach for Kamboj Sikh US citizen boy, 5'10", 26, electric engineer working in a reputed company near Chicago, call: 224-623-3923 or e-mail: bababaljji@yahoo.com

SIDHU & ASSOCIATES REALTY COMMERCIAL REAL ESTATE

**GAS STATION, HOTEL, LIQUOR STORE
RESIDENTIAL REAL ESTATE IN ILLINOIS**

**ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ,
ਮੋਟਲ, ਹੋਟਲ,
ਲਿਕਰ ਸਟੋਰ ਅਤੇ
ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ
ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ/
ਵੇਚਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ**

ਬਲਜੀਤ ਸਿੱਧੂ

Baljit (BJ) Sidhu, Broker
Cell: 630-862-0941
Fax: 630-423-4024

Moneydart Global Services Inc.

Moneydart Global Services Inc., is part of the UAE Exchange Group which is positioned as the 3rd largest money transfer company.

We have pioneered new standards in money remittance services since our establishment in 1980, ever staying ahead of competition with advanced and slick enhancements in the technology, operation and customer service spheres.

Requires Manager Business Development-Illinois

The ideal candidate should have minimum one year work experience with pleasing personality, good communication skills and flair for customer service and business development. He/She should be able to work in a fully automated environment. Previous experience in money transfer/ money exchange/ banking will be an added advantage.

Please Contact Prabhakar Patel

Ph: 630-355-9191

Sumit Prabhakar

Ph: 732-447-3157

Or e-mail your resume to: moneydart@att.net

ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ/ਸਿੱਖ ਮਾਮਲਾ

ਚਾਲੇ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ : ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੰਘੀ 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦੇ ਸਲਾਬਤਪੁਰਾ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ 11 ਮੈਂਬਰੀ 'ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥਾ' ਚਲਿਆ। ਜਥੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਪਣੀ ਕੋਠੀ 'ਚ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਬੰਦੇ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਤੂ-ਤੂ, ਮੈਂ-ਮੈਂ ਵੀ ਹੋਈ। ਸਿੱਖਸਾਜੀਲ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦਾ ਗੁਲਬਾ ਤੋੜਨ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਦਿਸਿਆ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਤਖ਼ਤ ਵਿਖੇ

ਪਹੁੰਚਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। 22 ਮਾਰਚ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੰਗਾ ਰੋਕੂ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਤੋਪਾਂ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੈਨਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਆਏ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਤਕ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ 'ਚ ਭੈਬਲਭੂਸਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਸੀ, ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਸੰਗਤ ਨੇ ਨੁਕਰਾ ਦਿਤਾ। ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫ਼ੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਜਾ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਪਰ

ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਥੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੀ ਏਕਨੂਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫੌਜ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਜਥੇ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੂ-ਤੂ, ਮੈਂ-ਮੈਂ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੰਡ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਿਥੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਤੇ ਸੰਗਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਉਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਅਪਣੀ ਕੋਠੀ 'ਚ ਆਰਾਮ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਾਂਜੀ, ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ

ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤਾਂ ਹੇਠ ਆਈ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ 'ਹੁਕਮਨਾਮਾ' ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਨਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਹੁਕਮਨਾਮਾ' ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਉਪਰ ਪੰਜ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੋਣ, ਇਸ ਲਈ 'ਜਥੇਦਾਰ' ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹੱਥ ਠੋਕੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਆਉਣ।" ਇਕੱਤਰਤਾ 'ਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੈਨਾਤ ਸਨ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥਾ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਕੁ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ।

ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਰੇਪਾਉ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੇ 11 ਮੈਂਬਰੀ ਜਥੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੌਤ ਮੰਡੀ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਜਥੇ ਦੇ ਪਿਛੇ-ਪਿਛੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀਜ਼. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ। 18 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਵਾਟ ਤੈਅ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਜਥੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਮੰਡੀ ਕੋਲ ਐਸ.ਪੀ. (ਡੀ.) ਅਜੈ ਸਲੂਜਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਥੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਖਿਲਾਫ 107/51 ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ 'ਉਲੰਘਣਾ' ਕਰ ਕੇ ਤਖ਼ਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਸਲਾਬਤਪੁਰਾ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਨਾਮ ਚਰਚਾ ਘਰ ਤਕ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸਾਖੀ ਤਕ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਦੇ ਧੜੇ ਨੇ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਖ਼ਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ

ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਦੇ 11 ਮੈਂਬਰੀ ਜਥੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਉਧਰ, ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਆਗੂ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ

24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹਾਜ਼ੀ ਰਤਨ ਵਿਖੇ ਬੁਲਾਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਿਰਕਤ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ 11 ਮੈਂਬਰੀ ਮਰਜ਼ੀਵਤਾ ਜਥਾ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਲਾਬਤਪੁਰਾ ਡੇਰੇ ਵਲ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਕੁਝ ਪੱਥਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਵਗਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ

Two Restaurants For Sale

Two American Restaurants With Fast Food and Sit In Facility In Down State Illinois Are For Sale. Very Good Location and Returns.

Call For Details

Ph: 847-361-7274

ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਤੌੜ-ਭੰਨ

ਜੇਗਿੰਦਰ ਮੇਨਕਾ, ਮਿਲਵਾਕੀ

*ਸਲੱਮਡਾਗ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ-ਫਿਲਮੀ ਖਬਰ

-ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦਿਖਾ ਕੇ।

*ਚੈਪਟਰ 11 ਕੀ ਹੈ?-ਇਕ ਸੁਰਖੀ

-ਦੀਵਾਲੀਆਪਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵਾ।

*ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਲੜੇਗੀ 50 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ-ਇਕ ਖਬਰ

-ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹਾਰੇਗੀ ਕਿੰਨੀਆਂ 'ਤੇ।

*ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਜਿੱਤਣਾ ਸੱਖਾ ਨਹੀਂ-ਖਬਰ

-ਤੁਹਾਡੇ ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਤਿਉੜੀਆਂ ਹੀ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ।

*ਮਾਇਆਵਤੀ ਤੇ ਉਮਾ ਮਿਲਾ ਸਕਦੀਆਂ ਨੇ ਹੱਥ-ਖਬਰ

-ਖੈਰ! ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਹਾਰ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪੈਣਗੇ।

*ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੀ ਹੋਣਗੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ-ਖਬਰ

-ਜਨਾਬ ਜੇ ਵੋਟਰ ਸੁਪਨੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ।

*ਫਿਜ਼ਾ ਨੇ ਚਾਂਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਾਗਵਲ 'ਚ ਵਲਿਆ-ਖਬਰ

-ਇਸ਼ਕੇ ਦਾ ਡੰਗ ਮਾਰ ਕੇ ਪੈਸਾ ਬਟੋਰਨ ਲਈ...

*ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣਗੇ-ਫਿਲਮੀ ਖਬਰ

-ਕਿ ਕਿੱਦਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਦਬਾਏ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ?

*ਜਦੋਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ 'ਤੇ ਫਾਈਲ ਸੁੱਟੀ-ਖਬਰ

-ਹੋ ਸਕਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗ ਲਈ ਹੋਊ

ਚਰਨਜੀਤ ਚੱਢਾ ਬਣੇ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪੁਰਾਣੀ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸੰਸਥਾ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਧੜੇ ਨੇ ਇਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਗਰਦਾਨਦਿਆਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੈਲੀਂਜ ਕਰਨਗੇ।

ਸੁਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 540 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 199 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣ ਲਿਆ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਚੈਂਜੀਡੈਂਟ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਨੂੰ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਚੋਣ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਰਾਜ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠਾ ਤੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 21 ਮੈਂਬਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ 10 ਮੈਂਬਰੀ

ਵਿੱਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਮਤਾ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ ਨੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਚੱਢਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

LOANS! LOANS!! LOANS!!!

- ✓ Commercial loans- any size, anywhere!
- ✓ Residential Loans
- ✓ Purchase/Refinance
- ✓ Houses/Gas Stations/Franchises/Motels
- ✓ Grocery/Liquor Stores
- ✓ Churches

Rajesh Gupta
414-322-5722 Cell

ABC Mortgage

6617 W. Capitol Dr. Milwaukee, WI 53216

414-462-2222 (Ph.)

e-mail: gupta@abcmortgage.biz

www.abcmortgage.biz

414-462-2220 (Fax)

Aero Travel & Tours Inc.

8401 N. Crawford Ave #105, Skokie IL 60076

A.R.C.

Serving The Community Since 1981

Most Economical Fares & Confirmed Seats to Indian, Pakistan, Bangladesh, Europe and Middle East.

Consolidators For All Major Airlines

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

Toll Free: (800) 679-1328

or (847) 677-2021

e-mail: aerotravel@gmail.com

ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਚ

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਬਠਿੰਡਾ : ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪ੍ਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਰਤ ਕੇ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਚਿੱਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਣਇੰਦਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖ ਲਈ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਦਾ ਹੀ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ।

ਉਧਰ ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀ-ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 13 ਵਿਚੋਂ 12 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਛਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਲਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਸਾਰੀਆਂ 13 ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣ ਲੜਾਈ ਬਹੁਤ ਤਕੜੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਵਧ ਗਏ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਸ. ਬਾਦਲ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਕੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੜਕੇ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਟਿਕਟ 'ਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੜਿੱਕਾ ਡਾਹੁਣ ਦੀ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਸੀਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਪਿਛੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈ 'ਤੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਇਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਕਰੇਗਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਤੋਂ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ 'ਪਾਪਾ ਜੀ' ਵਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੰਜ ਬਾਦਲ ਪਿਰ ਰਣਇੰਦਰ ਦੇ ਐਲਾਨ ਪਿੱਛੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਦਬਾਅ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਿਵਾਰ ਹਾਈਕਮਾਨ ਕੋਲ ਰਣਇੰਦਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਜਾਣ ਨਾਲ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਦੁਹਾਈਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਰਣਇੰਦਰ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਿਰਤੋੜ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ 'ਚੋਂ ਹੀ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਕੋਈ ਔਰਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਆਫੇ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਬੀਬੀ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜਾਂ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਏਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵੱਕਾਰੀ ਸੀਟ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਝੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਚੋਣ ਮਾਹਰਾਂ, ਸੂਹੀਆ ਰੀਪੋਰਟਾਂ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਸਚਾਈ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ 'ਚ ਪੈਦੇ 9 ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਏਥੇ ਹਾਲਤ ਮੰਦੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਹਲਕਾਬੰਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਹਲਕੇ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਕੇ ਲੰਬੀ ਬਠਿੰਡਾ ਸੁਹਿਰੀ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇਹਾਤੀ, ਮੌੜ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਭੁੱਚੇ, ਮਾਨਸਾ, ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਬੁਢਲਾਡਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੀਟਾਂ ਪੈਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 2 ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਜਗਦੀਪ ਨਕਈ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ 7 ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ।

ਹਰਮਿੰਦਰ ਜੱਸੀ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਜੀਤਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਗਾਗੋਵਾਲ, ਅਜੀਤਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਢਰ ਅਤੇ ਮੰਗਤ ਰਾਏ ਬਾਂਸਲ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ। ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਦੀ ਕੁਲ ਸਾਢੇ ਕੁ

13 ਲੱਖ ਵੋਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ 2 ਲੱਖ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਵੋਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਬਹੁਤ ਉਪਰ ਹੈ ਜਦਕਿ ਆਮ ਕਿਸਾਨ, ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ, ਆੜੂਤੀ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਕਬਿਤ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਪੈਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਕ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਾਖ਼ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੋਣ ਮਾਹਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਆਮ ਚਰਚਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਵਾਰ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਗੂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੀਟ 'ਤੇ ਖੜੇਗਾ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਆਗੂ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਹਰ ਹਿੱਲਾ ਵਰਤਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਧੱਕੜ ਫੈਸਲਾ

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਜੀਵ ਜ਼ਿਲੇ ਦੀ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤ ਵਲੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋਏ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜੇ ਨੂੰ 'ਲੱਭ ਕੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਦੇਣ' ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਤਵੇ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਖ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਇਹ ਸਮਾਜ ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਜ਼ਿਦ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲੜਕੀ ਪਿੰਡ ਸਿੰਘਵਾਲ ਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਲੜਕਾ ਉਸਦੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਮਟੌਰ ਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਆਦਰਸ਼ ਜਾਟ ਮਹਾਂਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਮੰਨਣ ਪਿੱਛੋਂ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ 'ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ' ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਾਸੇਹੀਣਾ ਤਰਕ ਵਰਤਿਆ ਹੈ।

ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਫ਼ਤਵੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟੇ ਭੁਗਤਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਲਈ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਅਣਦੱਸੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਹਾਪੰਚਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਧਰੇ ਫੁੱਪ ਕੇ ਬੈਠੇ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜੇ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਫ਼ਤਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੈਥਲ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮਨੌਜ ਅਤੇ ਬਬਲੀ ਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਈ ਵਿਚ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੁਨੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਸਬੀਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ 'ਜਿੱਤ ਦੀ ਟਰਾਫੀ' ਵਜੋਂ ਉਭਾਰ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ 'ਸਬਕ' ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਜੁਅੱਰਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਹੁਦਦੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਅਕਤੂਬਰ-2004 ਵਿਚ ਝੱਜਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਅਸੰਧ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰਾਨੀ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਾ ਚੁੱਕੀ ਸੋਨੀਆ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਰਾਮਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਰਾ ਮੰਨ ਲਵੇ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵੀ ਗੋਤਰ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਾਵੀਏ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੁਰ ਰੱਖਣ

ਲਈ ਫ਼ਤਵੇ ਦੇਣ ਦਾ ਚਲਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕੋ ਗੋਤਰ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਾਲੀਆਂ ਆਪੋ ਬਣੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ਤਵਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੁਣ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਖਤ ਤਾੜਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਚਲਾ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹ ਸੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਬਣਾਉਣ? ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦਾ 'ਫੌਰੀ ਵਿਆਹ' ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਹ ਹੌਸਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਨਾਪਸੰਦਗੀ ਵੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸੁਧਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਮਸਲਾ ਓਨੀ ਦੇਰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਣਾ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦਾ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੀਆਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉਪਰ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ ਅੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਫੌਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇਖ਼ਲਾਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜੇ ਦਾ ਹਾਲ ਬਬਲੀ ਤੇ ਮਨੌਜ ਵਰਗਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਬਠਿੰਡਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਚਿੱਤੀ 'ਚ

ਪਟਿਆਲਾ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਕਾਕਾ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਥੋਂ ਕਾਕਾ ਰਣਇੰਦਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚੋਣ ਕੌਣ ਲੜੇਗਾ।

ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰਿੰਦਰ ਦੇ ਕਾਕੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਚੋਣ ਲੜੇਗਾ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਫਾਈਨਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੀ.ਐਮ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਇਥੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਪਰ ਉਧਰੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੂੰਹ ਅਰਬਾਤ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਚੋਣ ਲੜੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਾਪ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਟਿਕਟ ਦਾ ਅਜੇ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਾਲੇ ਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਵੀ ਇਥੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਚੋਣ ਲੜਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦਸੇਗਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਦੇ ਮਾਤਾ ਤੇ ਪਤਨੀ 'ਚੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਕੌਣ ਚੋਣ ਲੜੇਗਾ।

ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

Same day service in Chicago and suburbs

Amar Carpets Inc

ਵੈਸਟਰਨ ਅਵੈਨਿਊ ਤੋਂ ਅਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

Ph: 773-508-5253, 773-507-8043, Fax: 773-508-5249

Commercial Real Estate in Michigan

ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਜਨਸ ਲਈ ਲੋਨ ਦਿਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

UNITED LENDING

1.Commercial Loans Nationwide, 2.Gas Stations, 3.Liquor Stores, 4.Super Markets, 5.Shopping Malls, 6.Convenience Stores, 7.Churches, 8.Car Washes, 9.Hotel, Motel, 10.Restaurants 11.Fast Food Franchise

Sarabjeet Singh
Realtor /Mortgage Broker
Ph.414-803-7420

Fax. 989-790-9405

Email. franciscogroup.singh@gmail.com

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਬਿਜਨਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ ਬਿਜਨਸ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸੂਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ

Many More Please
Call For Details

Francisco Group Realty
2770 Silver Lake Rd.
Traverse City, Mi 49684

Punjab Times
Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-299-9200

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 75 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 350 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer
The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.
Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.
All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ’ਚ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ

ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਉਪਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੀ ਛਾਪ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰੀਕ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਟਿਕਟ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਟਿਕਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਜਾਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ‘ਤੇ ਨਿਗੂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਆਮ ਰਾਇ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਬੇੜੀ ਬੰਨੇ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕੰਪੇਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਢਣ ਦੇ ਕਈ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰਲੀ ਫੁੱਟ ਹੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੱਖੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਉਪਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ

ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਧਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਰ ਤੋੜ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਦਾ ਧੜਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉਪਰ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਇੰਜ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੋਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੱਖੀ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤੇ ਕੈਪਟਨ ਪੱਖੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਣ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੁਚੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੇ ਤਾਜ਼ ਵਲ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹੁਣ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਿਆ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਇੰਜ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਫੁੱਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਵਲ ਨਹੀਂ ਤੁਰੇਗੀ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਤਾਜ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਦੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਹਿਣ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਕੰਪੇਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀ ਪਾਟੋ-ਧਾੜ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉਪਰ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਸਲਾ ਵੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਹੀ ਨਜਿੱਠਣਾ ਬੇਹਤਰ ਸਮਝਿਆ।

ਇੰਝ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਪਰ ਹੀ ਮੁਨੱਸਰ ਕਰਨਾ ਵਾਜ਼ਿਬ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਤੋਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਹ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਆਉਣਗੇ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੋਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਪਿੱਚ ਕਾਫੀ ਉੱਚੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਖੱਟਣਾ ਬੇਹਤਰ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਆਉਂਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ

ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੂੰਆਂਧਾਰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਢੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਕਾਫੀ ਭਖਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਹਿੰਸਕ ਟਕਰਾਅ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਵੇਂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਛੋਟੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਤੀਜੇ ਮੌਰਚੇ ਵਿਚ ਵੀ ਜੁੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਹੁਤੀ ਰੜਕਵੀਂ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚੋਣ ਅਖਾੜਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੋ ਧਿਰਾਂ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਲੜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਦੋਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਚ. ਵਨ-ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ:ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਐਚ. ਵਨ-ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਵੀਜ਼ਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬੋਧ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਇਹ ਸਖ਼ਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ 2009 ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਦਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਐਚ. ਵਨ-ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੰਪਨੀ ਜੇ.ਐਚ.-ਵਨ ਬੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਐਚ.-ਵਨ ਬੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਅੰਪਲਾਇਰ’ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਲੇਬਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਐਂਪਲੀਕੇਸ਼ਨ (ਐਲ.ਸੀ.ਏ.) ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਚੇਚੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਚ.ਵਨ-ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਐਲ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਐਚ.-ਵਨ ਬੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪਹਿਲੇ ਸੱਟੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਹੀ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਐਚ.-1 ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗ ਲਈਆਂ ਹਨ।

ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਗੱਠਜੋੜ ਹੋਏ ਪਾਟੋਧਾੜ

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਸਮੇਤ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੂਹਰੇ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਬਾਗੀ ਤੇਵਰ ਦਿਖਾਏ ਹਨ, ਉਥੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸੰਸਦੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਵਿਜੇ ਗੋਇਲ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਖੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੇਅਰ ਆਰਤੀ ਮਹਿਰਾ ਵਲੋਂ ਵੀ ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਰਤੀ ਮਹਿਰਾ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿੱਧਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਕ

ਹੋਰ ਝਟਕਾ ਉਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਤੋਮਰ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਰਾਹਤ ਵਾਲੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਮਾ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅੜਿੱਕਾ ਨਾ ਬਣਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨੇ ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ‘ਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼

ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਆਗੂ ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਮੋਰਚਾ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ‘ਚ ਮਾਰਾ ਮਾਰੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜਸੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਗਠਜੋੜ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕੀ ਸਵਾਰਨਗੇ, ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਵਧ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦੇਣੋਂ ਗ੍ਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਆਸਾਰ ਵਧ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਮੀਕਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ।

ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਮਗਰੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਡਿੱਗੇਗੀ ਆਲਮੀ ਆਰਥਿਕਤਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ:ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਫੰਡ (ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2009 ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਿਘਾਰ ਵਲ ਜਾਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਬੀਤੀ 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ. ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ 2010 ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੁਧਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2009 ਵਿਚ ਆਲਮੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਘਟ ਕੇ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਇਕ ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।” ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਕਸਤ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ

ਜਾਪਾਨ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਭਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈਆਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿਚ 2009 ਦੌਰਾਨ ਕਮੀ ਆਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 2010 ਵਿਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਸਖ਼ਤ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਭਰ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਮੰਗ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਦੀ ਕਮੀ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ

ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਰਤਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕੇ।

ਜੀ-20 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਭਰ ਰਹੀਆਂ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਨੀਤੀਗਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਰਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਆਰਥਿਕ ਸਰਕਲ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਨਾਲ ਜੁੜਣ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਘਰੇਲੂ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਰਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਨੀਤੀਆਂ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ

ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ‘ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਰਗੀਆਂ ਉਭਰ ਰਹੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋੜ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋਣ, ਵਿੱਤੀ ਖੜੋਤ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਰਾਮਦ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਧੱਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਫੰਡ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 2010 ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਸ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਘਟਣ ਨਾਲ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ		
ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)	ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)	ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ	ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ	ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ	ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ	ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ	ਸ.ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ	
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ		
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ		

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਲੈਨਸਿੰਗ

4701 Pleasant Grove, Lansing, MI 48910 Ph: 517-272-0231

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ

ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 18 ਅਪਰੈਲ 2009

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 18 ਅਪਰੈਲ 2009 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੀਰਤਨੀ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਗੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਰਿਵਰਫਰੰਟ ਪਾਰਕ, (ਲੈਨਸਿੰਗ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਪਾਰਕ) ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਪਰੇਡ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰੇਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਣਗੇ। ਪਰੇਡ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਰਿਵਰ ਫਰੰਟ ਪਾਰਕ (300 N. Grand Ave, Lansing, MI 48933) ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਕਲਾਕਾਰ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਜੈਲੀ, ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ, ਹਰਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਦੀਪਕ ਢਿੱਲੋਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਵਿਰਕ, ਗੁਰਲੇਜ ਅਖਤਰ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਓਲ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ।

Cultural program will follow

Worldwide Travel
1-800-504-3044

**WESTERN
UNION**

Sponsors: Grill of India, Flint (MI) 810-230-7090
Ajay Badhwar Tax and Accounting Services 517-393-0720.
Sangath Foods, Lansing (MI) 517-333-6536

★ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਗੱਤਕੇ ਦੀ ਟੀਮ
★ ਤਾਜ਼ਾ ਜਲੇਬੀਆਂ
★ ਗਰਮ ਗਰਮ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ

Free city parking across the Park on Capital Ave.

**Contacts: Gurudwara Sahib (517) 272-0231,
Ladi Multani (517) 204-4171, S. Balbir Singh (917) 214-8483**

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਸੇਲ 'ਤੇ ਲਾਇਆ

ਜਗਰਾਉਂ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰੀ ਦੀ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਆਮ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵਾਂਗ ਸੇਲ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼-ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਨਾਂ 'ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰੀ 'ਚ 152 ਸਟਰੀਟ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਦੋਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਇਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਡੀਵੈਲਪਰ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਲੁੱਡੂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪਲਾਜ਼ੇ

ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਹੁਣ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਲੁੱਡੂ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਹਲਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿੱਤੂ-ਪ੍ਰਤੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਲੁੱਡੂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਸਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਲਵੇ। ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਸ਼ੋਅਜ਼ ਵਿਚ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਲ 'ਤੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਤਿ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਆਫਰ ਮਿਲੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਖਫਾ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਲ 'ਤੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਤਿ ਨਿੰਦਣਯੋਗ

ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਲਦ ਹੀ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਅਤੇ ਹਾਲਤ 'ਚ ਸੇਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕਤ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਸੇਲ 'ਤੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕਰਤੋਂ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਢੇਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਕਾਡਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 7 ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਆਈ.ਜੀ.ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ.ਡੀ. ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਟਿਆਲਾ ਰੇਂਜ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਐਸ.ਕੇ. ਅਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਐਨ.ਐਸ.ਕੰਗ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਪੀ. ਵਿਰਦੀ ਨੂੰ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸੂਰੀਆ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤੈਨਾਤ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੂਨ 2008 'ਚ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਜਰਾਇਮ ਪੇਸ਼ਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਜਰਾਇਮ ਪੇਸ਼ਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮਗਲਰ ਦਾ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰੀਪੋਰਟਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਸੂਰੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ ਸੂਰੀਆ ਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤ ਕੇ, ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਰੇਂਜ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਐਸ.ਕੇ. ਅਸਥਾਨਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਤ ਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ

ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਕਿ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਜੋ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਨੇ ਵੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ੀ ਅਸਥਾਨਾ ਦੀ ਬਦਲੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ੀ ਅਸਥਾਨਾ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਰੀਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਰੀਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੀ ਅਸਥਾਨਾ ਵਿਰੁਧ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਸ ਰੀਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਛੇਤੀ ਅਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰ ਕੇ 7 ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਟਾਈਪ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡੀ.ਪੀ.ਪੀ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਵਿਰੁਧ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੀ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੀ ਦੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬੇਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਦਿਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੀ ਨੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਚਾਰ ਕੇਸ ਬਣਾਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਅਦਾਲਤੀ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸੈਣੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ।

ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਿਚ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੀ ਵਿਰੁਧ ਅਗਵਾ ਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਕਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ ਐਸ.ਐਸ ਵਿਰਕ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਵੀ

ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੈਣੀ ਸੰਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਐਚ.ਐਸ. ਮੱਤੋਵਾਲ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ. ਮੱਤੋਵਾਲ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ. ਮੱਤੋਵਾਲ ਸ. ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ 'ਤੇ ਸ. ਮੱਤੋਵਾਲ ਨੂੰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ. ਮੱਤੋਵਾਲ, ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਿਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ

45 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਬਾਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ, ਸੰਗਰੂਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ 33 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 4 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 29 ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ 31 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 5 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ 26 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚੋਂ ਕੁੱਲ 30 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ-ਦੋ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤੇ 28 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚੋਂ 28 ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ, ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ 23 ਤੇ 5 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-18 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਜਲੰਧਰ 'ਚੋਂ 26 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੇ 26 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਐੱਸ.ਏ.ਐੱਸ. ਨਗਰ ਤੋਂ 23 ਤੇ 7 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-16 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ 17 ਤੇ 6 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-11 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਮੁਕਤਸਰ 'ਚੋਂ 17 ਤੇ 1 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-16 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ 17 ਤੇ 2 ਪੈਂਡਿੰਗ-15 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ, ਮਾਨਸਾ 'ਚੋਂ 12 ਤੇ 4 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-8 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਕਪੂਰਥਲਾ 'ਚੋਂ 9 ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ, ਬਰਨਾਲਾ 'ਚੋਂ 8 ਤੇ ਇਕ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-7 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ 7 ਤੇ 4 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-3 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਰੋਪੜ ਤੋਂ 6 ਤੇ 6 ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ 6 ਤੇ 6 ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ 5 ਤੇ 2 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-3 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਤੋਂ 1 ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੋਣ ਜਾਬਤ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਤੋਂ 145 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 25 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 120 ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ 102 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 13 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 89 ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ 8 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਲੰਮੀ ਸਟੇਅ ਸਬੰਧੀ 7 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੇ 7 ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ, ਘਰੇਲੂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ 10 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ 2 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-8 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਟੈਂਡਰ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ 3 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ, ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਬੰਧੀ 2 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ, ਨਵੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ 8 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, 1 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-7 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਹੋਰ 20 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, 3 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-17 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਸਕਿਓਰਟੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਸਬੰਧੀ 2 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, 1 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-1 ਪੈਂਡਿੰਗ, ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਇਕ ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਸਬੰਧੀ 5 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 5 ਹੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਕੇ.ਪੀ. ਖਹਿਬੜੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ 'ਚ ਉਲਝੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਵੀ ਟਕਰਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਵਿਰੁਧ ਲੰਬੀ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਵਲੋਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਮੁਖੀ ਵਿਰੁਧ ਲਗਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਰਾਇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਮਕਾਉਣਾ

ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ.

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ, ਰਘੂਨਾਥ ਸਹਾਏਪੁਰੀ

ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸਪੀਕਰ ਡਾ. ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਅਣਗਿਣਤ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁਧ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਝੂਠੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਜੀਤਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਮਾਨਤ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਡਿਊਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚੋਣ ਅਖਾੜਾ ਮਘਣਾ ਸੂਰੂ, ਤਿਖੀਆਂ ਝੜਪਾਂ ਦੇ ਆਸਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸੀ ਮਾਹੌਲ ਗਰਮ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਦੇ 9 ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ 3 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਵਲੋਂ 12, ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਵਲੋਂ 1 ਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਵਲੋਂ 2 ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਿੜ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਵੀ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਉਤਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ. ਮਾਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਰਾਜ 'ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਪੈਣੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਥੇ ਚੋਣ ਅਖਾੜਾ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵਧ ਸਮਾਂ ਭਰਿਆ ਰਹੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ 13 ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਉਤਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਉਪਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਛਾਪ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਆਗੂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੂਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਪੜ (ਰਾਖਵੇਂ) ਹਲਕੇ ਤੋਂ 1999 ਤੋਂ

2004 ਤੱਕ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ 2004 'ਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ, ਦਾ ਇਸ ਵਾਰੀ ਪੱਤਾ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਦੂਲੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜਾਂ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਰਾਖਵੇਂ) ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਭੱਜ-ਨੱਠ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਸੁਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭੱਠਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ 'ਚ

ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਹੁਲਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਮਾਰਦੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ

ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣੀ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਨੇ ਇਸ ਹਲਕੇ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦੋ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੰਗਾਰਿਆ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਜੇਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਟਿਕਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਅਲੱਗ ਬਲੱਗ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੇਮੇ 'ਚ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿਬੜਾ ਨੂੰ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਦੇ ਕੇ ਲਿਬੜਾ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਵੋਟ ਮੌਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ

ਮੁੱਲ ਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਈ ਕੇਂਦਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਰੂਰ ਸੀਟ ਛੱਡਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਦਾਲ ਨਹੀਂ ਗਲੀ। ਹੁਣ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੀ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪ ਉਤਾਰ-ਚੜਾਅ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਠੀਕ

ਪਹਿਲਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਕੰਪੇਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਸੀਏ 'ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਮਰਿੰਦਰ ਧੜਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਧੜੇ ਹਾਸੀਏ 'ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 10 ਟਿਕਟਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਵੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਮੋਤੀ ਮਹੱਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਲਵਾ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਗਰੂਰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਉਭਰਨ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ। ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਉਭਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਰਮਿਆਨ ਮਹਾਸੰਗਰਾਮ ਹੋਣਾ ਅੱਟਲ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੂਝ ਬੂਝ ਦਿਖਾਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਤੇ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਮੋਤੀ ਮਹੱਲ ਜਾ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਪੀ. ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਬਰਾੜ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਭੱਠਲ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਰਾਣਾ ਸੋਢੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਰਾੜ ਕੈਪਟਨ ਨਾਲ ਜਾ ਮਿਲੇ।

ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ : ਕੌਣ ਕਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜੇਗਾ

ਜਲੰਧਰ : ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ : ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ : ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ : ਰਵਨੀਤ ਬਿੱਟੂ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਚੀਮਾ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਓ.ਪੀ. ਸੋਨੀ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ : ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਾਜਵਾ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਮਨੀਸ਼ਾ ਤਿਵਾੜੀ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਗੁਰਚਰਨ ਗਾਲਿਬ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ : ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਘੁਬਾਇਆ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਬਠਿੰਡਾ : ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਕਾਂਗਰਸ)

ਬਨਾਮ (ਹਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਬਾਕੀ ਹੈ)

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ : ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿਬੜਾ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਚਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਪਟਿਆਲਾ : ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਸੰਗਰੂਰ : ਵਿਜੇਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ (ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ)

ਫਰੀਦਕੋਟ : ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਡੈਨੀ (ਕਾਂਗਰਸ) ਬਨਾਮ ਪਰਮਜੀਤ ਗੁਲਸ਼ਨ

ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨੇ ਬਦਲਿਆ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਾਦਲ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ
ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ : ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 2007 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ 'ਚੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਪਈ ਵਧਾਣੀ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਸ਼ਾਹ ਮਸਤਾਨਾ ਚੌਕ ਦੀ ਹੋਈ ਭੱਟ-ਤੋੜ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦਾ ਜੋ ਕਾਟੋ-ਕਲੇਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਡੇਰਾ ਸਲਾਬਤਪੁਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦਿਆਂ ਛਕਾਏ ਜਾਮ-ਇ-ਇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਸਿੱਖ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ।

ਬਲਦੀ 'ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇ ਕੁ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀ ਉਸ ਘਟਨਾ

ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਸਿੱਖ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਡਾਂਗੋ-ਸੋਟੀ ਹੋ ਗਏ। ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਕਦਰ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਇਕੱਠ ਦੌਰਾਨ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਬਾਈਕਾਟ ਸਬੰਧੀ 17 ਮਈ, 2007 ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 'ਪੰਥਕ ਸਰਕਾਰ' ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਚਲੇ ਡੇਰੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਕਦਰ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਏ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਾਮ

ਚਰਚਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਣ-ਐਲਾਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਉੱਥੇ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਪਹਿਰੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੇ, ਬਲਕਿ ਸਸਕਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀੜੀਆਂ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਾ ਹੋਈਆਂ।

ਇਸਦਾ ਉਲਟ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਿੱਚ ਵਹੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਆਤਮਦਾਹ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਸਿਤਮ-ਜ਼ਰੀਫ਼ੀ ਇਹ ਕਿ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹਾਹਾਕਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੇ ਆਖਰੀ ਰਸਮਾਂ ਮੌਕੇ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕਦਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਆਇਦ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਭਾਰੀ ਭਰਕਮ ਨਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਲੋਲੂਤੀਆਂ

ਕੱਢਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ।

ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠਲੀ ਏਕਨੂਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫੌਜ ਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਨਾਮ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਹ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਇਹ ਹਕੂਮਤੀ ਕਹਿਰ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਣਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਬਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਰਿਹਾ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਆਹਟ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਉਂ ਹੀ ਵਕਤ ਨੇ ਕਰਵਟ

ਲਈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਡੇਰਿਆਂ, ਬਲਕਿ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਾਮ ਚਰਚਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਗਰਮ ਸੂਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਰਗਰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇੱਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਨੇ ਡੇਰੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਤੌਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਤੱਕ ਡੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

CDL (B) Straight Truck, (P) Passenger, and (S) School Bus with AIR BRAKE

- ★ Assist in job placement
- ★ Flexible hours, fit your Schedule
- ★ More than 25 years experience
- ★ Up to \$700 to \$800 per week!
- ★ Refresher courses available
- ★ One-on-one training

ALL★STARS

★ TRUCK DRIVING SCHOOL INC ★

CDL A, B, P & S

FREE TRAINING

100% State Funded

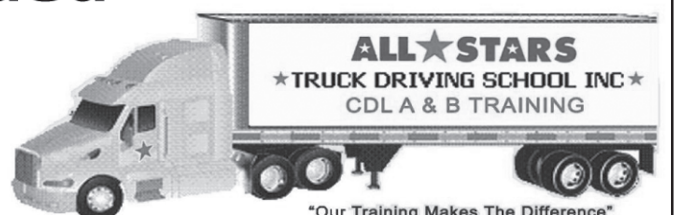
ASK FOR RUPI

Call: 734-444-4048

Visit us online at allstarscdl.com

Email us at www.allstarstruckschool@yahoo.com

Or in person at 151 Military St. Detroit, MI 48209

"Our Training Makes The Difference"

Michigan
Works
Approved!

We are affiliated with NWLB

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੈਲੰਡਰ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਮਘਾਇਆ

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਸਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਜਲਸਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਦਰਸ਼ ਚੋਣ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਰਸਵਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਲੰਬੀ 19 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਜੰਤਰੀ, ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਤੇ ਬਲਿਊਸਟਾਰ ਵੇਲੇ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਢਾਹੇ ਗਏ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਨਿਭਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਘੁਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੈਲੰਡਰ ਅਤੇ ਜੰਤਰੀ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ਜਿਥੇ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਉੱਪਰ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਢਾਹੇ-ਢੇਰੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਕੈਲੰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਸਾਂ ਹੀ ਭਰੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮੁੜ ਕੁਰੇਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਾ. ਰਾਣੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੈਂਡਤਾ ਖੇਡਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੋਣ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ

ਕੋਈ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹਰਕਤ ਨਾ ਕਰੇ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਦੁਖਾਂਤ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੂਬਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਵਲੋਂ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੌਰਾਨ ਢਾਹੇ-ਢੇਰੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲਗਾ ਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਗਰਮਾ ਗਈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ (ਦਿਹਾਤੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰਰਾਜ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਨੇ ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲੀ (ਮਜੀਠੀਆ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਅਜਿਹਾ ਕੈਲੰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕਾ ਕੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਹਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਸਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਜਲਸਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਆਦਰਸ਼ ਚੋਣ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਲੰਬੀ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਮੁਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਨੇ ਦੁਸ਼ਾਂਤ ਕਲਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਚੋਣ ਜਲਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਡੀ.ਸੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਤਰੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵਲੋਂ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਿਆਣਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਕੀਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਕੁਸਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੁਝ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਫਾਸਟਵੇਅ, ਜੋਸ਼, ਫਿਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਪਲੱਸ ਅਤੇ ਤਤਕਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੈਨਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਚੈਨਲ 'ਬਰਾਡਕਾਸਟਿੰਗ' ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਛਪਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਬਰ ਰੂਪੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਲੰਡਨ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੁਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਨ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਉਕਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ 12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਡੋਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੰਦੋਬਸਤ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ 200 ਬਟਾਲੀਅਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੂਰਵਕ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ 12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੰਦੋਬਸਤ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਆਮ ਹਲਾਤ ਵਿਚ 100 ਬਟਾਲੀਅਨਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ—

ਨਾਲ ਡੋਰਾ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪਾਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਕਾਰਨ ਇਧਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਚੌਕਸੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਠਹਿਰਣ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਰਮਿਆਨ ਜਾਰੀ ਗੰਭੀਰ ਰਾਜਸੀ ਟਕਰਾਅ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੜਬੜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਬੜਨ ਲਈ ਸੂਬੇ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਸਿਆਸੀ ਟਕਰਾਓ ਸਰੀਰਕ ਜੰਗ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੂਝਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅੱਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੁਫੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਈ.ਆਰ.ਬੀ.ਹਵਾਲੇ

ਨੰਗਲ : ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਡੈਮ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਡਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ, ਨੰਗਲ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੰਤਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਐਚ.ਐਸ. ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਫਲੈਗ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਵਿਚ ਨੰਗਲ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਹਰੋਂ ਪੀ.ਏ.ਪੀ. ਅਤੇ ਆਈ.ਆਰ.ਬੀ. ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪੁਲਿਸ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ।

SUPER TRAVEL

847-676-9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR,
CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS
DELTA, AIR INDIA,
KLM, LUFTHANSA.

For Emergency
Call anytime at

847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India \$545
London \$250

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography

(with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN

(725-7926)

(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767

E-mail: raj@syانvideo.com

or visit at: www.syanvideo.com

Desi Bazar

Now Proudly Serving You At Two Locations

916 E. Main Street #118,

Greenwood, IN, 46143

Tel: 317-888-2040

Fax: 317-888-2050

6663 W Washington St

Indianapolis, IN 46231

Tel: 317-247-7240

Fax: 317-247-7250

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

• FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY

• FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies
and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

Visit us on the web: punjabtimesusa.com

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

KMAX Travel, Inc.

Professional customer service
Special discounted fares to India,
Europe, Middle East, Pakistan,
Bangladesh. LOW FARE!!!!
Special Fares for Bangkok

ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਤੇ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ
ਫਿਕਰ-ਰਹਿਤ ਸਫਰ

CALL TOLL FREE:

(866) 750-5629(KMAX)

or direct line at (847) 982-0178

ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਰਵਾਇਤੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਇਸ ਵਾਰ ਭੁਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਿਲੇਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਹਲਕਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਆਗੂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਰਾਜ ਦੇ 12 ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਰਾਜਸੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਹਾਕਮ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਏਜੰਡਾ ਦੇ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਝੋਕ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਡਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਜੇ ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ

4 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿਚ ਮੌਤ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਮਿਸੌਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਡੇਸ ਪੇਰੇਸ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਕ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿਚ ਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਦਸਾ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ, ਜਦ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਧੁੱਤ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸਕਰਮੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਾਹਨ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਿਵਾਸੀ ਇਹ ਪੰਜੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਈਸਟਰਨ ਇਲੀਨਾਏ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਐਮ. ਐਸ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਸਨ।

ਦਲ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਹਲਕੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਾਬਕਾ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਨ। ਅੰਕੜੇ ਇਹ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਹੱਦੀ ਹਲਕਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਫਤਵਾ ਦਿਤਾ। 1996 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੀਬੀ ਸੁਖਬੰਸ ਕੌਰ ਭਿੰਡਰ ਸਾਨ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਸਨ, ਪਰ 1998 ਵਿਚ ਇਹ ਸੀਟ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪੈ ਗਈ।

ਮਾਝੇ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੀਟ 1996 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੀਟ ਮੁੜ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਚਲੀ ਗਈ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਆ ਗਏ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਵੀ ਉਹ ਹੀ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸਨ। ਸਰਹੱਦੀ ਹਲਕਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਮਾਝਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਸੀਟ ਦਾ ਨਾਂ ਖੜ੍ਹੂਰ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਹਲਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨੇਰੀ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 1996 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੀ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਨੇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਬਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਜਲੰਧਰ ਹਲਕੇ ਲਈ 1996

ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਹਲਕਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਇਹ ਸੀਟ ਪਾਈ। ਦੁਆਬਾ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਬਸਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1996 ਵਿਚ ਫਿਲੌਰ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਹਲਕੇ ਲਈ ਬਸਪਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। 1998 ਵਿਚ ਸਤਨਾਮ ਕੈਂਥ ਦੀ ਝੋਲੀ ਇਹ ਸੀਟ ਪਈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲ ਇਹ ਸੀਟ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਚੋਣ 'ਚ ਇਸ ਸੀਟ ਦੀ ਭੁਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ।

ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਰਾਖਵਾਂ ਹਲਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 1996 ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੀਟ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮੋ ਬਾਬੂ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ ਨੇ ਪੂਰੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਪਿਛਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਸੀਟ ਰਾਖਵੀਂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਰੋਪੜ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬੀਬੀ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਇਸ ਹਲਕੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੁਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੁਲੇ ਰਹੇ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿਭੜਾ ਹਲਕੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨਵਾਂ ਹਲਕਾ ਜਨਰਲ ਬਣ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਵੇਂ ਹਲਕੇ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਭੇਜਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1998 ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਸੀ।

ਪਿਛਲੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਹਲਕਾ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਦਲ ਕੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਕਦੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਹਲਕੇ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਮਾਨ) ਦੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਜਿਤਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਨਕਲਾਬੀ ਨੇਤਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਵੀ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕਾ ਵੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਾਲਾ ਹਲਕਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਲਕੇ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਸਟ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਇਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੀ। ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਬਦਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਹ ਹਲਕਾ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜਨਰਲ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਗਹਿਗੱਚ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਾਜਸੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਜਿਤਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਹਲਕੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਭਿਜਵਾਇਆ। ਹੁਣ ਹਲਕਾ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਜਿਹਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਦੇ ਹਾਥੀ ਮਸਤ ਚਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਤੱਕੜੀ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੁਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਲਕਾ ਕਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

सत्यमेव जयते
Government of India

ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲਖਾਨਾ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਧਿਆਨਦੇਣਯੋਗ

ਸਭ ਆਮ ਖਾਸ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਲਈ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚਲੇ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ/ਓ.ਸੀ.ਆਈ. ਕਾਰਡ/ਪੀ.ਆਈ.ਓ. ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਫੁਟਕਲ ਕੌਂਸਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਆ ਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਿੱਧਿਆਂ ਡਾਕ/ਕੂਰੀਅਰ ਸਰਵਿਸ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ। ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਨੌਸਰਬਾਜ਼ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਢਹੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.indianconsulate.com ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜੀਆਂ ਲਈ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਵਲੋਂ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਏਜੰਸੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਟਰਾਵੀਜ਼ਾ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਇੰਕ, 17 ਨੌਰਥ ਸਟੇਟ ਸਟਰੀਟ ਸੁਈਟ 950, ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਇਲੀਨਾਏ 60603 (ਫੋਨ 312-346-2367) ਨੂੰ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜੀਆਂ ਲੈਣ ਅਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਏਜੰਸੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

COLDWELL
BANKER

KARN GILL

Canton, MI

LOAN OFFICER

(Evergreen Mortgage)

- New Purchase, Home Loans
- Existing Mortgage, Refinancing
- Lowest Possible Closing Cost, 0 Point
- Lowest Possible Bank Interest Rates
- Lowest Possible Monthly Payments

REALTOR

(Coldwell Banker Preferred)

- Help Buying a House
- Help Selling a House
- Discount on Sale Commission Rates
- Trust, Honesty, Understanding PLUS

734-612-9984

KarnGill@Hotmail.com

www.KarnGill.com

Karn Gill

R K

ਵਾਜ਼ਬ ਭਾਅ,
ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰਵਿਸ

Carpet & Flooring, Inc.

- *Commercial
- *Residential
- *Industrial
- *Sales
- *Installation
- *Cleaning
- *Repair

6346 N. Claremont Ave.
Chicago, IL 60659

Ravinder Singh Ravi

Ph. 773-761-6888

Fax: 773-761-6865

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 28 ਮਾਰਚ, 2009

ਬਠਿੰਡੇ ਵਾਲੇ ਰਫਲਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀ - ਲੋਕ ਬੋਲੀ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਬਠਿੰਡੇ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਜੰਗ

ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਲੰਮੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਚਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਓ.ਪੀ. ਸੋਨੀ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਲੰਧਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਲਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ., ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਲਈ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਲਈ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿਬੜਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਲਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੈਨੀ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲਈ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਗਰੂਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਵਿਜੇਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚਰਚਿਤ ਸੀਟ ਬਠਿੰਡਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ।

ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਵੱਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਏਨੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸੀਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਲ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਬਠਿੰਡਾ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ। ਪਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜਿੰਨਾ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸੀਟ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਹਲਕਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਦੇ ਜਨਰਲ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਇਸ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਕਾਫੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਬਠਿੰਡੇ ਉੱਪਰ ਹੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੰਜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਵੇ ਵਿਚੋਂ ਉੱਜ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲਵੇ ਵਿਚੋਂ ਲਗਭਗ ਹੁੰਝਾ ਹੀ ਫਿਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 1920 ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰੈਡੀਕਲ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਬੇਟੇ ਭਾਈ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਭਾਈ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ਦੀ ਚੋਣ ਟੱਕਰ ਦੇਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰੈਡੀਕਲ ਧਿਰਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋਏ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਰੈਡੀਕਲ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ 22 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਡੇਰੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਰਜ਼ੀਵੜੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਫੜੋ-ਫੜੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਖਿਲਾਫ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਖਿਲਾਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾ ਉਲੀਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਜਾਣ। ਉੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਖਿਲਾਫ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਕਸਦ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਭਾਵੇਂ ਡੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਪਰ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੁੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਤਖ਼ਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਖੜਨਗੇ, ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇੰਜ ਬਠਿੰਡਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਚੋਣ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਬੇਹੱਦ ਤਿੱਖੇ ਨਾਹਰਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਡੇਰਾ ਵਰਸਿਜ਼ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਪਿੜ ਬਣਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗਰਮੀ ਵਧਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

✦

ਠਾਹ ਸੋਟਾ

—ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

✦

‘ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਬਨਾਮ ਤੱਕੜੀ’

ਡੋਡੇ ਭੁਕੀਆਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ,
ਜਾਲ ਬੁਣਨਗੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੱਕੜੀ ਦਾ।
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਢਾਉਣ ਲਈ ਪਏ ਕਾਹਲੇ,
ਫਿਕਰ ਕੱਟ ਕਰਦੇ ਜਨਤਾ ਤੱਤੜੀ ਦਾ।
ਲਾਰੇ ਲਾਉਣਗੇ ਚੰਦ ਤੇ ਰਾਕਟਾਂ ਦੇ,
ਹੋਣਾ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਗੱਡਾ ਵੀ ਲੱਕੜੀ ਦਾ।
‘ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ’ ਨੇ ਕਰ ਲਿਆ ਕਮਰ ਕੱਸਾ,
ਧੌਂਕਾ ਸਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁਣ ‘ਤੱਕੜੀ’ ਦਾ।

ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਬੇਲ ਦੇ ਤੁੰਬੇ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਨਪ ਰਹੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਮਾਲੀ ਵਿਤਕਰੇ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ, ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ, ਡੋਰਾਵਾਦ, ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ, ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੀ

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਵਿਰੁਧ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਸੋਧ ਲੈਂਦਿਆਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਅਮਨਮਈ ਝੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ‘ਚੋਂ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਰਖੇਜ਼ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਿਰਕੇ, ਕੌਮ, ਧਰਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲੀਏ ਖੁਦ ਹੀ ਜਾਤਾਂ-ਬਰਾਦਰੀਆਂ, ਡੋਰਾਵਾਦ ਅਤੇ ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਕੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ਸਮਝਣ ਤੇ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਦਲੀਲ ਸਹਿਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਅੱਜ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਗੱਲ ਨਿਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲੀਏ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਡੋਰਾਵਾਦ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਸਾਧੂ-ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਵੋਟਾਂ ਸਮੇਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਉਲਝਾ ਕੇ ਰਾਜ-ਭਾਗ ‘ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਸਕਣ।

ਇਸ ਸੋਚ ਅਧੀਨ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ 1978 ਵਿਚ ‘ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ’ ਨੂੰ, 1997 ਵਿਚ ‘ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ’ ਨੂੰ ਅਤੇ 2007 ‘ਚ ‘ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ’ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਖੂਨੀ ਝੜਪਾਂ ‘ਚ ਉਲਝਾਉਣ ਪਿੱਛੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਵਾਰਥ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਡੋਰਾਵਾਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂਡੰਮ ਵਿਰੁਧ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਹੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨੇ ਖੂਨੀ ਝੜਪਾਂ ਸਮੇਂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ, ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹੁਣ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਖੰਡੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਵੀ ਜੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅਤੇ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਖੂਨੀ ਝੜਪਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਇਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਲਈ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਖੜਨ ਵਾਲੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ‘ਨੰਨੀ ਛਾਂ’ ਲਈ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।

ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਅਤਿ-ਦੁੱਖਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਵਿਰੁਧ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਤੌਹੀਨ ਕਰਕੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ‘ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਹੋਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ‘ਡੋਰਾਵਾਦ’ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਸ. ਬਾਦਲ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗਤ ਦੇ ਕੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨਮਈ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਲਾਂਬੂ ਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਦ-ਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ

ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ 7 ਮਈ ਅਤੇ 13 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ, ਇਥੋਂ ਦਾ ਵੋਟਰ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰਥੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਭੁਗਤਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਹੀ ਸ. ਬਾਦਲ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਨਾਲ ਗੋਦਾਂ ਗੁੰਦ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ 1984 ਵਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ, ਮੁਲਕ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਜਮਾਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਨਿਖੇੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ, ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਲੋਕ ਹੋਰ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਚ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਦ-ਭਾਵਨਾ ਭਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਐਮ.ਕੇ. ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਸਤਰਾਂ ਤੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਚਿੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਵੇਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਦੁਰਲਭ ਕੀਮਤੀ ਵਸਤਾਂ 25 ਸਾਲ ਦਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ।

26/11 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਚਲਾਨ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਦੇ ਚਲਾਨ 25 ਸਾਲ ਲੰਘ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ‘ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 1909’ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 1992 ਨੂੰ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬੁਤਰੋਸ ਘਾਲੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯਾਦ ਪੱਤਰ, 1 ਮਈ 1994 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਣ ਕਰਕੇ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ‘ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਐਲਾਨਨਾਮੇ’ ਅਤੇ 1978 ‘ਚ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ‘ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ’ ਤੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਘੋਰ ਵਿਤਕਰੇ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਜਬਰ-ਜੁਲਮ ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲੀਆਂ ਦੀ ਵੋਟ ਸਿਆਸਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਇਸੇ ਸੋਚ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨੇ ਜਮਾਤਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਚਕਾਰ ਖੂਨੀ ਟਕਰਾਅ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਦ-ਭਾਵਨਾ ਭਰੇ ਰੌਅ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਨਾ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਦਲ-ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛੱਤਰੀ ਦੇ ਕੇ ਉਸਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪਾੜੋ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ, ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਮਾਤ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਘਿਨੌਣੇ ਹੱਥਕੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਤਿ ਔਖੀ ਘੜੀ ‘ਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਬਰ-ਜੁਲਮ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਅਡੋਲ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਜਮਾਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦਾ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਖਦੋੜ ਸਕੀਏ।

ਮਾਇਆਵਤੀ

ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ

ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਬਣਿਆ ਉਦੇਸ਼

—ਬੀ.ਜੀ.ਵਰਗੀਜ਼

ਅੱਜ ਚੋਣ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰ ਜਿੱਤਣ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਜੋ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ ਪਰ ਹੁਣ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਰ ਕੋਈ 'ਸੋਰ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ

ਭਾਜਪਾ, ਜੋ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਿੰਦੂਤਵ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ 'ਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਖੁਫ਼ਾ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਨਾਲ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਫੁੱਟ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨ-ਆਧਾਰ ਘਟੇਗਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਸਪਾ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਪਾ ਨੇ ਉਸ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1992 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਭਾਜਪਾ, ਜੋ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਿੰਦੂਤਵ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ 'ਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਖੁਫ਼ਾ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਨਾਲ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਫੁੱਟ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨ-ਆਧਾਰ ਘਟੇਗਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਸਪਾ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਪਾ ਨੇ ਉਸ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1992 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਡੋਗਣ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਸਪਾ ਅਤੇ ਲਾਲੂ ਦੀ ਰਾਜਦ ਵਰਗੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ 'ਚ ਇਕ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪਸਾਰ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਰਗੀਆਂ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਆ ਰਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਾਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗੱਠਜੋੜ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨੇਤਾ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ, ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੋਟੀਆਂ ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੂ.ਪੀ.ਏ., ਰਾਜਗ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜਾਂ 'ਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਗੱਠਜੋੜ 'ਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਲਿਤ ਦੀ ਧੀ ਇਸ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਰਾਮਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਇਕ ਦਲਿਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਹ ਖੁਦ ਬਿਹਤਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਅਖਾੜੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।"

ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ 'ਚ ਡੁੱਬਿਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਭਾਰਤੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਐਂਕਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਕੂਲ, ਸਿਨੇਮਾ ਤੇ ਦਫਤਰ ਆਮ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ? ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਮੈਚਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਤੇ ਸਥਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਝੱਲੀ ਪਾਕਿ ਨੇ

—ਕਮਲੇਸ਼ ਸਿੰਘ—

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ ਹੈ, ਝੁਲਸਿਆ ਹੋਇਆ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਿਆਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਇਸ ਅੰਗ ਵਿਚ ਝੁਲਸਦਾ ਦਿਸਿਆ। ਆਖਰੀ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਕੀਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਲੋਗ ਮਾਰਚ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਇਕ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੁਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਪਰ ਕੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸੰਕਟ ਟਲ ਗਿਆ ਹੈ? ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਦਰਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਡਾਇਗਨੋਸਿਸ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਵੀ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ 'ਤੇ ਇਨੇ ਜ਼ਖਮ ਨਿਕਲ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਦੀ ਪੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਫੁੱਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਫੌਜ ਸੱਤਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਲਵੇਗੀ। ਜਿਥੇ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਬਰ ਦੀ ਸਿਫਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਰਵੇਜ਼ ਕਿਆਨੀ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹਨ। ਕਿਆਨੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣਾ, ਵਾਗਡੋਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ

ਡਰਾਈਵਰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਵੇ ਤੇ ਗੱਡੀ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਨਾ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਦੇ ਹੀਰੋ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿਲਨ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਉਹੀ ਕੰਮ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਬੇੜੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਤੰਗ ਆ ਗਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ?

ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਹਰ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਉਹ ਮਿਸਟਰ ਟੈਨ ਪਰਸੈਂਟ ਤੋਂ ਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਬਣੇ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੋਹਤਰਮਾ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਵੀ, ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਮਾਂ ਪੂਜੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੀਂਦਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਖ਼ੁਦ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਤੇ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਬਣ ਕੇ ਆਈ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਵਿਚੋਂ ਮੱਖੀ ਵਾਂਗ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸੈਰੀ ਰਹਿਮਾਨ ਸਿਰਫ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਅਖ਼ਦੂਮ ਅਮੀਨ ਫਹੀਮ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਦਾ ਅਣਔਲਾਨਿਆ ਰਾਜਨੀਤਕ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਫੌਜ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਹਾਲ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਕਿਨਾਰੇ ਲੱਗ ਗਏ।

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡੋ, ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੱਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖ਼ਬਰਿਆ। ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਖੋਹੀਆਂ ਜਾਣ, ਜੋ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬੋਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਖ਼ੁਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਬੋਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਿਸ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਦਾ ਤਖ਼ਤਾ ਪਲਟਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ, ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਧੋਖਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਕਿ ਮੁਸ਼ੱਰਫ

ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਹਟਾਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਇਸ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਤਕ ਮੁਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਜਦ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ 'ਤੇ ਨਾ ਬਣ ਆਈ। ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੇ ਕਾਇਮ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਆਕਾਵਾਂ-ਅਮਰੀਕਾ, ਆਰਮੀ, ਅੱਲਾਹ-ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਮੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗਿਲਾਨੀ 'ਤੇ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਤਾਂ ਅੱਲਾਹ ਜਾਣੇ। ਪਰ ਅੱਲਾਹ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜੇਹਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਤਾਲਿਬਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਿਰਦਰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਵੀ।

ਅੱਲਾਹ ਮਾਲਿਕ

ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਬਦਲਾਅ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਪੱਛਮੀ ਗੜਬੜੀਆਂ ਜਾਂ ਵੈਸਟਰਨ ਡਿਸਟਰਬੈਂਸ 'ਤੇ ਮੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਗੁਆਂਢੀ ਦਾ ਇੰਨਾ ਅਸਰ ਹੈ ਇਸ ਵਲ। ਖਾਸ ਕਰ ਜਦੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਲੜਾਕੇ ਕੁਝ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤਕ ਆ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਵਧਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤਕ ਸਹੀ ਵੀ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਖਤਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੈਨਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੈਨਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੜਾਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਲੜਾਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤਾਂ ਕੱਲ ਇਥੋਂ ਚਲਾ

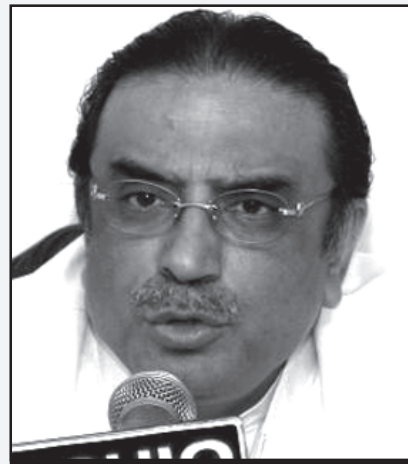
ਜਾਵੇਗਾ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਜ੍ਹਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਪਸ਼ਤੂਨ ਲੋਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਜ੍ਹਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਡੂਰਡ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਇਹ ਲਕੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਸ਼ਤੂਨ ਖਾਨ ਅਬਦੁੱਲ ਗੱਫਾਰ ਖਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਪਖਤੂਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉੱਚੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪਸ਼ਤੂਨਿਸਤਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਤਾਜਿਕ ਜਾਂ ਉਜਬੇਕ ਜਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਹੀਂ ਕਹਾਉਂਦੇ। ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਲੜਾਈ ਪਸ਼ਤੂਨਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨੂੰ ਉਨਾ ਹੀ ਨਕਾਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨਾ ਕਾਬੁਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨੂੰ। ਸਾਰਿਆਂ ਪਸ਼ਤੂਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੈ।

ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਲਾਜ ਕੀ ਹੈ?

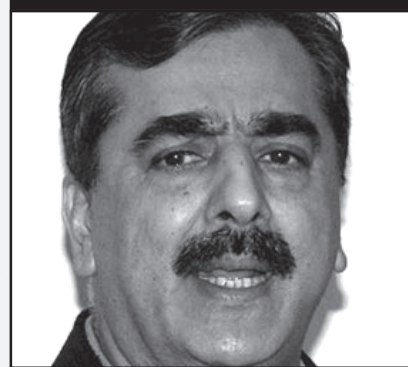
ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਗ੍ਰਹਿਯੁੱਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬੜੀ ਦੇਰ ਲੱਗੇਗੀ। ਜਨਰਲ ਜੀਆ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰ ਜ਼ਖਮ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੂਨ ਰਿਸੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ ਫੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਜੀਆ ਹੋਰ ਨਾ ਜੀ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਜ਼ਾਰ ਨਾਸੂਰ ਪਾਲੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਬਲੋਚ ਤਾਕ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਸੈਨਾ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਗੋਡੇ ਟੋਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਹਰਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੰਧ ਵਿਚ ਕੁਲਬੁਲਾਹਟ।

ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਤਾਂ ਚੰਦ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਮਹਿਮਾਨ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਹਸਤੀ ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਦੇਖੋ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਗਾਲਿਬ ਕਹਿ ਗਏ ਸਨ :-

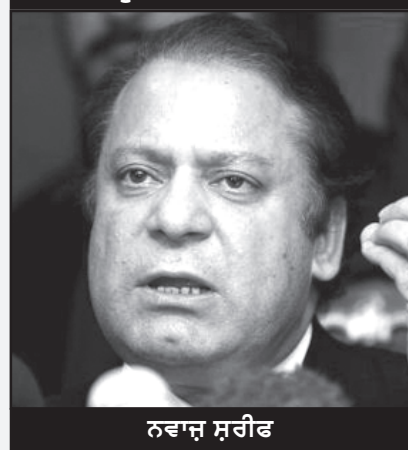
ਗਮ-ਏ-ਹਸਤੀ ਕਾ ਅਸਦ ਕਿਸ ਸੇ ਹੋ
ਜੁਜ ਮਗਰ ਇਲਾਜ,
ਸ਼ਮਾਂ ਹਰ ਰੰਗ ਮੇਂ ਜਲਦੀ ਹੈ
ਸਹਰ ਹੋਨੇ ਤਕ।

ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ

ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ

ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ

ਲਿਖਤਮ

ਮਹਿਮਾਨ ਲੇਖ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ

ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਸੀ, 'ਮੈਂ' ਮਨਿੰਦਰ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ।' ਮੈਂ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਣ ਹੋਈ?

ਮੈਂ ਸੋਚੀ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਕੌਣ ਹੋਈ! ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਸਮਝ ਉਸ ਆਪ ਹੀ ਕਿਹਾ, 'ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ ਨਾ?'

'ਨਹੀਂ' ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਸੀ।

'ਜਰਾ ਤੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਆਏ ਚੇਤਾ ਆ ਜੂ।'

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਕ ਦਮ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਫਿਰ ਬੋਲੀ, 'ਨਹੀਂ' ਪਛਾਣਿਆ, ਜਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਰ, ਮੈਂ ਮਨਿੰਦਰ - ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ।'

ਉਸ ਦੇ ਇੰਨਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਦਮ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਕ ਉਚੀ ਲੰਮੀ ਕੁੜੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਮਨਿੰਦਰ। ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸਾਡਾ ਪਾਇਆ ਨਾਂ ਵੀ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ-ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਹੁਣ ਟੋਰਾਂਟੋ ਕਿੱਦਾਂ?'

ਜਵਾਬ ਸੀ, 'ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ 1978 ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ।'

ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਆਇਆ ਕਿ ਐਮ.ਏ. ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਤੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ।'

ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, 'ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ। ਬਸ ਉਥੇ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ। ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਖਬਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਤੇਰੇ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਐਵੇਂ ਇਹ ਭਾਸਿਆ ਕਿ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਸਾਡਾ ਜਮਾਤੀ ਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਖਬਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੇਰਾ ਨੰਬਰ ਵੀ ਉਸੇ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਐਮ.ਏ. ਵਾਲੇ ਜਮਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ, ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ।

ਮਨਿੰਦਰ ਦੇ ਇਸ ਫੋਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਘੁੰਮ ਗਏ। ਐਮ.ਏ. ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਾਂ ਕਿ ਮਨਿੰਦਰ ਕੈਜੂਅਲ ਸਟੂਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਹਸੂ ਹਸੂ ਕਰਦੀ, ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਦੀ ਭਰੀ ਹੋਈ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਟੀਚਰ ਦੀ ਸਾਂਗ ਲਾਉਂਦੀ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਟੀਚਰ ਦੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਇਆ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਮਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਧੇ ਵੱਧੇ ਗਰੁੱਪ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਵੀ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਗਰੁੱਪ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਿੰਦਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਲੀਡਰ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਮੁੰਡੇ, ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕੁੜੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਸਿਆਲਾ ਸੂਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਫਰ ਦਾ ਕੋਟ ਪਾ ਕੇ ਆਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਜਿਹਾ ਕੋਟ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਉਹਦੇ ਕੋਟ ਉਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰ ਫੇਰ ਛੇੜਦੇ। ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਲੁੰਬੜੀ ਕਹਿੰਦਾ, ਕੋਈ ਰਿੰਡ ਤੇ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਆਉਂ ਬੋਲੀ ਤੇ ਉਹ ਅੱਗੋਂ ਹੱਥ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ- 'ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ।' ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਅਕਸਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਮ ਹੋਵੇ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ 'ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ' ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਉਹਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਘੱਟ ਲੈਂਦੇ ਤੇ 'ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ' ਵੱਧ ਕਹਿੰਦੇ।

ਸਿਆਲ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ ਤੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਤੋਂ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਦਾ ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਚਾਹ ਉਸ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਵਿਚ ਬਣਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੀੜ

ਵੀ ਉਸੇ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਉਤੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ। ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਸਟੂਡੈਂਟ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਕਾਫੀ ਹਾਊਸ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਉਤੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਚਾਹ ਵੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਐਵੇਂ ਨਿਰਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੋਲ- ਬੇਸਵਾਦ, ਗਲਾਸਾਂ ਦੇ ਕੰਡਿਆਂ ਉਤੇ ਮੇਲ ਦੀ ਇਕ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਪਰਤ ਜੰਮੀ ਹੋਣੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਹਿਣਾ, 'ਚਾਚਾ ਆਹ ਗਲਾਸ ਤੇ ਚੱਜ ਨਾਲ ਧੋ ਲਿਆ ਕਰੋ' ਤੇ ਚਾਚਾ ਗੁਲਾਟੀ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਹੱਥ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਇਹ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਚਾਹ ਹੋਰ ਗਲਾਸ ਵਿਚ ਪਾ ਦੇਣੀ। ਚਾਚਾ ਗੁਲਾਟੀ ਵੀ ਕੀ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦਾਦੇ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ। ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਾਰਾ ਤੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਅੱਧੀ ਕੁ ਹੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਚਾਚਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਪੂ ਜਾਂ ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨਕਲੀ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਮੂੰਹ ਬਣਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਕਿਉਂ ਚਾਚਾ ਕਹਿੰਦੇ ਦੇ ਢਿੱਡ 'ਚ ਪੀੜ ਹੁੰਦੀ ਐ।' ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਕੋਲ ਇਹ ਕੰਟੀਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬਣਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ। 25 ਸਾਲ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸਾਂਭੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਲਵੀ ਉਮਰ ਦਾ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਜਦੋਂ ਚਾਹ ਮਾੜੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਨਾਲ ਜਰਾ ਕੁ ਉਚੀ ਜੁਬਾਨ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਚਾਚੇ ਨੇ ਝੱਟ ਝਿੜਕਿਆ, 'ਤੂੰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਓ ਰਹਿਣ ਦੇ, ਤੇਰਾ ਤੇ ਅਜੇ ਜੰਮ ਨੂੰ ਮੁੱਕਿਆ, ਤੇਰਾ ਭਾਪਾ ਇਹੋ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਲੜਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਚਾਹ 'ਚ ਨੁਕਸ ਕੱਢਦਾ।'

ਇੰਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਮੁੰਡੇ ਉਚੀ ਉਚੀ ਹੱਸ ਪਏ ਤੇ ਅਲੂਆਂ ਮੁੰਡਾ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੇ ਜਾਣੂੰ ਸਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਸੇ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਤੋਂ ਚਾਹ ਪੀਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਆਇਆ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਡੀ ਅੱਧਿਓਂ ਬਹੁਤੀ ਕਲਾਸ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਕੰਟੀਨ 'ਤੇ ਹੀ ਬਾਹਰ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਚਾਹ ਪੀ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸੇ ਮਨਿੰਦਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਤੇ ਇਕ ਦਮ ਬੋਲੀ, 'ਓ ਭਾਈਆਂ ਦੀਓ ਅੱਜ ਤੇ ਲੋਹੜੀ ਆ।' ਫਿਰ ਸੁੱਧ ਮਲਵਈ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਬੋਲੀ- 'ਚਲੋ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈਏ।'

ਸਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਲੋਹੜੀ ਬਾਹਰ ਇਥੇ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈ ਜਾਏਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਖਿਆ, 'ਚਲੋ ਕੁੜੀਓ ਉਠੋ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗੀਏ।'

ਇੰਨਾ ਆਖ ਉਸ ਇਕ ਹੋਰ ਕੁੜੀ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ- 'ਸੁੰਦਰ ਮੁੰਦਰੀਏ - ਹੋ, ...ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਵਾਲਾ... ਅਤੇ ਇਸੇ ਹਾਸੇ ਨੱਠੇ 'ਚ ਉਹ ਬਾਕੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਹੱਟੀ 'ਤੇ ਜਾ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ- ਸੁੰਦਰੀ ਮੁੰਦਰੀਏ-ਹੋ... ਤੇਰਾ ਕੌਣ ਵਿਚਾਰਾ...। ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਨੇ ਵੀ ਬੜੇ ਖਿੜੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਦਸਾਂ ਰੁਪਇਆਂ ਦਾ ਨੋਟ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿੱਤਿਆ ਆਖਿਆ, 'ਲਓ ਕੁੜੀਓ, ਜਾਓ ਰਿਹਤੀਆਂ ਖਾਓ।'

ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਡੇ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਆਗੂਜਾ ਸਾਹਿਬ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦਸਾਂ ਦਾ ਨੋਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਵੀ ਕਢਾ ਲਿਆ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਹੀ ਲੱਭ ਗਈ। ਇਸ ਖੇਡ ਖੇਡ 'ਚ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਕਦੋਂ ਉਥੇ ਗਿੱਧੇ ਦਾ ਪਿੜ ਬੰਨ ਲਿਆ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੁੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਗਈਆਂ। ਬਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਿੜ ਇਕੱਲਾ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਨੇ ਬੋਲੀ ਚੁੱਕੀ- ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਜੈ ਕੁਰੇ, ਸਾਲ ਤੇਰਵਾਂ ਚੜ੍ਹਿਆ... ਤਾਂ ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੁੰਡੇ ਬੋਲੀ ਪਾਉਂਦੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਤਿੱਖਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਆਲੇ

ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਕੋਲ ਇਹ ਕੰਟੀਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬਣਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ। 25 ਸਾਲ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸਾਂਭੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਲਵੀ ਉਮਰ ਦਾ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਜਦੋਂ ਚਾਹ ਮਾੜੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਚਾਚੇ ਗੁਲਾਟੀ ਨਾਲ ਜਰਾ ਕੁ ਉਚੀ ਜੁਬਾਨ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਚਾਚੇ ਨੇ ਝੱਟ ਝਿੜਕਿਆ, 'ਤੂੰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਓ ਰਹਿਣ ਦੇ, ਤੇਰਾ ਤੇ ਅਜੇ ਜੰਮ ਨੂੰ ਮੁੱਕਿਆ, ਤੇਰਾ ਭਾਪਾ ਇਹੋ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਲੜਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਚਾਹ 'ਚ ਨੁਕਸ ਕੱਢਦਾ।'

ਦੁਆਲੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਜੀਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਗਈ ਲੋਹੜੀ ਨੂੰ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮਨਿੰਦਰ ਦੀ ਫਿਰ ਕਾਲ ਆਈ। ਸਰਸਰੀ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, 'ਤੈਨੂੰ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਯਾਦ ਆ?'

ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਝੱਟ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, 'ਉਹ ਦੋ ਗੁੱਤਾਂ ਵਾਲੀ, ਜਿਹੜੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦੋ ਗੁੱਤਾਂ ਕਰਦੀ ਸੀ।' ਤੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਆ ਕਿ ਨਿਰਮਲ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਟੂਡੈਂਟ ਸੈਂਟਰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਮੁੰਡਾ ਨਿਰਮਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਟੂਡੈਂਟ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਕਾਫੀ ਹਾਊਸ ਵੱਲ ਲੈ ਭਰਿਆ। ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਰਉਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੈਂਕੀਨੁਮਾ ਸਟੂਡੈਂਟ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਰੋਪ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ। ਅਚਾਨਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਬੋਲੀ ਸੀ, 'ਨੀਂ ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਸਟੂਡੈਂਟ ਸੈਂਟਰ ਆ ਗਏ।'

ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦੇ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਉਹ ਝੱਟ ਬੋਲਿਆ, 'ਮਰ ਜਾਣੀਓ ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੇ ਆ ਗਈਆਂ, ਇਹ ਸਟੂਡੈਂਟ ਸੈਂਟਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਐ।'

ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਬਾਕੀ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਲੋਟਪੋਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਚਾਚਾ ਗੁਲਾਟੀ ਦੀ ਕੰਟੀਨ 'ਤੇ ਹੀ ਬਾਹਰ ਧੁੱਪ ਬੈਠੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੁੱਛ ਪਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਕੌਣ ਕੀ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਕਿਸ ਦੀ ਜਾਤ ਕੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਮਨਿੰਦਰ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਹੁੰਦੇ ਓ?'

ਉਸ ਜਮਾਨੇ ਵਿਚ ਕਾਲਜਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਵਾਲੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਲੱਗੀ। ਮੈਂ

ਹਾਸੇ ਦੇ ਰਉਂ 'ਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਅਸੀਂ ਇਨਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਆਂ।'

ਉਹ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਬੋਲੀ, 'ਨਹੀਂ ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਕਾਸਟ ਕੀ ਹੈ।'

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰਉਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਕਾਸਟ ਹੁੰਦੇ ਆਂ।'

'ਨਹੀਂ, ਸੀਰੀਅਸਲੀ'

ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, 'ਹਾਂ ਸੀਰੀਅਸਲੀ ਅਸੀਂ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਆਂ।'

ਇਹ ਗੱਲ ਗਈ ਆਈ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਤੇਰੇ ਤੁਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਕੇ ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮਨਿੰਦਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਕ ਦਮ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਬੋਲੀ, 'ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਨਾ ਆਪਣੀ ਜਾਤ।'

ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੱਸਿਆ ਤੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਲਿਆ ਕਿ ਕਿਹਾ, 'ਤਾਂ ਫਿਰ' ਉਹ ਹੋਰ ਸਤ੍ਹਾ ਬਲ ਗਈ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਹਰਖ ਆਇਆ।

ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਮ.ਏ.

ਦੂਜਾ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬੋਲੇ। ਬੱਸ ਰਸਮੀ ਹੋਲੋ ਜਾਂ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਐਮ.ਏ. ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ।

ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਿੰਦਰ ਨੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕਿਹੜਾ ਜਮਾਤੀ ਕਿਥੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੈ।

ਫੋਨ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਦੀ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਲੈਣਾ ਕਦੀ ਉਸ ਨੇ। ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸ ਵਾਹਵਾ ਹੀ ਸਹੇਲਪੁਣਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਕੁਝ ਉਦਾਸ ਜਾਪੀ। ਮੇਰੇ ਜੋਰ ਦੇਣ ਉਤੇ ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਹ ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ।

ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਦਵਾ ਦਾ ਰੂ ਲਈ।'

ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, 'ਹਾਂ' ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਰਸਮੀ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਰੋਟੀ ਪਕਾ ਰਹੀ ਹੈ।'

ਉਹ ਬੋਲੀ ਜੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪੁੱਠਾ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਥੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਂਦੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, 'ਯੂ ਨੋ ਆਈ ਯੂਜ਼ਡ ਟੂ ਲਵ ਯੂ... ਮੁਰਖਾ ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੁੜੀ ਜਾਤ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਪੁੱਛਦੀ ਐ।'

ਫਿਰ ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਦੀ ਹੋਈ ਬੀੜੀ ਸਾਰੀ ਚਿਤਾਰੀ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਚਹੇਡ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਸਭ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਸੋਚਿਆ ਵੀ

ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਬੋਲੀ, 'ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਅੱਜ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਤੀਹ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ 'ਟੂ ਹੋਮ ਆਈ ਯੂਜ਼ਡ ਟੂ ਲਵ।' ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਕੀ ਜਵਾਬ ਸੀ, 'ਦੈਟਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਮਾਮ ਵਿੱਚ ਯੂਅਰ ਜਨਰੇਸ਼ਨ। ਬਾਈ ਦਾ ਟਾਈਮ ਯੂ ਸੋ ਐਨੀਥਿੰਗ ਦਾ ਟਾਈਮ ਇਜ਼ ਗੋਨ (ਮਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਇਹੋ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)।'

ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, 'ਬਸ ਠੀਕ ਹੈ।'

ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਘੋਖ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਆਖਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਕੀ ਹੈ?'

ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲੱਗ ਪਈ, 'ਬੱਸ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਐ।'

ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਉਹ ਕੁਝ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਹਿਚਕਚਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਜ਼ਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੋਰ ਪਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਆਖਰ ਡਾਇਗਨੋਸਿਸ ਕੀ ਹੈ?'

'ਬੱਸ ਮਸਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਆ।'

ਉਸ ਬੜੀ ਹਿਚਕਚਾਟ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ, 'ਮਸਕੂਲਰ ਡਿਸਟਰਾਫੀ।'

ਮੈਨੂੰ ਝਟਕਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਖੁਦ ਇਸੇ ਮਰਜ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਹਾਂ।

ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਠ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਰਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਲੱਛਣ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੱਥ ਤੇ ਲੱਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬੇਜਾਨ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਤੇ ਉਹ ਬੱਸ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੀ ਹਨ। ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਉਹ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਸ ਵੀਕਐਂਡ 'ਤੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਨ ਬੜਾ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਾ ਕੁਝ ਸੋਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

'ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਇਤਫਾਕ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ ਤੇ ਬੜੇ ਭੇਤੇ ਇਤਫਾਕ ਦੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਸੇ ਮਰਜ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਹਾਂ।'

'ਵਾਟ?' ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਚੀਕ ਹੀ ਪਈ।

ਮੈਂ ਬੜੇ ਠਰੰਮੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਹਾਂ ਮਨਿੰਦਰ ਭੇੜਾ ਸੱਚ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ।'

'ਡੌਟ ਟੈਲ ਮੀ ਦੈਟ।' ਉਹ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਹੀ ਉਥੇ ਸੁਰ ਵਿਚ ਬੋਲੀ।

'ਨਹੀਂ' ਮਨਿੰਦਰ, ਸੱਚ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ। ਬਸ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਰੋਗ ਦੇ ਲੱਛਣ ਭਾਵੇਂ ਬੜੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰਗਟ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਰੋਗ ਬਹੁਤ ਧੀਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰੋਗ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜ੍ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਡਾਕਟਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰੋਗ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਰੁਕਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਰੁਕਿਆ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।'

'ਓ ਮਾਈ ਗਾਸ਼, ਓ ਮਾਈ ਗਾਸ਼' (ਹੇ ਮੇਰੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬਖਸ਼ ਲਈ), ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਬੜੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜ ਵਿਚੋਂ ਬੋਲੀ। 'ਅਜੇ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਪਈ ਸਾਂ ਕਿ ਜੇ ਉਦੋਂ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਨਾ ਬੋਲਦਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਵਾਲੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਨਾ ਪੈਂਦੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਰੱਬ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਹੋ ਹੀ ਹੋਣੀ ਵਾਪਰਨੀ ਸੀ, ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਾ।'

ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਹਿਜ ਭਾਅ ਨਿਕਲਿਆ, 'ਰਹੀ ਨਾ ਉਹੀ-ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬਰ।'

ਭੰਡਾਂ ਦੇ ਟੋਟਕੇ

-ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

'ਉਏ ਭੰਡਾ ਤੂੰ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਗਾਉਂਦੇ, ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਵਾਜਾ ਵਜਾ ਲੈਂਦੇ, ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਭੰਗੜਾ ਪਾ ਲੈਂਦੇ...।'

'ਹਾਂ ਤੇ ਫਿਰ! ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ਼? ਕੀ ਪੀੜ?'

'ਮੈਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਪਤੰਦਰਾ! ਮੈਂ ਕਹਿਨੈ, ਕਦੇ ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਵੀ ਗਿਐ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਉਥੇ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਕਦਰ ਆ...।'

'ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ...?'

'ਹਾਂ! ... ਤੂੰ ਕਲਾਕਾਰ ਨਹੀਂ?'

'ਹਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਕਲਾਕਾਰ ਹਾਂ ...।

ਇਕੋਰਾਂ ਗਿਆ ਸੀ... । ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਕਈ ਵਿੰਗੇ ਟੋਚੇ ਰਸਤੇ ਲੰਘ ਕੇ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ...।

'ਹਾਂ... ਤੇ ਫੇਰ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਆਉ ਭਗਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਐਂ ਬੜੀ!'

'ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ! ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਪਿਆ ਆਹ ਪਰਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੂੰਹ ਪਰੇ ਕਰ ਲਿਆ...।'

'ਉਹ ਕਿਉਂ! ਤੇਰੇ ਪਰਨੇ 'ਚ ਮੈਲ ਹੋਣੀ? ਬੋਝ ਆਉਂਦੀ ਹੋਣੀ।'

'ਨਹੀਂ ਪਤੰਦਰਾ! ਪਰਨੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ਬੋ ਲਗਾ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਖੰਘੂਰਾ ਜਿਹਾ ਮਾਰ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ, ਪਈ ਮੈਂ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਹੋਣਹਾਰ ਕਲਾਕਾਰ ਕਵੀ ਹਾਂ।'

ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਐਨਕਾਂ ਚੋਂ ਭੋਲੇ ਜਿਹੇ ਤਾਂਹ

ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਝਾਕਿਆ ਮਸਾਂ।

'ਜਨਾਬ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵੇਰ੍ਹਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਕੇ ਵੇਖੋ! ਮੈਂ ਕਈ ਵੇਰ੍ਹਾ ਰੋਡੀਓ ਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਹੋ ਆਇਆ ਹਾਂ।'

'ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣ ਲਿਆ ਤੈਨੂੰ... ?'

'ਨਹੀਂ! ਯਾਰ! ਕਹਿੰਦਾ! 'ਉਥੋਂ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਮਿਲੇ?'

'ਫੇਰ ?'

'ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਜੀ ਦੋ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ...।' 'ਉਹ ਰੁਪਏ ਤੂੰ ਕੀ ਕੀਤੇ...?' ਉਹ ਮੇਰੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਲੱਗੇ।

'ਕੀ ਕਰਨੇ ਸੀ ਜੀ...? ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਬੋਤਲ ਲਈ ਤੇ ਪੀ ਲਈ।

'ਇਕੱਲੇ ਨੇ ਹੀ...?' ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਪ

ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ

PAO

Punjabi Americans Organization

Proudly Presents

APNA PUNJAB

ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ

Punjabi Songs, Bhangra, Gidha, Skits, Dances, Fashion Show and more

On April 4th 2009 @ 7 PM

at Taft High School

6530 W. Bryn Mawr Ave * Chicago, IL 60631

Tickets General Admission \$5, \$25, \$50, \$100 and VIP (Reserved Seats) Kids under 5 year, free

Grand Sponsor: Pappu Corporation, Inc., Indiana – Gurbachan Singh

For more information , please contact:

Nick Gakhal: (630.688.3570), Jagmeet Singh: (847.606.3664), Gulzar S. Multani: (708.774.2999), Harkirat Singh: (224.770.0657), Sukhwinder S. Hunjan: (708.774.0887), Naiha Walia: (847.687.9074), Sonia Kular: (224.623.2680), Pooja Sahni: (847.809.0191), Savi Singh: (847.630.4916), Devinder Singh: (847.708.3439), Indermohan Singh, Jeveenjeet Kahlon, Jagmeet S. Maan, Kuldeep S. Tanda, Harman Singh, Rahul Gill, Jaswinder Dhillon, Sat Verma

Sponsors:

Suga Builders, New York Life Insurance-Sunil Shah, A-1 Carpets -Balwinder Singh, Remax United –Jagmeet, Allstate Transportation- Nick Gakhal, Pan-Oceanic Inc.- Gulzar Multani, Punjab Auto Work-Jaidev S. Bhattal, Happy Heer, Amar Carpets Inc.-Amrik Singh, A-1 American Limo-Santokh Singh (D.C.), Paul Khaleel-Indiana, Paul Dadonna, Remax Expert-Vick Singh, Sumeet S. Jalalpur, Raj Multani, Kiranjit (Kintu) Bawa, Vicky Singh, Jaspal S. Multani, Ranjit (Randy) Singh, Gurmeet Singh, Baldev S. Talwandi, Kuldeep Tanda, Pritpal Singh, Beant Boparai

April 18th -Sikh Day Parade—Guru Nanak Sikh Center of Lansing Michigan. For info. Call:Ladi Multani at 517-204-4171

ਹਿੰਦੀ-ਉਰਦੂ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਪਲੇਠਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਗਮ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਹਿੰਦੀ-ਉਰਦੂ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਪਲੇਠਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ

ਦੇ ਟਾਕ ਰੇਡੀਓ 1590 ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਮੁਜਾਇਦ ਗਾਜ਼ੀ।

ਸਮਾਗਮ “ਸਵਾਗਤਮ-ਖੁਸ਼ਆਮਦੀਦ” ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਲਾਇਉਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ‘ਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਸਮਾਰੋਹ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝੀ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਸਾਂਝ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਮਿਲਵਰਤਣ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ, ਸ਼ਾਇਰਾਂ, ਕਵੀਆਂ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਗੋਸ਼ਟੀ, ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ।

ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਈਕਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ-ਭਾਸ਼ਾ, ਧਰਮ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ‘ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤੀਕਰਨ।

ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਡਾ. ਅਬਦੁਲ ਜਮਾਲ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪਰਤਿਕਾ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਉਪਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸ਼ਿਅਰੋ-ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਅਨੰਦਮਈ ਦੌਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਇਰ ਤੇ ‘ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਿਊਜ਼’ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨਸੀਮ ਇੱਤਫੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਜ਼ਲ- “ਅਭੀ ਤੋਂ ਦਿਲ ਮੇਂ ਹੈ ਜੋ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਹੈ” ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਨਫਰਤ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੱਡ-ਬੀਤੀ ਨੂੰ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰੋ ਕੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਿਚ ਸੁਣਾਇਆ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ।

ਮਹਿਫਲ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਾਇਰ ਜਨਾਬ ਨਕਵੀਂ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ‘ਤੇ ਚੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਕਲਾਮ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਕ ਸ਼ੇਰ ਇੰਜ ਹੈ-

‘ਕਿਸ ਸੇ ਫਰਿਆਦ ਕਰੇ,
ਕਿਸ ਸੇ ਹੋ ਇਨਸਾਫ਼ ਤੱਲਬ,
ਖੁਦ ਮੁਆਫ਼ਿਜ਼ ਹੀ ਲੁਟੇਰੇ ਹੈ ਜਿਧਰ ਦੇਖੋ’
ਨਾਲ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ।

ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਕਵੀ ਚੰਦਰ ਵਰਮਾ ਨੇ ਸ਼ਬਦ-ਸਵਰ, ਹਾਵ-ਭਾਵ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬਾਤ ਤੇ ਭਾਵਨਾਂ ਦੇ ਸੈਲਾਬ ਵਿਚ ਵਹਾ ਕੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜੋਸ਼ ਭਰ ਦਿਤਾ। ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਧਰਮ, ਰਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ, ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਗਮ, ਦੁੱਖ, ਵੇਦਨਾ, ਸੰਤਾਪ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਫ਼ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। “ਦਿੱਲੀ ਪੂਛਤੀ ਹੈ ਮੁੜ ਸੇ ਸਵਾਲ”, “ਆਪ ਕੇ ਚਿਹਰੇ ਪਰ ਪਤੀ ਦਰਾਰੇ” ਤੇ “ਮਾਨਵਤਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ” ਉਸਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਫਿਰਕੂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ।

ਕਵਿਤਰੀ ਨਸੀਮਾ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਨਜ਼ਮ “ਮੈਂ ਹੱਸਤੀ ਬੀ ਔਰ ਦਿਲ ਬਹਿਲਾਤੀ ਬੀ” ਅਤੇ “ਆਜ ਤੁਮਕੋ ਕੁਛ ਬਣਨੇ ਕੀ ਆਰਜ਼ੂ, ਪਿਆਰ ਆਪਨਾ ਸਭ ਪੇ ਲੁਟਾਣੇ ਕੀ ਆਰਜ਼ੂ” ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗਾਇਕ-ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਨ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਮਲਿਕਾ ਤਸਨੋਵਾ ਨੇ ਕਈ

ਹਿੰਦੀ ਗਾਣੇ ਗਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਗੌਰਵ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਗੀਤ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਲਾਇਉਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਤੀ, ਪਿਆਰ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਦਿੰਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਹਿਫਲ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਦਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨ ਕਰਨ

ਸਿੰਗਲਾ, ਨਿਤਾਸ਼ਾ ਰਾਵਲ, ਅਰਚਨਾ ਬੱਕਾ, ਕੇਵਿਨ, ਸੋਫੀਆ, ਲਿਡੀਏ ਤੇ ਮੌਸਮੀ ਮੁਖਰਜੀ।

ਇਤਫੀ ਨਸੀਮ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮਹਿਫਲਾਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

-ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ

ਕਲੀਨਿਕ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ: ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਇਕ ਉਘੀ ਹਸਤੀ ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਐਨੀਮਲ ਕਲੀਨਿਕ ‘ਓਕ ਐਲਮ ਐਨੀਮਲ ਹੋਸਪੀਟਲ’ ਇਥੋਂ ਦੇ ਡੈਸ ਪਲੇਨਜ਼ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਡੈਸ ਪਲੇਨਜ਼ ਦੇ ਮੇਅਰ ਐਂਥਨੀ ਅਰੇਡੀਆ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡੈਸ ਪਲੇਨਜ਼ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਦੇ ਕਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਡਾ. ਬਸਰਾਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਹ ਦੂਜੀ ਕਲੀਨਿਕ ਹੈ। ਡਾ. ਬਸਰਾਨ ਭਾਵੇਂ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਾਕਟਰ ਹਨ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੋਨ 773-272-6329 ‘ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਡਾ. ਬਸਰਾਨ, ਆਪਣੀ ਧਰਮਪਤਨੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮੇਅਰ ਐਂਥਨੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਲੀਨਿਕ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ

GOOD / BAD / UGLY CREDIT WE DO IT ALL

Up to 97% Loan to Value Purchase / Cashout / Refinance

30 yrs Fixed @ 4.875 % APR Apply Today!!!!

Conforming Loans Jumbo Loans

FHA Loans

- * Purchase upto 97%
- * FHA Refinance / Cash Out 95%

Gift Towards

Downpayment OK

FHA Streamline Refinance

- * No Credit check
- * No Credit Underwriting
- * No Income Verification

Office: 847-874-4884

Fax: 847-874-4885

We give Written Good Faith Estimates and We are right on the MONEY

97% Financing Available on 2-Unit / Single Family Home/ Town Home/ Condo.

**We Have
Extended
Hours to
Serve you
better.**

WE GIVE YOU WHAT WE QUOTE YOU

Contact: Waqar Qureshi @ 847-361-0606 (Cell)

QSQ Financial Inc. 7848 N Lincoln Ave. Skokie, IL 60076

!!LOAN MODIFICATION!!

Don't Let your Dream Home Foreclose!!! Apply for LOAN MODIFICATION TODAY!!!

**No Credit Check, Mortgage Lates are Okay
Free Consultation Available**

Late on your Mortgage Payments? NO PROBLEM!!! CALL OUR LOAN MODIFICATION EXPERTS

**Attn. Gas Station / Motel Managers Be a Business Owner
We Have Very Good Opportunities Available For First Time Business Buyers.**

- * Financing Available for Gas stations / Hotels / Motels / Flagged and Unflagged.
- * Working Capital available for Flagged and Unflagged Businesses with or without real estate.
- * Limo / Fleet Loans available.

* Gas Station for Sale at busy Intersection on Northwest Suburbs. \$ 199,000.00

* Liquor Store for Sale in Milwaukee, WI \$199,000.00

* Grocery Store for Sale in Northwestern Suburbs. \$ 79,000.00

* Loan Modifications for Residential / Commercial Loans Call us today.

Contact: Amar Singh @ 312-719-0505 (Cell)

ਕ੍ਰਾਂਤੀਪਾਲ: ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਨੂੰ ਕਦਮ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣਗੇ

—ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ

ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮੈਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦਾ, ਉਸਦਾ ਇਕੋ ਸ਼ਿਕਵਾ ਹੁੰਦਾ, 'ਬਾਬਾ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਨਈਂ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਘੁਰਨੇ ਵਿਚ ਵੱਡਿਆਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੇਖ ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੱਖ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਟੋਹਰਾਂ ਬਣਾਈ ਫਿਰਦੇ ਆ, ਤੂੰ ਐਵੇਂ ਲੁਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿੰਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਈਂ ਜਾਣਦਾ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਆਂ,

ਕ੍ਰਾਂਤੀਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਤੂੰ ਆਇਆ ਕਰ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਰ...।'

ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਮਿਲਦੇ, ਜੰਫੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਲਈ ਵਿਛੜ ਜਾਂਦੇ।

ਮੈਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸਤ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਵਿਰਲੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਪਾਈ, 'ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮੇਰੇ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਵਾਂ ਕਿ ਨਾ...।' ਵਿਰਲੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਇਆ, 'ਸ਼ੁਦਾਈਆ, ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਪੱਕਾ ਯਾਰ ਐ, ਉਹਨੂੰ ਛੋੜੀ ਲੱਭ।'

ਮੈਨੂੰ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਚੜ੍ਹਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਖੇਡੇ ਨਾਟਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਾਲਜ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਘੁਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ 'ਮੌਤ ਮੰਤਰੀ' ਸਕਿਟ 'ਤੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਉਸਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਗਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਵਾਲੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੀ ਸੀ।

ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਸਿਵਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਪੌਲ ਟੈਕਨੀਕਲ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੀਏ ਡੀ ਏ ਵੀ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ। ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਉਹ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨਾਟਕ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾ। 'ਬਾਵਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ', 'ਕਿਵ ਕੁਝੇ ਤੁਣੇ ਪਾਲੇ', ਇਹ ਲਹੂ ਕਿਸਦਾ ਹੈ', ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤੋਂ ਤੋਂ, 'ਝੱਲੀ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵੇ', ਨਵਾਂ ਜਨਮ' ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ।

ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਜਨਮ 1970 ਨੂੰ ਬੇਗੋਵਾਲ ਵਿਚ ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਜਾਗ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੱਗੀ ਜੋ ਕਵੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਚਰਚਿਤ ਨਾਟ-ਕਲਾਕਾਰ ਸਨ। ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਘਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਅਤੇ ਨਰੋਵੇ ਵਿਚਾਰ ਪੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਰਮਾਂਟਿਕ ਗਾਇਕੀ ਵਲੋਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗਾਇਕੀ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਜੈਮਲ ਪੱਤੇ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ—

ਸਿਦਕ ਸਾਡੇ ਨੇ ਕਦੇ ਮਰਨਾ ਨਹੀਂ।

ਸੱਚ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਨੇ ਹਰਨਾ ਨਹੀਂ।

ਪੈਰ ਸੂਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨੱਚਦੇ ਰਹਿਣਗੇ,

ਬੁੱਤ ਬਣ ਕੇ ਪੀੜ ਨੂੰ ਜਰਨਾ ਨਹੀਂ।

ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਨੂੰ ਕਦਮ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣਗੇ,

ਡੈਲਸ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ 11 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਨਾਰਥ ਟੈਕਸਸ ਵਲੋਂ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ ਆਉਂਦੀ 11 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਪਲੈਨੇਟ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ, ਦੀਪਕ ਢਿਲੋਂ, ਜੈਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਲਾ 5 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 200 ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਜੀਨਾਮਾ ਵਕਤ 'ਨਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ।

'ਮਘਦਾ ਰਹੀ' ਵੇ ਸੂਰਜਾ ਕੰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ' ਗੀਤ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖ ਕੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੋਅ ਅਜੇ ਵੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, 'ਬਾਬਾ ਅਸੀਂ ਪਰਵਾਸੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਚ ਬਣਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਨਾਟਕ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਾਂ 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਤੋਂ ਸਰਹੰਦ ਤੱਕ'।

ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਘਰ ਕਰੋਨਾ (ਨਿਊਯਾਰਕ) ਵਿਚ ਰਿਹਾਸਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਅਜੀਬ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਬਿਗਨੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਆੜੀ ਬਿੱਲੂ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਤੋਂ ਸਰਹੰਦ ਤੱਕ' ਨਾਟਕ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿਲ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਏਨੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਖਦਾ, 'ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬਹੁਤ ਉੱਜੜੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਮੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦੇ। ਸਿੰਗਰਾਂ ਦੇ ਸਟੀਰੀਓ ਟਾਈਪ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਅੱਕੇ ਪਏ ਐ।'

ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਯਾਦ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਤੇ ਉਕਰੀ ਪਈ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮਿਲਿਆ। ਉਹ, ਉਹ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਾਂ। ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਦਰਖਤ ਵਰਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਕੋ ਰਾਤ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਾਰੂ ਹਨੂਰੀਆਂ ਝੱਲੀਆਂ ਹੋਣ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਬਾਬਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਆਂ, ਸੱਚ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਨੇ ਹਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸੱਚ ਹਰ ਗਿਐ...। ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਆ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦੇ...।'

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਹੁਣ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਕਲਾਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਤ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰੇ ਤੇ ਰੂਹ ਦਮ ਤੋੜ ਜਾਵੇ। 'ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਤਦ ਹੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਅੱਗ ਬਲਦੀ ਰਹੇ। ਅੰਦਰਲਾ ਕਲਾਕਾਰ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਜਿਉਣ ਜੋਗੀ ਕਲਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਸਾਂਝ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨਾਲ ਸੀ, ਵਰਨਾ ਬੁੱਤ ਤਾਂ

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਅਣਗਿਣਤ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਕਲਾਕਾਰ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਮਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤਿਲ ਤਿਲ ਕੱਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉੱਡਦੀ ਉੱਡਦੀ ਖਬਰ ਆਈ। ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਸਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ 'ਤੇਰੇ ਸੁਪਨੇ'। ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਦੋ ਗੀਤ ਗਾਏ ਨੇ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਵੰਗਾਂ ਵਾਂਗ ਛਣਕੀ, 'ਤੂੰ ਸਹੀ ਸੁਣਿਐਂ ਬਾਬਾ। ਨਾਲੇ ਸੁਣ। ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਕੱਲ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵੀ ਆ ਰਹੀ ਐ।'

ਮੈਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਸਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਖੁਸ਼ੀ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਡੁੱਲੂ ਡੁੱਲੂ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।

'ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੱਗ ਬੁਝੀ ਨਹੀਂ।' ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਹੱਥ ਘੁੰਟਿਆ।

'ਬਾਬਾ ਪੈਰ ਸੂਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨੱਚਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ... ਜੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੱਗ ਹੀ ਬੁਝ ਗਈ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਮਰ ਗਏ ਨਾ....।'

ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਫੈਲਦੀ ਲਾਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਪਤਝੜ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਰਖਤਾਂ 'ਤੇ ਸੂਹੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜ ਰਹੇ ਹੋਣ...।

ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਿਕ **TO CELEBRATE VAISAKHI** ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਿਕ

PUNJABI CULTURAL SOCIETY

of Chicago
PROUDLY PRESENTS

RANGLA PUNJAB 2009

ON
SATURDAY, APRIL 11, 2009
7:00 P.M. SHARP

LANE TECH HIGH SCHOOL AUDITORIUM

2501 W. ADDISON ST. CHICAGO, IL. 60618

ENJOY A COLORFUL FAMILY STYLE EVENING FULL OF EXCITEMENT

ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ

Bhangra, Gidha, Children's Items, Boliyan, Dances, Punjabi skits & much more.

Admission Donation: \$10, \$25, \$50, \$100/V.I.P. Front rows reserved seats, Children under 10 yr. free (Dinner included w/\$100 tickets)

SPONSORS are encouraged, will be appropriately recognized at the show
Advance purchase is encouraged, Purchase your tickets ASAP, Make your check payable to PCS
for further information & tickets please contact:

PUNJABI CULTURAL SOCIETY OF CHICAGO

Ph. 847-359-5PCS or 847-414-3041
Email : Info@PCSchicago.org, www.PCSChicago.org

PCS is a not for profit organization promoting Punjabi Culture, Language, Sports & Performing Arts.

We Will Beat Any Deal

Hotel POS System
On a Discounted Rate for Credit Card and ATM Processings Best Deal for all Business Owners Save Money

Credit Card
Loans
ATM
INSURANCE
Check Guaranteed
Credit Card Advance Funding

Need Financing?
We do Financing for Hotel/Motels, Gas Stations, and other Commercial Properties

Call Mr. Amrit Patel
ATM Credit Card Services
1-877-ATM-0003

Wright Express
Voyager
Fuelman
Fleetscards

Ask us about our Pay at Pump Specials

SINGH
PINLESS COMMUNICATION
www.singhpinless.com
(ਇਸ ਸਾਈਟ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਫੋਨ ਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ)
ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡਾਲਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

2.5¢ PER MINUTE

NO Hidden Charges
Connection Fee
Monthly Fee
Other Charges

ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਤੀਆ ਸਸਤੀ ਫੋਨ ਕੰਪਨੀ

ਸੈਲ ਫੋਨ, ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵੀ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜ ਫੋਨ ਤੱਕ ਵੀ ਐਡ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

2.5¢ PER MINUTE

\$100 ਵਿੱਚ 66 ਘੰਟੇ 40 ਮਿੰਟ ਗੱਲ ਕਰੋ
ਅਤੇ
ਇੰਡੀਆ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੇ 75 ਘੰਟੇ (4500 ਮਿੰਟ) ਤੱਕ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਕਾਲ ਕਰੋ 661-889-1927

Designed By: CG-661-703-8795

ਅਸੀਂ ਕੋਨੋਕੋ ਫਿਲਿਪਸ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਕੋਨੋਕੋ ਫਿਲਿਪਸ ਦੀ ਗੈਸ ਕਿਉਂ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਨਣ ਲਈ
ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ: 847-361-7274

ਸੰਧੂ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਇੰਕ.

ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਭੂਚਾਲ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇਤਾ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕਾਉਣ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਰੁਣ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾ ਕਰੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਸਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਪਿੱਠ ਥਾਪਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵਰੁਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲੰਬੀ 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰੁਣ ਦੇ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਸੀਡੀਆਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਰੁਣ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਲੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਵਰੁਣ ਵਿਰੁਧ ਜ਼ਾਬਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਵਰੁਣ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੀਡੀਆਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਉਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸੀਡੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਭਾਸ਼ਣ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਰਾਜਸੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

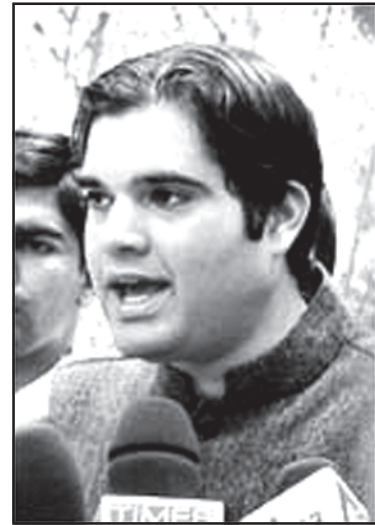
ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਸਵਰਗੀ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ

ਨੌਜਵਾਨ ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਥਾਂ ਪੀਲੀਭੀਤ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰੁਣ ਨੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਅਪਸ਼ਬਦ ਵਰਤੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ 'ਅਪਮਾਨ' ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਲਹਿਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਵਰੁਣ ਵਿਰੁਧ ਸਿੱਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਵਰੁਣ ਵਿਰੁਧ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਤ ਕਿਹਾ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਰੁਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਵਰੁਣ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ' ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਰੁਣ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਉੱਪਰ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਦਾਇਤ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪਾਰਟੀ ਉੱਪਰ ਇਖਲਾਕੀ

ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾ ਬਣਾਏ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ

ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ

ਤਰਜਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਾ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਿਰਣਾ ਲਵੇਗੀ। ਕਾਂਗਰਸ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਇਕਪਾਸਤ ਤੇ ਅਫਸੋਸਨਾਕ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਕਥਿਤ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਸ਼ਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹਿੰਦੂ ਪੱਤਾ ਖੇਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਵਰੁਣ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਤੱਕ ਇਸ ਸਬੰਧੀ

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਵਰੁਣ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰੁਣ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਕੇ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੇ ਡੀ.ਸੀ. ਐਮ. ਅਗਰਵਾਲ ਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਆਰ.ਕੇ. ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਏ.ਡੀ.ਸੀ. ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਨੋਟ ਵੰਡਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਘਿਰਿਆ ਵਰੁਣ : ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਸੰਸਦੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਨੋਟ (ਪੈਸਾ) ਵੰਡਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਕਾਰਨ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਘਿਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਲੀ ਖੇਤਾ ਤੇ ਬਰਖੇੜਾ 'ਚ ਮਾਰਚ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਚੋਣ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਰੁਣ ਵਲੋਂ ਨੋਟ ਵੰਡਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਸਦਰ) ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਪੈਸਾ ਵੰਡਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੁਣ ਅਗਾਊਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੀਲੀਭੀਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਸੋਨ੍ਹੇ ਕਸ਼ਯਪ, ਲੀਲਾਵਤੀ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਵਰੁਣ ਨੇ ਲੰਬੀ 4 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਫਾਫਿਆਂ 'ਚ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਰੁਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਡਟੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬੀਤੀ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਰੁਣ ਹੀ ਪੀਲੀਭੀਤ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਪਿਛੋਂ ਭਾਜਪਾ

ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ

ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਰੁਣ ਸਾਡੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁੰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪੀਲੀਭੀਤ ਤੋਂ ਵਰੁਣ ਹੀ

ਸਾਡੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਵਰੁਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਨਤਾ ਕਰੇਗੀ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਦੇਵੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਰੁਣ ਵਿਰੁਧ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਜੇ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਵੀ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੁਲਾਰੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ, ਸੰਜਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਿਬੂ ਸੋਰੇਨ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੌਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ

ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

PUNJAB AUTO WERKS Akai Transport Corp

1930 W. Hubbard St., Chicago, IL

For Excellent Auto Body Work, Taxi Cab
Leasing, 24 Hours Towing, Complete Auto
Repair of Domestic & Foreign Cars

ਅਮਰੀਕਨ ਅਤੇ ਇੰਪੋਰਟਡ ਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ
ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਟੈਕਸੀ ਕੈਬ ਵੀ
ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Call
Gurcharn Singh Jhaj
Jaidev Singh Bhattal
Sukhraj Singh Takhar

Tel. 312-243-3344, 312-243-2255

Fax: 312-243-2277

ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸੰਭਾਵਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖੱਬੀਆਂ ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਭਰਨ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. (ਐਮ.) ਦੇ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਂ, ਇੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ।

ਜਦੋਂ ਨਿੱਜੀ ਚੈਨਲ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਇਕ ਆਗੂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਇਨਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਲੋਕਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਆਗੂ ਕੌਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੂਜੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਂਝੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬਾਰੇ 'ਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ।

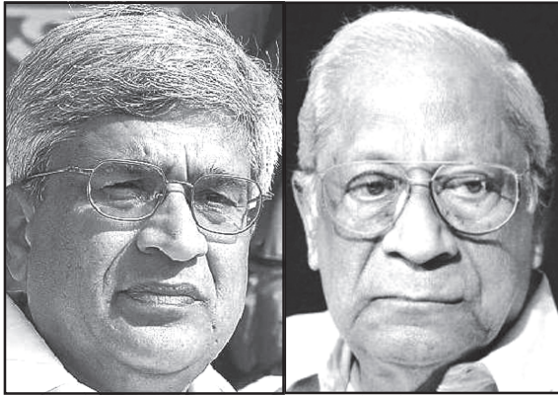
ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਆਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਹੁਣ ਇਹੀ ਰਾਏ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਉਹ ਖੁਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਆਗੂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿਆਸੀ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੈਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜੀ ਤੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਮੈਂ ਚੋਣ ਲੜਾਂਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੰਸਦ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।"

ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. (ਐਮ.) ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ 62 ਸਾਲਾ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਕਰੇਗੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੋਵੇਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦਰਮਿਆਨ ਆਮ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹਨ। ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸਰਜਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਅਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ

ਏ.ਬੀ. ਬਰਧਨ

ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੱਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਰਤ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਿਉਂ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਡੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਬਦਲਵੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ

ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਾਂਗੇ ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਗ਼ੈਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ ਭਾਜਪਾ ਵਿਕਲਪ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਜੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਵੇਗਾ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਏ.ਬੀ. ਬਰਧਨ ਨੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਏਜੰਡੇ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਮੋਰਚਾ ਗ਼ੈਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ ਭਾਜਪਾ ਵਿਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਭ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਆਜ਼ਾਦ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਮੋਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਵਲੋਂ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ : ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. (ਐਮ.) ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ 16 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ 'ਚ ਕੇਰਲ ਤੋਂ 14, ਕਰਨਾਟਕ ਤੇ ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਤੋਂ 1-1 ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਬਸਪਾ ਨੇ ਮੁੜ ਅਪਨਾਇਆ ਸੋਸ਼ਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਬਸਪਾ ਸੁਪਰੀਮੋ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ 21 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 11 ਮਈ ਤੱਕ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਸਭਾਵਾਂ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਖਨਊ ਜ਼ਰੂਰ ਪਰਤਿਆ ਕਰਨਗੇ। ਬਸਪਾ ਸੁਪਰੀਮੋ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 80 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੋਸ਼ਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਾਰੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਚ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ 29 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 20 ਪੰਡਿਤ, 4 ਠਾਕੁਰ, 3 ਬਾਈਏ ਤੇ 2 ਹੋਰ ਉਚ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ 20 ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ 17 ਸੀਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ 14 ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ 11 ਮਈ ਤੱਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਿੱਧਰੇ ਨਾ ਕਿੱਧਰੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਜਾਵਾਂਗੀ, ਪਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਲਖਨਊ ਵਾਪਸ ਪਰਤਾਂਗੀ।

ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲਿਆਂ ਬੁਸ਼ ਵਲ ਬੂਟ ਸੁੱਟਿਆ, 3 ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਓਟਾਵਾ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ ਡਬਲਯੂ. ਬੁਸ਼ ਜਦੋਂ ਪੱਛਮੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੂਟ ਸੁੱਟਿਆ। ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿਚ 3 ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਗੱਠਜੋੜ ਕੋਲੇਟ ਲੇਮਿਯੂਕਸ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੁੱਤਾ ਬੁਸ਼ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕੈਲਗਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੁਸ਼ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਉਪਰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਬੁਸ਼ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ 200 ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ, ਉਹ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਬੁਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਵੱਡੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਰੇਗੀ ਲਾਦੇਨ ਦੀ ਜੀਵਨੀ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਓਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਹਾਮਿਦ ਮੀਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ 11 ਸਾਲ ਦੀ ਅਣਖੋਲ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ ਇਸ ਸਾਲ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੀਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਓਸਾਮਾ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਈ ਸਨਸੀਪੇਜ਼ ਖੁਲਾਸੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਵੀ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਮੀਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਸਾਰਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਹੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 9/11 ਅਲਕਾਇਦਾ ਜਾਂ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਨੇ ਨਹੀਂ, ਇਸਰਾਈਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਯਹੂਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਓਸਾਮਾ ਨਾਲ ਹਾਮਿਦ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ 1996 ਵਿਚ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਹਾਮਿਦ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮੁੱਲਾ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ?' ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੱਲਾ ਉਮਰ ਨੇ ਇਕ ਲੇਖ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੀਰ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਟ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੀਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, 'ਖੁਦਾ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਟ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਓਸਾਮਾ-ਬਿਨ-ਲਾਦੇਨ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦੇ?' ਮੀਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਲਾਦੇਨ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ, ਮੁੱਲਾ ਉਮਰ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਪੂਰਬੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਹਮਣੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਲਾਦੇਨ ਨਾਲ ਮੀਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 1998 ਵਿਚ ਹੋਈ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਇੰਨੀ ਲੰਬੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਸਕਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੀਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਗੱਲ ਓਸਾਮਾ ਨੂੰ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣ

ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਓਸਾਮਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਮੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸੰਸਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਓਸਾਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰੋਗੇ? ਮੀਰ ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਉਣ 'ਤੇ ਓਸਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੰਨਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਉਦੋਂ ਲਾਦੇਨ ਨੇ ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਤ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੋਏ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਾਬੁਲ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬੰਬਾਰੀ ਵਿਚਾਲੇ ਨਵੰਬਰ 2001 ਵਿਚ ਹੋਈ। ਮੀਰ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮਸੌਦਾ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇਖ ਲੈਣਾ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਓਸਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜਲਦੀ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ

ਓਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ

ਲਈ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬੰਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੀਰ ਨੂੰ ਓਸਾਮਾ ਦੇ ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਨਾਲ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਓਸਾਮਾ ਦੀ ਜੀਵਨੀ 'ਤੇ ਹਾਮਿਦ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਬਿਨ-ਲਾਦੇਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸਲਿਮ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਲਈ ਸੰਸਾਰਕ ਪੱਖ ਲਿਖਣਾ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਹੈ। ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹੀ ਹੈ।

ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਵੱਡੇ ਨਾਕਾਮ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰਾਰ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਫਾਰੇਨ ਪਾਲਿਸੀ' ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਾਕਾਮ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਅਹੁਦਿਓਂ ਲਾਹੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੂੰ 'ਬੁਰਾ ਵਿਅਕਤੀ' ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਗਮ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਜ਼ਰਦਾਰੀ) ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ 13 ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨਾਕਾਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਗਾਮ ਕੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨ ਦੀ 'ਸਾਜ਼ਿਸ਼' ਵੀ ਰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕਸਾਬ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹੋਣਾ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

ਮੁੰਬਈ : ਮੁੰਬਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਫੜੇ ਗਏ ਇਕੋ-ਇਕ ਜਿਊਂਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਅਜਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮਦਦ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਉਚ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਆਰਥਰ ਰੋਡ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਕਾਸਬ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਐਮ.ਐਲ. ਤਾਹਾ ਲਿਹਾਨੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਲੋੜ ਜ਼ਰੂਰ ਪਵੇਗੀ।

ਵਕੀਲ ਦੀ ਪਸੰਦ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 27 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਇਕ ਮਾਤਰ ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਜ ਵਲੋਂ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲ ਪੁੱਛੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ। ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਕਾਸਬ ਨੇ ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਸਬ ਨੇ ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਥਿਤ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਵਕੀਲ ਦੀ ਮਦਦ ਸਬੰਧੀ ਕਾਸਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਮੈਨੂੰ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਾਸਬ ਨੇ ਨਾਂਹ 'ਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਮੇਘਾਲਿਆ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਸੰਗਮਾ ਅਦਾਲਤ ਗਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮੇਘਾਲਿਆ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੀ 19 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਆਰ.ਐਸ. ਮੁਸਾਹਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਮੇਘਾਲਿਆ

ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰ ਬੀ.ਐਮ. ਲਾਨੋਂਗ ਨੇ 4 ਵਿਦਰੋਹੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖ 'ਚ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਬਚ ਗਈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਐਮ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪੀ.ਏ. ਸੰਗਮਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਜਾਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਵਲੋਂ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਸ਼ਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਾਨੋਂਗ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਬੀਤੀ 18 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ (ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਵੋਟ) ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ (ਰਾਜਪਾਲ) ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਠੱਪ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਧਰ ਮੇਘਾਲਿਆ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਮੇਘਾਲਿਆ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰੇਸਿਵ ਅਲਾਇੰਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।

ਗੁੰਗੀਆਂ-ਬੋਲੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਬਲਾਤਕਾਰ

ਸ਼ਿਮਲਾ : ਪੁਲਸ ਬਾਣਾ ਬਾਲਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਤਹਿਤ 6 ਗੁੰਗੀਆਂ-ਬੋਲੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ 3 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਫਰਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਘਟਨਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਨਿਊ ਟ੍ਰਟੂ ਵਿਚ ਇਕ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਵੈਲਫੇਅਰ' ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ, ਗੁੰਗੇ-ਬੋਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ।

ਲੰਘੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬਾਲਿਕਾ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ 6 ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਮੇਤ 3 ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਇਹ ਬੱਚੀਆਂ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਤਾਂ ਏਨੀਆਂ ਸਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹਨ,

ਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਵੀ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸਮਝ ਵੀ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਤੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਰਜੀਤ, ਵਿਨੋਦ, ਦਿਨੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਸ ਨੇ ਚਾਰਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਮਰਜੀਤ, ਵਿਜੇ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਵਿਨੋਦ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਅਜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਰ. ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਬੱਚੀਆਂ ਦਾ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ 3 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 376 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ
ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ (ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ.) ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਵਪਾਰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਟਕਰਾਉਣ ਕਾਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸੂਬਾਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਲਗਭਗ ਇਕ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੰਦੋਬਸਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਢਿੱਲ ਰਹਿਣੀ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਇਸ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਕੋਈ ਜੋਖਮ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹਾਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਲ-ਵਾਲ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ।

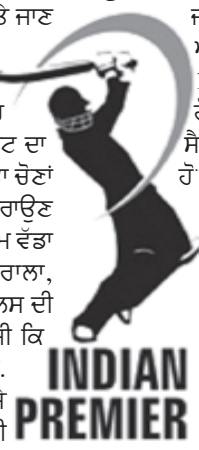
ਚੋਣਾਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਅਮਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮੌਕਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉਤੇ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤਕ ਅੱਗੇ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੋਰਡ (ਬੀ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਈ.) ਲਈ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ 'ਉਤਸਵ' (ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ.) ਮਨਾਉਣਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਅਹਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਉਲਟਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅੱਗੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਉਠ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੀਤਾ ਅੰਬਾਨੀ, ਵਿਜੇ ਮਾਲੀਆ, ਪ੍ਰਿੰਟੀ ਜਿੰਟਾ, ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖ਼ਾਨ ਤੇ ਮਨੋਜ ਬਾਦਲੇ ਆਦਿ ਦੇ ਆਏ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੀ ਪਹਿਲ ਸਿਰਫ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਹੈ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਜਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਂਜ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਆਯੋਜਨ ਨਾਲ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀਂ ਕਮਾਈ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਖੇਡ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੇ ਹੀ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਵਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਮੈਚ ਭਾਵੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਹੋਣ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਾਉ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੈਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ

ਆਬਣੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਜਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅੱਠ ਵਜੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਇਹ ਮੈਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੇਡੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਅੱਠ ਸੂਬਾਈ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10-10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਹੋਟਲ, ਆਵਾਜਾਈ ਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੌਰਾਨ

DLFA
INDIAN PREMIER LEAGUE

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 91 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਟੈਕਸ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਕੋਚਾਂ,

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਆਯੋਜਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਿਰਫ 2 ਫੀਸਦੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਟੈਕਸ 10 ਫੀਸਦੀ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਠੁੰਮਣਾ ਲਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਰਾਗ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਨਾਫ਼ਾਮੁਖੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਉਤੇ ਬੋਝ ਪਾ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਫ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਸਿੱਖੋ

ਹਿੰਦੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੋ
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ-847-791-9331

Singh Driving School

473-W, Northwest Highway, Palatine-IL-60067

ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

www.Raunakmela.com

Enjoy Live Radio Show

Every Sun: 9am-9.30am

(Central Time)

on 1590AM

or on Internet.

Since 1983

ਮੇਜ਼ਬਾਨ: ਪੰਮੀ ਗਿਲ

Loose Weight Feel Great!

Fast Weight Loss

*Natural *Guaranteed

*Doctor Recommended

ਕੁਦਰਤੀ ਹਰਬਲ Products ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ Side Benefits ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਘਟਾ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

IQBAL KAUR

Ph: 708-444-0554

CUSTOM CARPENTRY

ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਘਰ, ਰੂਮ ਅਡੀਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਕਿਚਨ, ਨਵੇਂ ਵਾਸ਼ਰੂਮ, ਸਾਈਡਿੰਗ ਤੇ ਰੀਕਰੀਏਸ਼ਨ ਰੂਮ, ਨਵੀਂ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇੰਸੋਰੈਂਸ ਕਲੇਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

GIAN SINGH SEEHRA Ph: 630-841-6537

ਰਾਹੁਲ, ਮੋਦੀ, ਮਾਇਆਵਤੀ ਭਵਿੱਖੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਖਿਡਾਰੀ

- ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ

ਅਸੀਂ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅਸਲੀਅਤ ਨਾਲ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਤਾਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਗਣਿਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਥਿਤੀ ਕਾਫੀ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਜਿਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਹਾਰ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਆਸੀ ਗਣਿਤ ਕਾਫੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 270 ਤੋਂ 290 ਤੱਕ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਰਾਜਗ ਹੀ ਕੋਈ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ (150 ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ 'ਤੇ) ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਾਂਝਾ ਮੋਰਚਾ ਬਣਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੇਤਾ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਣ? ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 120 ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਸੱਤਾ 'ਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਬਦਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਦਿਨ-ਰਾਤ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ (ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ, ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ, ਮਾਇਆਵਤੀ, ਜੈਲਲਿਤਾ) ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਗੱਠਜੋੜ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨੀ

ਹਕੀਕਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਤੀ 'ਲਚਕੀਲੇਪਨ' ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਹੀ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ

ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ?

ਸਿਆਸੀ ਹਾਦਸੇ ਜਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ 'ਚ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਖੁਦ ਨੂੰ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 10-20 ਤੱਕ ਦੀ ਕਮੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ, ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 120 ਸੀਟਾਂ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕਾਫੀ

ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਿਆ ਹੈ।

ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ 120 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ 40 ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 200 ਸੀਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਰਾਜਦ ਅਤੇ ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਸੀਟ ਵੀ ਜਿੱਤ ਲਵੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਬੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਕੌਮੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵੀ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਨਿਘਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਅਤੇ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਸਥਿਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਸਮਾਈ ਨੇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਦੀ। ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਬਸਪਾ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ 7 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਹਾਕੇ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੀਜੀ ਤਾਕਤ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਨਾ ਚਾਹੇਗੀ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਹੀ ਨੇਤਾ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮੁੱਖ ਖਿਡਾਰੀ ਹੋਣਗੇ।

ਮਾਇਆਵਤੀ

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ

ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਗਠਨ 'ਚ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾਂ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਗੱਠਜੋੜ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਡਿਤ ਫ਼ਤਵੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਸੱਤਾ 'ਚ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦਾ ਹੀ ਅਦਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਭਾਰਤ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਕੁਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 'ਚੋਂ 25 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਕਿੰਨੀ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਨੇੜਲੇ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ, ਅੰਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ., ਤੇਲਗੂ ਦੇਸਮ, ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ, ਨੈਕਾ (ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 2004 'ਚ ਰਾਜਗ ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲ ਸਨ) ਨੇ 2009 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੁਣ ਰਾਜਗ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਘੱਟ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ। ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ। ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ

ਦਿਲਚਸਪ ਰੁਝਾਨ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਯੂ.ਪੀ. 'ਚ ਮੁੱਖ ਟਕਰਾਅ ਸਪਾ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਥੇ ਬਸਪਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਲੋਕ ਰੋਹ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਥੇ ਸਪਾ ਦਬਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਰਮਿਆਨ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀਟ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਥੋਂ ਸਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਉਥੇ ਘੱਟ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਾ ਹੋਣ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਉਥੇ 60 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਉਸ ਨੂੰ ਲੜਨਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਆਪਣਾ ਜਨ-

ਚਰਖੜੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ-ਭਾਈ ਸ਼ਾਹਬਾਗ ਸਿੰਘ

-ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਅਣਗਿਣਤ ਹੀ ਸਿਰਲੱਥ, ਸੂਰਬੀਰ, ਅਣਖੋਂ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਜੋਧੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਬਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਈ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਜੰਬਰ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਇਸ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਤਿਆ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਜੁਬਾਨ ਦਾ ਗਿਆਤਾ ਦਸਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਵੀ। ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਮੁਹਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਾਲਸੇ ਕੋਲ 21 ਮਾਰਚ 1733 ਦੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ "ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼" ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

ਵੈ ਹੁਤੇ ਮੁਲਕ ਕੋ ਕਰਤ ਅਜਾਰਾ।
ਰਹਿਤ ਬੇ ਲਾਹੌਰ ਮਝਾਰਾ।
ਤੁਰਕ ਉਸੇ ਖਾਲਸੇ ਵਲ ਤੋਰੈ।
ਖਾਲਸਾ ਵੀ ਤਿਸਕੋ ਭਲ ਲੋਰੈ।
ਕੋਈ ਤੁਰਕਨ ਪਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਮ।
ਤੋਂ ਉਸ ਭੇਜੈ ਕਰ ਕਰ ਸਲਾਮ।
ਬਹੁਤ ਬਾਰ ਸਿੰਘਨ ਪੈ ਆਯੋ।
ਸੋ ਸਿੰਘਨ ਕੰਮ ਨਹਿ ਚਾਹਿ ਗਵਾਯੋ।
ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਅੱਗੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਵੇ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਣੇ ਤਾਂ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਏ ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਈਨ ਮੰਨਣੀ ਕਬੂਲ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਿਤਾ-ਪੁੱਤ ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੇ ਚਰਖੜੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਰਹੇ।

ਸਬੰਧੀ ਭਾਈ ਭੰਗੂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

ਕਹਿਯੋ, ਜਾਹਿ ਤੂੰ ਖਾਲਸੇ ਵੱਲ।
ਹਮਰੀ ਉਨਕੀ ਕਰਾ ਦਿਹੁ ਗੱਲ।
ਭਲੀ ਕਰੀ ਉਨ ਯਹ ਫੌਜ ਮਾਰੀ।
ਹਮਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਜਾਨ ਜੂੰ ਟਾਰੀ।
ਸਰਦਾਰ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਨਵਾਬ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਜਦੋਂ ਖਾਲਸੇ ਕੋਲ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚਾ ਤਾਂ ਸਿੰਘ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਜੋਤ ਮੇਲਾ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਨੂੰ ਭਾਈ ਭੰਗੂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਦਈ ਨਗਦੀ ਭੀ ਖਚਰੇ ਤਾਈ।
ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਤੁਰਯੋ ਜੁਗਤ ਬਣਾਈ।
ਜਾਜਿ ਭੇਰੇ ਬੇ ਖਾਲਸੇ ਲਾਯੋ।
ਬਜਿਹਿ ਨਗਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੁਲਾਇਓ।
ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਵਾਬ ਵਲੋਂ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਮੇਤ ਕੀਮਤੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ। ਲੇਕਿਨ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਝਾਉਣ 'ਤੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਜ਼ਰੀਫ ਲੈਣੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਨਵਾਬੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਕੋਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਲੰਬੀ ਚੌੜੀ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

'ਪਾਤੋ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚ ਦਰਾਜ ਪਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੰਘਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਭੁੱਧਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨੇ ਜਾਰੀ

ਰੱਖੇ। ਇਸ ਵਕਤ ਤੱਕ ਸਿੰਘ ਕਾਫੀ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਚੋਖਾ ਜ਼ਖੀਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ 1739 ਵਿਚ ਨਾਦਰ ਖਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਰ ਪਿਛੋਂ ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਸਖਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਹ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਗਲ ਹਾਕਮ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਗੇ।

ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੱਸਾ ਰੰਘੜੂ ਤੋਂ ਬਦਲਾ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਲੈਣ ਦੀ ਠਾਣ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਮੀਰਾਂਕੋਟ ਅਤੇ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਮਾੜੀ ਕੰਬੋ ਕੀ ਨੇ ਮੱਸੇ ਰੰਘੜੂ ਦਾ ਸਿਰ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਗਏ।

ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਭੜਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 101 ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਰ ਦੀ ਸਰਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਰਾਤ ਭਰ ਦੀ ਜਦੋ-ਜਹਿਦ ਉਪਰੰਤ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਆਪ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਨਵਾਬ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪਸੰਦ ਸਿੰਘਾਂ, ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਮਿਲਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ

ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਹਕੀਕਤ ਰਾਏ, ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਹਿਬਾਗ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨਵਾਬ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਯਹੀਆ ਖਾਨ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸਿੱਟੇ ਹਨ।

ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਠਾਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਹਣਾ, ਮੁਛ ਫੁੱਟ ਅਤੇ ਜੁਆਨ ਬੇਟਾ ਸ਼ਾਹਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੋ ਉਸ ਵਕਤ ਕਾਜ਼ੀ ਕੋਲੋਂ ਫਾਰਸੀ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਠਾਣ ਲਈ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਉਸ 'ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ ਦਾ ਝੂਠਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਧੀਨ ਪਿਤਾ-ਪੁੱਤਰ (ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸ਼ਾਹਬਾਗ ਸਿੰਘ) ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਫੜ ਜੰਬਰੇ ਮੰਗਾਯਾ।
ਤਿਸ ਕਾ ਬੇਟਾ ਸਾਬ ਫੜਾਯਾ।
ਕਹਯੋ ਨਵਾਬ ਤੁਮ ਆਵੇ ਦੀਨ।
ਲੇਵੇ ਦਾਨ ਔ ਕਾਮ ਜਮੀਨ।
ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਮਰਨੇ ਕਰ ਮਨਜ਼ੂਰ।
ਚੜ੍ਹੇ ਚਰਖ ਗਿਰ ਹੋਵੇ ਚੂਰ।
ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਤਬ ਕੁਰਨਸ਼ ਕਰੀ।
ਧੰਨ ਚਰਖੜੀ ਧੰਨ ਯਹ ਘਰੀ।

ਮੁਸਲਿਮ ਕੌਮ ਕਿੰਨੀ ਨਿਰਦਈ ਤੇ ਜ਼ਾਲਿਮ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਵਾਬ ਨੇ ਭਾਈ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸ਼ਾਹਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ:

ਨਵਾਬ ਕਹੀ ਸੁਨ ਸਿੱਖ ਸੁਬੇਗ।
ਬਚਾਓ ਪੁਤਰ ਕੋ ਚਲਤੀ ਤੇਗ।
ਰੱਖ ਪੁੱਤਰ ਕੋ ਜੜ੍ਹ ਤੁਝ ਰਹੇ।
ਤੂੰ ਕਹੁ ਮੁਖ ਤੇ ਕਲਮਾ ਕਹੇ।
ਅੱਗੋਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ:
ਸਿੱਖਨ ਕਾਸ ਜੇ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰੇ।
ਸੀਸ ਦੀਓ ਨਿਜ ਸਨ ਪਰਵਾਰੇ।
ਚਾਰੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਨ ਕੁਹਾਏ।
ਸੋ ਚੰਡੀ ਕੀ ਭੇਟ ਕਰਾਏ।
ਹਮ ਕਾਰਨ ਗੁਰ ਕੁਲਹਿ ਗਵਾਈ।
ਹਮ ਕੁਲ ਰਾਖੋ ਕੌਣ ਬਝਾਈ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਣੇ ਤਾਂ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਏ ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਈਨ ਮੰਨਣੀ ਕਬੂਲ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਿਤਾ-ਪੁੱਤ ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੇ ਚਰਖੜੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਰਹੇ। ਉਹ ਅੰਤਮ ਸਾਹਾਂ ਤੱਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਬਿਰਤੀ ਜੋੜੀ ਸਤਿਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਚਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਵਿਰਾਜੇ। ਅੱਜ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦੋਨੋਂ ਵਕਤ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, "ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਹੇਤ ਸੀਸ ਦਿੱਤੇ, ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਵਾਏ... ਚਰਖੜੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ..."

ਅਜਿਹੇ ਸਿਰੜੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਦੀ ਅਨੂਠੀ ਸ਼ਹਾਦਤ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਹਾਦਤ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ। 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂਬਾਜ਼, ਨਿਧੜਕ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਹੀ ਆਓ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰੀਏ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਘਟਾਉਂਦੇ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅੰਦਾਜ਼ੇ

—ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੀ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੇੜ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੇੜ ਵੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਵੀਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੇ ਕੇਰਲਾ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਛੋਟੇ ਰਾਜਾਂ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਅੰਡਮਾਨ ਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਟਾਪੂ, ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਅਤੇ ਬਾਰਾਂ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦਾ ਇਕਹਿਰੇ ਪੜਾਅ ਵਾਲਾ ਇਹ ਕੰਮ ਵੀ ਸਿਰੇ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕਾ, ਉੜੀਸਾ, ਝਾਰਖੰਡ, ਅਸਾਮ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿਚ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪੈ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੇਰਾਂ ਮਈ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਕੇ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਮਈ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਤਿੰਨ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ, ਪਿਆਨ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਉੱਤੇ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਦੋ ਮੁੱਖ ਧਿਰਾਂ ਰਾਜਸੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹਨ। ਇਕ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਕ ਤੀਜਾ ਮੋਰਚਾ ਵੀ ਡੌਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵਧ ਇਲਾਕਾਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੁੜਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਖ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਤਕੜੀ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇਕ ਧਿਰ ਖੱਬਿਆਂ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਲੈਣੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਵੋਟ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਹਵਾ ਉੱਚੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਖੱਬਿਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਚੋਣ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਛਿੜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਚੋਣ ਸਮਝੌਤਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਜਿੱਥੇ ਕੁ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਸੀ, ਓਥੇ ਕੁ ਹੀ ਖੜੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਮਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਲੱਭਦੀ ਹੈ, ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਰਹੀ। ਉਸਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਤਰੇਤਾਂ ਤਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਧੜੇ ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਸਾਥ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਨਾਲ ਨਿਭਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਜੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲੋਂ ਸਾਂਝ ਟੁੱਟੀ ਹੈ ਤਾਂ, ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਤਕੜੀ ਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਵੀ ਜੋੜ ਲਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੇ ਉਸਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹਾਰ ਪੱਲੇ ਪਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੰਜੀ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਉਸਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ

ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਝੁਕੇ, ਸੁਲਾ ਲਈ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਗਏ, ਸੁਰ ਮਿਲਣ ਲਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚ ਕੁਝ ਨਰਮੀ ਆਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਜੇਤਲੀ ਚੋਣ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਘਰ ਗਏ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ ਸਨ, ਪਰ ਜੇਤਲੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਚਾਰੇ ਪਹਿਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਕੰਮਕਾਜਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਹੀ ਉਹ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਗਏ। ਇਕ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਤਲੀ ਦਾ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨਾਂ 'ਚ ਮਤਭੇਦ ਕੁਝ ਘਟੇ

ਸਾਰੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਅੱਠ-ਦੱਸ ਘਟਾਉਂਦੇ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਓਦੋਂ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਖੁਰਾਬ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੋੜੀਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ 219 ਸੀਟਾਂ ਸਨ ਤੇ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਸਮੇਤ ਸਿਰਫ 189 ਸੀਟਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨਾਲ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਚੌਧਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੌਟਾਲਾ ਦਾ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਟ ਦੀ ਥਾਂ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖੋਹਿਆ ਵੀ ਹੈ।

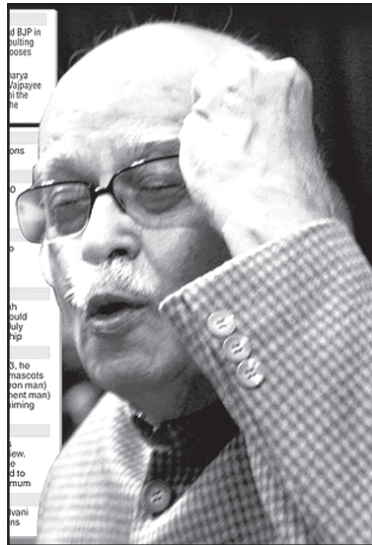
ਮਾਤੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਨਾਅਰਾ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਛਾਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨਾਅਰੇ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਕਤ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਲਕ ਮਿਲੇ ਕਿ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰ ਆਪੇ ਵਿਚ ਲੜਦੇ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਕਈ ਦਿਨ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬੋਲੇ ਨਹੀਂ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਈ, ਪਰ ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਮਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰ ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਹਾਜਨ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਇਕ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫੰਡ ਉਗਰਾਹੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਮੌਕੇ ਉਸ ਦੀ ਤੂਤੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੰਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੰਪਰਕ ਉਸੇ ਰਾਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸਕੇ ਭਰਾ ਹੱਥੋਂ ਗੋਲੀ ਖਾ ਕੇ ਹੋਈ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਹਾਜਨ ਦਾ ਸਾਥੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸੁਧਾਸ਼ ਮਿੱਤਲ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮੱਚ ਉੱਠਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਦਾ ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਹਾਜਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਤਰ ਹੁਣ ਉਸ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਮੰਦੀ ਵਾਲੇ ਇਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਖਿਆਲ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਭੇਦ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸੁਧਾਸ਼ ਮਿੱਤਲ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਰੁੱਸ ਕੇ ਘਰ ਜਾ ਬੈਠਾ ਤੇ ਪੂਰੇ ਅੱਠ ਦਿਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰੀ ਰੱਖੀ। ਹੁਣ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਗੇੜਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲੀ ਸਰਗਰਮੀ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਫੜੀ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗਣੀ ਹੀ ਹੈ।

ਦੂਸਰਾ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਬਲਕਾਰਾ ਵਧਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਲਟਾ ਤਿੰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵਾਪਰ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਕੱਦ ਛੋਟਾ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਘਟਨਾ ਤਾਂ ਓਦੋਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਥਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਜਾਂ ਉਹ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਹਿ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਝੱਟ ਹੀ ਗੱਲ ਬਦਲ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਨਾਲ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਤੇ ਗੈਰ-ਗੰਭੀਰ ਬਹਿਸ ਛਿੜ ਗਈ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਘਰ

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮਾਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਾ ਕੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਜਿੰਨੀ ਹਫ਼ਤਾ-ਦਫ਼ਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਚਲਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਖਾਹਿਸ਼ਮੰਦ ਅਡਵਾਨੀ ਤਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਜੁਰਾ ਜਿੰਨੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਾਉਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗ਼ਲਤੀ ਉਸਨੇ ਕੀਤੀ ਆਪਣਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕੱਦ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨੀ 'ਮਾਈ ਕੰਟਰੀ, ਮਾਈ ਲਾਈਫ਼' ਛਾਪ ਕੇ। ਨਾ ਉਸ ਵਿਚ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦੇ ਤਹਿਲਕਾ ਕਾਂਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇ ਕਢਨ ਸਕੈਂਡਲ ਦਾ ਤੇ ਯੱਕਤ ਏਨੇ ਮਾਰੇ ਪਏ ਸਨ ਕਿ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵੀ ਨੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਖੜੇ ਪੈਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨੀ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਛਪਵਾਈ ਹੈ। ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਗਏ ਸਨ।

ਤੀਜੀ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋਈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ। ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਵੋਟ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੇ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਐਟਮੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀਆਂ ਦੇ ਰੁੱਸ ਜਾਣ ਕਰਕੇ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖੜਾ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਬੋਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਊਣੀ-ਪੋਣੀ

ਚਾਂਦਮਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ 'ਵੱਡਾ ਗੋਲਾ' ਇਹ ਦਾਗਿਆ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਸਾਰ ਰੋਕੂ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਵਲ ਵੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਸੰਧੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਹਵਾ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਸਾਰ ਰੋਕੂ ਸੰਧੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ 1970 ਵਿਚ ਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ 1964 ਵਿਚ। ਸਵਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਨੀਆ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਨਹਿਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਸੰਧੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੁਬਾਰਾ ਆਏ ਸਨ, ਜਿਹੜੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਦੇ ਜੰਮੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਂਦਾ, 'ਮੇਰੇ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭੁਲੇਖਾ ਲੱਗਾ ਹੈ', ਪਰ ਅਡਵਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਇਕੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੋਂ 1948 ਵਿਚ ਹੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਗ਼ਲਤ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਈ ਦਿਨ ਮਜ਼ਾਕ ਉੱਡਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੁਣ ਵੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਜੰਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਵਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਸਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ 543 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 272 ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋੜਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਾਤੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਤਰਾਖੰਡ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਦਿਸਦਾ।

ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਛੇ ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦਸਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਂ ਤੱਕ ਡਿੰਗਣ ਦਾ ਡਰ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਭਾਜਪਾ ਚੜ੍ਹੇਗੀ ਤੇ ਆਸਾਮ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਕੁ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਜ ਹੀ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਕੁ ਸੀਟਾਂ ਵਧ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਜਿੱਤੀਆਂ ਇਕੀ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਵਾਰੀ ਮਸਾਂ ਨੌਂ-ਦਸ ਰਹਿ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਉੜੀਸਾ 'ਚੋਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਸਾਥ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਸੀਟਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਵਾਰੀ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਵੀ ਮਸਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸਾਰੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਅੱਠ-

ਦੱਸ ਘਟਾਉਂਦੇ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਓਦੋਂ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਖੁਰਾਬ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੋੜੀਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ 219 ਸੀਟਾਂ ਸਨ ਤੇ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਸਮੇਤ ਸਿਰਫ 189 ਸੀਟਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨਾਲ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਚੌਧਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੌਟਾਲਾ ਦਾ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ ਦੀ ਥਾਂ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕ ਦਲ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਤੇਲਗੂ ਦੇਸਮ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸਨੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੀ ਸੀ, ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੀਆਂ 42 ਵਿਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਦਰਾਂ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਆਸਵੰਦ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਜਾ ਖੜੀ ਹੈ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਮਾਝਾ ਫਿਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਅੰਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੀ ਲੀਡਰ ਬੀਬੀ ਜੈਲਲਿਤਾ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਖੜੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਵਾਰੀ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ 39 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਧੋ-ਅੱਧ ਜਿੱਤਣ ਜੋਗੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨਾਲ ਦਸ-ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਉਸ ਸਾਂਝ ਸਦਕਾ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸੱਤ ਸੀਟਾਂ ਆਪ ਜਿੱਤੀਆਂ, ਜੋ ਹੁਣ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਕੇ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਰਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਓਦੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਮੈਂਬਰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖੜੇ ਸਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਓਥੇ ਘਟ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨਾਲ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸਦੇ ਅੱਠ ਜਿੱਤਣ ਜਾਂ ਦਸ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੜੇਣੇ। ਇਹੋ ਹਾਲ ਕਈ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਜੰਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਗੇ। ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਬਿਆਸੀਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹਨ, ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਤੱਕ ਸਤਾਸੀ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ, ਓਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਤਖ਼ਤ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ, ਲੜਾਈ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਾਹਰੋਂ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕ 'ਵਾਰ ਰੂਮ' (ਜੰਗੀ ਕੋਂਟਰ) ਵੀ ਖੋਲ੍ਹ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਇਹ 'ਵਾਰ ਰੂਮ' ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤੁਗਲਕ ਰੋਡ ਚੁਣੀ ਗਈ ਹੈ। ਤੁਗਲਕ (ਮੁਹੰਮਦ ਤੁਗਲਕ) ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਉਹ ਰਾਜਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ 'ਪਤ੍ਰਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਮੂਰਖ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। 'ਵਾਰ ਰੂਮ' ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਤੁਗਲਕ ਰੋਡ ਦਾ ਬੰਗਲਾ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਏਨਾ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਅਡਵਾਨੀ ਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

NirpalKaur.com

ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ

A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD

ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਵਾਦ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ

VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ !

ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਪੰਨਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਮੇ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਸ਼ਖਸ ਨੇ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ, ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੋਹੜੀ 'ਤੇ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਤੁਰਦੇ ਹਨ:

ਸੁੰਦਰੀ ਮੁੰਦਰੀਏ...ਤੇਰਾ ਕੌਣ ਵਿਚਾਰਾ... ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਵਾਲਾ...

ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਆਪਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦਾ ਉਹ ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਉੱਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਰਹੇਗਾ। ਕੋਈ

ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਸੂਰਬੀਰ ਲਾਲ, ਯੋਧਾ, ਬੇਖੌਫ਼ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮਖੌਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਸਾ ਦਿਲਦਾਰ ਮਹਾਨ ਸਪੂਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਇਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਇਸ਼ਕ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਮੈਨੂੰ ਜਨਾਬ ਅਸਦ ਸਲੀਮ ਸ਼ੇਖ ਹੁਜ਼ੂਰ ਪਾਸ ਲੈ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ, ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ।

ਕਰੀਬ 10 ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਅਸਦ

ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੋਛੜ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ ਅਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਸਰਪੰਚ)

420 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 26 ਮਾਰਚ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਬਰਸੀ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਰੀਬ ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਧਰਮਪਤਨੀ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਗੋਰਾਇਆ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਾਫਿਜ਼ਾਬਾਦ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਮਹਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਰਦਾਰ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਬਾਰੂਵੀਂ ਪੀੜੀ ਦੇ ਜਾਨਸੀਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਮੇਰੀਆਂ

ਨੂੰ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਕੇ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਈ.ਮੇਲ ਅਤੇ ਫੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੋ. ਅਸਦ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ।

ਅਸਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਕੁਝ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜ ਗਰੀਬ ਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਵੱਖ-

ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਸਹੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਆਖਿਰ ਮਾਰਚ 2008 ਦੇ ਆਰੰਭ 'ਚ ਮੇਰਾ ਉਹ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ

ਪ੍ਰੋ. ਅਸਦ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਵਿਚ 29 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2008 ਤਕ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੋਛੜ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਵੀਜ਼ਾ ਲਵਾ ਕੇ 27 ਮਾਰਚ, 2008 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ੍ਰੀ ਕੋਛੜ ਦੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਦਿਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਵਾਨਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ 28 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਤਾ ਸਰੀਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਰ ਮੈਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਸਦ ਸਲੀਮ, ਸਾਇਰ ਜਨਾਬ ਬਸ਼ੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀਵਾਨਾ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਾਬ ਮਲਿਕ ਤਨਵੀਰ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਾਹੌਰ ਰੁਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਰਾਵਲਪਿੰਡ ਮੋਟਰ ਹਾਈਵੇ-2 ਉੱਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵਲ 120 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਚੂਚਕ ਵਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਉਥੋਂ ਲਹਿੰਦੇ ਵਲ 4-5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਦਾ

ਜਨਮ ਦਰਿਆ ਚਨਾਬ (ਝਨਾ) ਦੇ ਕੰਢੇ ਪਿੰਡ ਚੂਚਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬਦਰ ਵਿਖੇ ਸੰਨ 1547 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਪਿੰਡ ਚੂਚਕ ਵੀ ਦਰਿਆ ਸਪੁਰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਆਬਾਦ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਆਉਂ ਭਗਤ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਢੋਲ ਵਜਾ ਕੇ ਤੇ ਝੂਮਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਐਨਾ ਪਿਆਰ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਆਪਣਾਪਨ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਾਇਗੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਇਕ ਗਰੀਬ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਜੋ ਸਰਦਾ-ਪੁੰਜਦਾ ਸੀ ਦੇ ਆਇਆ।

ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੂੰ 26 ਮਾਰਚ 1589 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ 419 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ 'ਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਸੂਰੂ ਕੀਤਾ। 29 ਮਾਰਚ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪੰਜ ਵਜੇ 'ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਵਾਰ' ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਘੁੰਡ ਚੁਕਾਈ ਦਾ ਸਮਾਗਮ 'ਸਾਇਲ ਸੈਲੀਨਿਟੀ ਰੀਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ' ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ 'ਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜਨਾਬ ਦਾਉਦ ਤਾਹਿਰ (ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ) ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਜਨਾਬ ਮੁਦੱਸਰ ਇਕਬਾਲ ਭੱਟ (ਚੈਅਰਮਨ ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਅਨ), ਜਫ਼ਰ ਇਕਬਾਲ, ਪੀ.ਐਮ. ਸਫ਼ਦਰ ਖਰਲ, ਜਾਹਿਦ ਹਸਨ, ਤਨਵੀਰ ਸਮੇਤ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕੋਛੜ ਦਾ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ।

30 ਮਾਰਚ, 2008- ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ

ਦਿਨਾਂ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਦਿਨ ਸੀ ਜੋ ਗੌਰਮਿੰਟ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ, ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ 'ਮਹਿਫਲੇ-ਮੁਸ਼ਹਿਰਾ ਸ਼ਾਮ' ਨਾਮ ਹੇਠ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਰਾਤ ਸਾਢੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜਗਤੂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਾਬ ਇਕਬਾਲ ਨੌਸਰ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ. ਗੋਰਾਇਆ

ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਗੀਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਗਾਇਆ ਗਿਆ।

ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨੰਬਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲੀ-ਭੁੱਲੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 3 ਤੋਂ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਚਨਿਊਟ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ 'ਚ ਕਬੱਡੀ ਅਤੇ ਰੱਸਾ-ਕੱਸੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਜਨਾਬ ਮੀਆਂ ਇਨਸਾਹ ਹੁਸੈਨ ਭੱਟੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੇਤੂ ਰਹੀ ਚਨਿਊਟ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿਨ੍ਹ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਪੂਰੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪੰਡਾਲ 'ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜਦਾ ਰਿਹਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ, ਦੁੱਲੇ-ਕੇ, ਜਲਾਲਪੁਰ ਭੱਟੀਆਂ, ਸੰਗਲਾਹਿੱਲ, ਚਨਿਊਟ, ਲਾਹੌਰ, ਹਾਫਿਜ਼ਾਬਾਦ, ਗੁਜਰਾਤ, ਝੰਗ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ 'ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਆਨੰਦ ਮਾਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2008 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬੱਸ ਲੈ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਬਰਿਸਤਾਨ 'ਚ ਬਣੀ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਦੀ ਕਬਰ 'ਤੇ ਸੱਜਦਾ ਕਰਕੇ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਮੇਟ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਤ ਆਇਆ।

ਸੋਚ

ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀ, ਕੋਈ ਸੂਫੀ ਤੇ ਕੋਈ ਭੰਗੀ।
ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਗੱਲ ਨਾ ਚੰਗੀ, ਬੰਦਿਆਂ ਜੇ ਸੱਚ ਕਮਾਇਆ ਨਾ।

ਉਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੀ ਕਰਨਾ, ਪੈਂਦਾ ਪਲ ਪਲ ਜੀਣਾ ਮਰਨਾ,
ਝੋਲੀ ਪਾਪਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਭਰਨਾ, ਦੁਖੀਆਂ ਦਾ ਦਰਦ ਵੰਡਾਇਆ ਨਾ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ, ਜਿਉਂਦਾ ਬਾਸਾਂ ਵਾਂਗੂ ਖਹਿ ਕੇ,
ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਜਾਣੇਗਾ ਕੀ ਕਹਿ ਕੇ, ਜੇ ਪਿਆਰ ਵਧਾਇਆ ਨਾ।

ਗੁਣ ਆਪਣੇ ਹੀ ਨੇ ਗਾਉਂਦੇ, ਨਿੱਤ ਕੂੜ ਦਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਉਂਦੇ,
ਹਰ ਪਲ ਸ਼ੋਭਾ ਆਪਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਇਆ ਨਾ।

ਬੰਦਿਆ ਜੇ ਤੂੰ ਰੁਤਬਾ ਪਾਉਣਾ, ਛੱਡ ਦੇ ਪਾਪ ਦਵੈਤ ਕਮਾਉਣਾ
ਕੂੜ ਪਾਪ ਨੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ, ਜੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ਨਾ।

ਅੰਤ ਅਜਰਾਈਲ ਹੈ ਆਉਂਦਾ, ਕੇਸੋਂ ਫੜ ਉਹ ਹੈ ਫਟਕਾਉਂਦਾ,
ਬੰਦਾ ਓੜਕ ਨੂੰ ਪਛਤਾਉਂਦਾ, ਕਿਉਂ ਤੂੰ ਧਰਮ ਕਮਾਇਆ ਨਾ।

ਜਿਹੜਾ ਪਿਆਰ ਧਰਮ ਅਪਨਾਉਂਦਾ, ਉਹੀ ਸੱਚੀ ਦਰਗਾਹ ਪਾਉਂਦਾ,
ਗੁਰੂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਲੜ ਲਾਉਂਦਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਪ ਕਮਾਇਆ ਨਾ।

ਬੰਦਿਆਂ ਕਰ ਲੈ ਨੇਕ ਕਮਾਈ, ਐਵੇਂ ਜਾਵੇਂ ਸਮਾਂ ਗੁਆਈ।
ਅੱਗੇ ਹੁੰਦੀ ਇਹੋ ਸਚਾਈ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਾਥ ਨਿਭਾਇਆ ਨਾ।

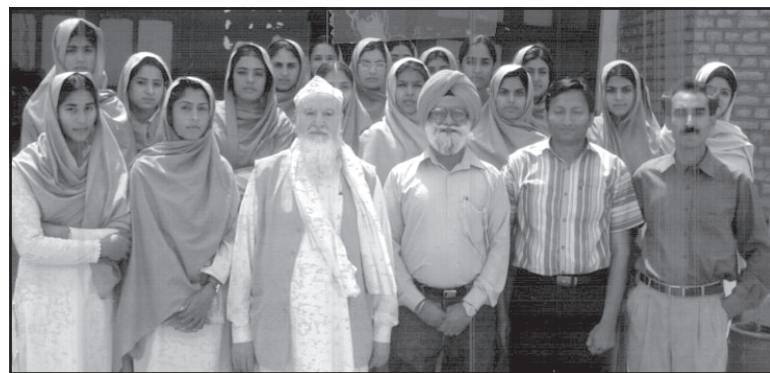
ਕਰ ਲੈ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਇਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਮਿੱਠਾ ਮੇਵਾ,
ਮਿਲਦੈ ਸੁਖਚੈਨ ਦਾ ਮੇਵਾ, ਬੀਤਿਆ ਪਲ ਕਦੇ ਆਇਆ ਨਾ।

ਏਥੇ ਸ਼ਾਹ ਸਿਕੰਦਰ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਜੱਗ 'ਤੇ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਇਆ,
ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵੀ ਕੁਝ ਨੀ ਆਇਆ, ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਦਿਖਾ ਗਿਆ ਨਾ।

ਏਥੇ ਬਾਬਰ ਜਾਬਰ ਆਇਆ, ਜਿਸਨੇ ਹਿੰਦ ਨੂੰ ਆਣ ਡਰਾਇਆ,
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਆਖ ਸੁਣਾਇਆ, ਤੈਂ ਕੀ ਦਰਦ ਨਾ ਆਇਆ ਨਾ।

‘ਗਿੱਲ’ ਤੂੰ ਵੀ ਨਾਮ ਧਿਆ ਲੈ, ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾ ਲੈ।
ਪੱਲੇ ਵਿਚ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਪਾ ਲੈ, ਐਵੇਂ ਮਿਲਦੀ ਮੁਕਤੀ ਨਾ।

-ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ ਵਿਖੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲਜ 'ਚ ਲੇਖਕ ਸ. ਗੋਰਾਇਆ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨਾਲ

ਪਰਵਾਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋ. ਰੋਮਾਣਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ

ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ,
14 ਮਾਰਚ 2009 ਦੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ ਵਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ 'ਇਥੇ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀਏ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ, ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਸੋਚਦੇ ਗੁਜ਼ਰ ਚਲੇ' ਪੜ੍ਹਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ, ਪਸੰਦ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ। ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਂ ਮਾਫਕ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਾਦੀ'। ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਾਨੀਕਾਰਕ।

ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਆਉਂਦੇ ਹਨ- ਇਕ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ, ਕਿੱਤਾਕਾਰੀ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਸਨ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ/ਇੰਗਲੈਂਡ ਸਵਰਗ ਹੈ।

ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਧਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਇਧਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਮੀਰਾਂ ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਇੰਨਾ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਦੀ-ਕਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬੀਤੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸਤਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪਰ ਜੇ ਹੁਣ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਕਰੀਏ ਜਿਹੜੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ, ਅਧਿਆਪਕ, ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਵਕੀਲ ਆਦਿ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਅਰੰਭ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਉਹ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਮੁੜ ਆਪਣਾ ਕਿੱਤਾ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਵੀ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੌਂਦਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼, ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ, ਭੈਣ ਭਰਾ, ਦੇਸਤ ਮਿਹਨਤ ਸਹਿਕਰਮੀ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕੀ-ਕੀ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਛੋੜਾ

ਆਖਦੇ ਹਾਂ।

ਦੂਜਾ ਨਵੀਂ ਧਰਤੀ, ਨਵੇਂ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਚਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬੀਤੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਦੌੜਦੀ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਜਾਣ ਯੋਗ ਨਾ ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਦੇਸ ਆਉਣ ਦੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਬੰਦਾ ਆਪਣਾ ਪਿਛਲਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਗੁਆ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦੂਰ ਦੇ ਢੋਲ ਸੁਹਾਵਣੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਹਿਸਤਾ ਆਹਿਸਤਾ ਬੰਦਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਚਾਅਵਾਂ-ਮਲਾਰਾਂ, ਸਧਰਾਂ, ਉਮੰਗਾਂ, ਉਡੀਕਾਂ, ਰੀਝਾਂ, ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ- ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਸਧਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨਾ ਪੂਰੀਆਂ।

ਤੜਪਦਾ ਬੋਝਾ ਰਹਿੰਦਾ,

ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਅਧੂਰੀਆਂ।

-ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ

ਉੱਚੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਵੇ...

ਕਈ ਬੰਦੇ ਲੋਠੇ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਕ ਰੁੱਤ ਅਜਿਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਹੀ ਗੀਤ ਆਪੇ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹਦਾ ਇਕ ਸਿਰਾ ਢੋਲਕ ਮਾਸਟਰ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਬੁੱਲ੍ਹ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਫਰਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਝੱਲਾ ਦਿਲ ਹਰ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਵੇਖ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ- ਇਹੋ ਹੈ ਝੰਗ ਸਿਆਲਾਂ ਦੇ ਚੂਚਕ ਦੀ ਬੇਟੀ, ਕੈਦੋਂ ਦੀ ਭਤੀਜੀ, ਰਾਂਝੇ ਦੀ ਹੀਰ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਉਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬਾਤ ਤਾਂ ਸੁਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੰਨੋਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ, ਉਥੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਤੇ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਣੀ ਕਿ ਲੰਡਨ ਵਿਚਲਾ ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ।

ਕਹਾਣੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-2 ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੀ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਮਨਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੂਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਫ਼ਤਾ ਜਦੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਇਸ ਘਰਾਣੇ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿਰ ਝੁਕਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-2 ਦੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਏਨਾ ਆਕਰਸ਼ਿਕ ਤੇ ਮਨਮੋਹਕ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਅੱਖ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਇਕ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਲੰਡਨ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ ਵਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਇੰਦਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਾਂਗ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

1672 ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੋਨੇ ਦਾ ਰੱਬ ਵੇਖ ਕੇ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਹੀ ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਿਆਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-2 ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਿੰਸ ਫਿਲਪਸ ਨਾਲ ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ ਤੋਂ ਸੈਂਟ ਪਾਲ ਗਿਰਜਾਘਰ ਤੱਕ ਜਲੂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਕਰੀਬ ਕਰੀਬ ਸੱਤ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਭਾਰੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸਦੀ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਲਈ ਗੋਡਣੀਆਂ ਟੇਕ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮਹਾਰਾਣੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਚਮਕੀਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਨੇ ਭਗਵੇਂ ਰੰਗ ਦਾ ਲੰਬਾ ਕੋਟ ਤੇ ਇਸੇ ਹੀ ਰੰਗ ਦਾ ਟੋਪ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੰਗ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਵੇਲੇਸ ਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਚਾਰਲਸ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸਸ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸਸ ਰਾਇਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬੱਗੀ ਵਿਚ ਚਾਰਲਸ ਦੇ ਲੜਕੇ 19 ਸਾਲਾ ਵਿਲੀਅਮ ਤੇ 17 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਿੰਸ ਹੈਰੀ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਏਨਾ ਮਨਮੋਹਕ ਸੀ ਕਿ ਬੰਦਾ ਅੱਖਾਂ ਮਲ ਮਲ ਕੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ

ਵੱਡਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਕੰਮ ਵੀ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਨਿਆਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੈ ਗਏ, ਉਹ ਹੁਣ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਾਬਤ-ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ। ਉਹਦੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਉਹਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕਦੇ ਸੂਰਜ ਨਾ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਸਾਸ਼ਨ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-2 ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਮੁਕਟ ਵਿਚ ਚਮਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀ, ਕਾਂਗਰਸੀ ਰੌਲਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਾਡਾ ਹੀਰਾ ਮੌੜ ਦਿਉ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਵਜੂਦ ਰਹਿਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ ਬਾਰੇ, ਪਰ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੀ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਲੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਹਨ, ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਵਰਨਾ ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜ਼ਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਗਈ ਤਾਂ ਅੱਖ ਭਰ ਲੈਂਦੀ, ਪਰ ਉਹਨੇ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਬਾਰੇ ਅੱਖ 'ਚ ਸ਼ਰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ। ਗਰੀਬ ਦੀ ਧੀ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਜਿਉਣਾ ਦੁੱਭਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰਿੰਸ ਚਾਰਲਸ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਥੇ ਚੇਤੇ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਨੂੰਹ ਡੋਡੀ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਦੁਰਘਟਨਾ 'ਚ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ ਡਿਆਨਾ। ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਉੱਚੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਬਹੁ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੈਰ! ਜੇ ਬੰਦਾ ਕਹੇ ਕਿ ਪਤੰਗ ਕਿਹੜਾ ਉੱਚਾ ਉਡਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਸੋਚ ਗਲਤ ਹੈ, ਪਤੰਗ ਨਹੀਂ ਯੁਗਤ ਉੱਚਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਤੱਕੀ ਘਟਨਾ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਚਿਆਂ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਬਾਤਾਂ....।

ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਪਨਾ।

ਆਪਣੇ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਰੋਹ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੂਝ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਣਨ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਵਰ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਕੇ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਉਲੇਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਸਨੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪ ਤਜਰਬਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਾਨਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕੇ ਵੀ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਜੋ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਭਾਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬੇਹੱਦ ਭਾਵੁਕ ਤੇ ਕਰੁਣਾਮਈ ਰੌਅ ਵਿਚ ਸੀ।

ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟੋਨੀ ਬਲੇਅਰ ਨੇ ਆਪ ਇਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੂੰ ਸੂਝ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਹ ਵਰ੍ਹੇ ਵਤਨ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਸਮਰਥਕ, ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਸਨ, ਉਨੇ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ। ਰਾਜਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਰਾਜਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਨ, ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਮਹਿਜ਼ ਡਰਾਮਾ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚਮਚਾਗਿਰੀ ਕਰਨੀ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਨਿਵੇਕਲੇ ਢੰਗ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਤੇ 'ਮੂਵਮੈਂਟ ਅਗੇਸਟ ਦਾ ਮੋਨਾਰਕੀ' ਨਾਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੂੰ 'ਗਿਲੋਟਿਨ' ਦਾ ਇਕ ਮਾਡਲ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਗਿਲੋਟਿਨ' ਆਦਮੀ ਦਾ ਸਿਰ ਉਸ ਦੇ ਧੜ ਤੋਂ ਅਲਿਹਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯੰਤਰ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਫਰਾਂਸੀਸੀ

ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-2

ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੌਰਾਨ ਮਹਾਰਾਣੀ ਮੈਰੀ ਏਂਟੋਨੇਟ ਸਮੇਤ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਿੱਖੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਉੱਕਾ ਹੀ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਕਿਹਾ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਗਰੀਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜਾ ਕਾਕਸਟੋਕਨਾਈਟ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਐਨ ਮੈਰੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਤੇ ਬੈਂਡ ਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਲੋ-ਜਲੋਆ ਸੀ, ਇਸੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕਾ ਤੇ ਸੈਕਸ ਸਿੰਬਲ ਕਰਕੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਮੈਡੋਨਾ, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡ ਕੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੰਡਨ ਆ ਵਸੀ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੌਪ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ। ਅਰਧ-ਨਗਨ ਵਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਲੋਟ-ਪੋਟ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਮੈਡੋਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਦੀਵਾਨਿਆਂ ਦੀ ਏਨੀ ਭੀੜ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕਿਊਰਟੀ ਬੁਲਾਉਣੀ ਪਈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੋਰਪੰਖੀ ਸੂਟ ਤੇ ਚਮਕਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਸ਼ੌਂਕੀਨ ਮਹਾਰਾਣੀ, ਮੈਡੋਨਾ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਵੀ ਮੁਰੀਦ ਹੈ ਤੇ ਮੈਡੋਨਾ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੂੰ ਲੱਕ ਮਟਕਾਉਂਦਿਆਂ ਵੀ ਵੇਖਿਆ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਲੰਡਨ ਵੱਸਣ ਦੇ ਮੈਡੋਨਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸਵਾਗਤ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਰਤਾਨਵੀ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ ਡੇਵਿਡ ਰੋਬਸਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ, ਪਰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ ਤੇ ਇਥੋਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਹ ਵਰ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ 1977 ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨੇ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਮਨਾਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ 21ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਬਲਕਿ ਜਿਸ ਕਦਰ ਇੱਜ਼ਤ-ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੌਣੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬਿਰਹਾ ਹੰਢਾਉਂਦੀ।
ਧਰੇ-ਧਰਾਏ ਰਹਿ ਗਏ,
ਉਹਦੇ ਸਾਲੂ ਸੂਹੇ।
ਕਿੱਥੇ ਬਾਬਲ ਮੇਰਾ...

ਮੈਂ ਰੋਣਾ ਉਸਦੇ ਗਲ ਲੱਗ,
ਜਾਂ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣਾ,
ਇਸ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਤੰਦ ਨੂੰ,
ਮੈਥੋਂ ਗੰਢ ਨਾ ਹੋਣਾ।
ਜ਼ਖ਼ਮ ਅੱਲ੍ਹੇ ਉਹਦੇ ਰਿਸਕਦੇ,
ਜਾਣੇ ਨਾ ਛੂਹੇ।
ਕਿੱਥੇ ਬਾਬਲ ਮੇਰਾ...

ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਘਰ ਸੌਂਹਦੀਆਂ,
ਰੰਗ-ਰਾਗ ਬਹਾਰਾਂ।
ਅੱਜ ਕੋਠੇ ਉੱਤੇ ਘੁੰਮਦੀਆਂ,
ਗਿਰਝਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ।
ਨੋਚਣ ਦਿਲ ਦੇ ਮਾਸ ਨੂੰ,
ਹਾਏ! ਚੜ੍ਹ-ਚੜ੍ਹ ਭੂਹੇ।
ਕਿੱਥੇ ਬਾਬਲ ਮੇਰਾ...

-ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ, ਸੈਂਕੜੇ ਫੌਜੀ ਘੋੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਮੜ ਕੇ ਪਈ ਭੀੜ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫਰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਰੱਬ ਵਿਚ ਬਹਿ ਕੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਪ੍ਰਿੰਸ ਫਿਲਪ ਸੇਂਟਪਾਲ ਗਿਰਜਾਘਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਥੇ ਇਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਭਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਦਰੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਪੰਨਵਾਦ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਪਾਦਰੀ ਆਰਕ ਬਿਸ਼ਪ ਜਾਰਜ ਕੈਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-2 ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਸੰਨ 1960 ਵਿਚ ਕਹੇ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ 'ਤੇ, ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਤੇ ਮਲਕੀਤ ਵਰਗਾ ਪੌਪ ਗਾਇਕ ਵੀ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਇਕ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਇਹੋ ਮਹਾਰਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰਕਾਰੀ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਜਨਰਲ ਅਡਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਇਰਤਾ ਬਾਰੇ, ਨਿਹੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨਣ ਬਾਰੇ, ਇਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿਜ਼ਟਰ ਬੁੱਕ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਖਿਆ। ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਰੋਸ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਾਰੇ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸ ਚਾਰਲਸ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਉੱਚੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਬਰਮਿੰਘਮ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਸੋਹੋ ਰੋਡ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਫੇਰੀ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਬਰਤਾਨੀਆ 'ਚੋਂ ਗੋਰੇ ਲੋਕ ਵਧ ਆਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲਿਸਟਰ ਦਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਰੰਗ 'ਚ ਭੰਗ ਉਦੋਂ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਉੱਠੀਆਂ, ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁਰਸੀ ਖਿਸਕਣ ਦਾ ਡਰ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੀ। ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕਿੱਲ ਹੈ।

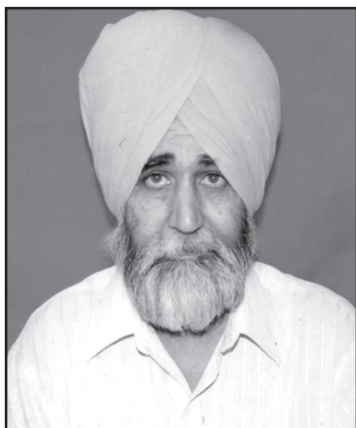
ਮੰਨੋਗੇ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਜਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਦੁਗਣਾ ਖਰਚਾ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ 'ਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਰੋਹ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਜਿੰਨਾ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ

ਅਸਥ ਗੰਗਾ ਤੇ ਰਾਖ ਬਿਆਸ ਜਾ ਕੇ ,
ਕੀਤੇ ਵੀਰ ਨੇ ਜਲ-ਪ੍ਰਵਾਹ ਡੈਡੀ।
ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਗੋਟੇ ਵਾਂਗ ਰਹੀ ਧੁਖਦੀ,
ਅਗਨ ਸਿਵੇ ਦੀ ਸੇਕਣ ਗਈ ਆ ਡੈਡੀ।
ਉਹ ਮਸਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਡਰਦੀ ਸਾਂ,
ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਏ ਕੋਲ ਗਵਾਹ ਡੈਡੀ।
ਰੁੱਖਾਂ ਝੁਕ ਕੇ ਸਾਂਝਾ ਦੁੱਖ ਕੀਤਾ,
ਟਾਹਣੀਆਂ ਲਈ ਗਲਵਕਤੀ ਪਾ ਡੈਡੀ।
ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਾ ਤੱਕ ਸਕੀ,
ਪੱਤਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਸੋਗ ਮਨਾ ਡੈਡੀ।
ਹੰਝੂ ਬਦਲ ਗਏ ਮੇਰੇ ਹਾਉਕਿਆਂ ਵਿਚ,
ਮਾਰੀ ਦਿਲ ਨੇ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਧਾਹ ਡੈਡੀ।
ਪਰਦੇਸ ਤੋਰ ਮੈਨੂੰ ਚੋਰੀ ਹੈ ਤੁਰ ਜਾਣਾ,
ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਨਾ ਖਾਂਦੀ ਵਸਾਹ ਡੈਡੀ।
ਭੁੱਖ ਮਿਲਣੇ ਦੀ ਮਨ ਵਿਚ ਅਜੇ ਜਿੰਦਾ,
ਐਪਰ ਮਰ ਗਏ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਚਾਅ ਡੈਡੀ।
ਜਨਮ-ਦਾਤਿਆਂ ਸਹਿਣ ਦੀ ਦੇਹ ਸ਼ਕਤੀ,
ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਮੈਂ ਵਾਸਤੇ ਪਾ ਡੈਡੀ।

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਮੇਰੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿਚ ਦੌੜਦਾ ਖੂਨ ਤੇਰਾ,
ਤੇਰੇ ਆਦਰਸ਼ ਮੇਰਾ ਹੁਣ ਰਾਹ ਡੈਡੀ।
ਮਾਣੀ ਛਾਂ ਤੇ ਤੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ,
ਮੈਂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਲਿਆ ਵਸਾ ਡੈਡੀ।

ਕਿੱਥੇ ਬਾਬਲ ਮੇਰਾ ਤੋਰਿਆ

ਹੱਥ ਕੰਬਣੇ ਦਸਤਕ ਦਿੰਦਿਆਂ,
ਵੀਰੇ ਦੇ ਬੂਹੇ,
ਕਿੱਥੇ ਬਾਬਲ ਮੇਰਾ ਤੋਰਿਆ,
ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀਏ ਜੂਹੇ।

ਜਿਉਂਦੇ ਵਿਹੜੇ ਪਾਈਆਂ ਲੁੱਡੀਆਂ,
ਕੀਤੀ ਐਸ ਮੈਂ ਰੱਜ ਕੇ।
ਜਾ ਕਿੱਥੇ ਡੇਰਾ ਲਾ ਲਿਆ,
ਉਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੱਜ ਕੇ।
ਲੂ ਚੰਦਰੀ ਉਸ ਦੇ ਬਾਗ ਦੇ,
ਸਾਵੇ ਪੱਤ ਲੂਹੇ।
ਕਿੱਥੇ ਬਾਬਲ ਮੇਰਾ...

ਮੈਥੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਹੋਣੀ ਅੰਮਤੀ,
ਰੋਂਦੀ-ਕੁਰਲਾਉਂਦੀ।
ਸੁੰਨੇ-ਸੱਖਣੇ ਮਹਿਲ ਵਿਚ,

ਕਿੰਨ ਬਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਲਾਡਲੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਇਹ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸੂਲ, ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਸੂਲ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਦੇਣ ਹਨ। ਸੋ ਅਜਿਹੇ ਸਿਰਮੌਰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਜੋਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਜੁਲਮ ਅਤੇ ਜਬਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗਜੂ ਬਣਾ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਰੱਖਣਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸੋ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ

ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਡਲੀਆਂ ਫੌਜਾਂ, ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਵਜੂਦ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਨਰੋਏ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਨਰੋਈ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗੀ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਬਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਲਾ-ਮੁਹੱਲਾ ਮਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਸਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ

ਮਰਜੀਵਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਲੜੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਰਾਜਸੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਧਰਮ, ਕੌਮ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਜ਼ਤ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਵੀ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਬਣੇ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਬਰ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਬਹੁ-ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੂਟ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਹੁਲ ਕੇ ਵੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਣੇ। ਇਸਦੀ ਜਿਊਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਕ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਨੋਦੀ ਅਤੇ ਹਾਸ-ਰਸ ਸੁਭਾਅ ਸਦਕਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹਾਸੇ ਭਰਪੂਰ ਦੰਦ ਕਥਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨਧਾਰਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਬਹੁ-ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ-ਆਬਰੂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਆਨੋ-ਟਕੇ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੀ ਆਣ-ਬਾਣ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਬਣਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਜ਼ਤ-ਆਬਰੂ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਕ ਲੋਕ ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ 'ਆ ਗਏ ਨਿਹੰਗ ਬੁਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਉ ਨਿਸ਼ੰਗ'। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਬੀਰ-ਰਸ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਔਖੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬਿਨੋਦੀ ਤੇ ਹਾਸੇ-ਠੱਠੇ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਅ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਡਲੀਆਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਜੰਗਾਂ-ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਤਿਅੰਤ ਸਮਾਜਕ ਔਖੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਸਮੇਂ ਵੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਰੱਖੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜੁਝਾਰੂ ਸਾਬਤ ਹੋਏ, ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੜ੍ਹਦੀ-ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਬੋਲੀ, ਗੜਗੱਜ ਬੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪੁਸ਼ਾਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਹੰਗ ਬਾਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬੋਲ-ਬਾਣੀ ਤੇ ਨਿਹੰਗ ਬਾਣੇ ਸਦਕਾ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਅੱਜ ਵੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਛਾਣ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪੁਸ਼ਾਕ ਨੀਲਾ ਬਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੋਡਿਆਂ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਤਕ ਨੀਲਾ ਚੋਲਾ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ

ਦਿੱਤੇ ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਕੱਛ, ਕੜਾ, ਕ੍ਰਿਪਾਨ, ਕੇਸ ਅਤੇ ਕੰਘਾ ਦੇ ਇਹ ਅਤਿਅੰਤ ਪੱਕੇ ਧਾਰਨੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਮਾਲੇ ਉਪਰ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਖੰਡਾ' ਹਰ ਦੁਮਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਪਗੜੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਦੁਮਾਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਪਰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੰਗ ਵਿਚ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੌਲਾਦ ਦੇ ਚੱਕਰ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਦੁਮਾਲੇ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਲਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਫਰਲਾ 'ਝੁਲਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਹੇ ਪੰਥ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ' ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕੌਮੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਿਹੰਗ ਫੌਜਾਂ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਇਕ ਨਿਆਰਾ ਹੀ ਰੂਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹਨ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਜਥਿਆਂ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਤੇ ਤਰਨਾ ਦਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਛਾਉਣੀ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਨਾ ਦਲ ਦਾ ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਭਾਵ ਛਾਉਣੀ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਵਿਖੇ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਜਾਬਤਾ ਤਕਰੀਬਨ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਕਾਲ ਤੇ ਸਰਬ ਲੋਹ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਦਿੜ੍ਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਪਿਤਾ ਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਲੀ ਘਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਛਾਉਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਜਥੇ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਪੰਜ ਵੱਡੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਸਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ, ਸੱਚਖੰਡ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦੁਸਹਿਰਾ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ, ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਾਘੀ ਮੇਲਾ ਅਤੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦਾ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ ਮਨਾਉਣਾ ਹਰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਲਈ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਡੇ ਤੀਰਥ ਧਾਮ ਹਨ।

ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਦਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੱਲਦੇ ਵਹੀਰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਰ ਵਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

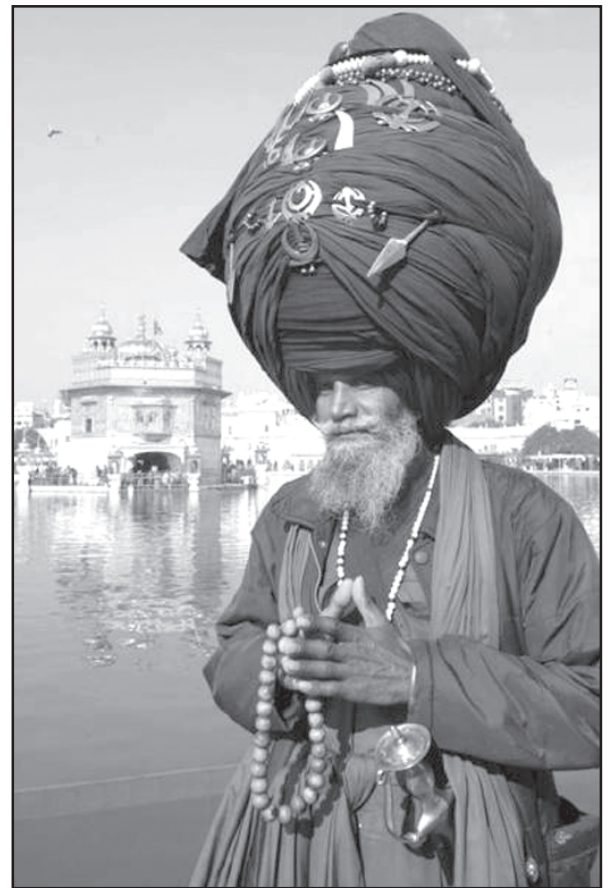
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬੇ-ਬਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਕਹਿਕੇ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਫਰ ਸਮੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਤੇ ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਤੇ ਪੈਦਲ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਗੱਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੱਦਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਾਨੂ-ਝੋਟੇ ਤੇ ਢੰਗੇ ਹੀ ਜੋੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂ-ਝੋਟਿਆਂ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾ ਕੇ ਕੰਮ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਦਾ ਲਿਖਾਇਕ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਤਾਰ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਨਿਧਾਨ ਛਕਦੇ ਛਕਾਉਂਦੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਸਾਖੀ ਸਮੇਂ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਭਾਵ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਦੁਸਹਿਰੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਫੇਰ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਾਘੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਸਾਜੇ ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਜਾਹੇ ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਰਵਾਇਤੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਸਜ ਕੇ ਜੋੜ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜੋੜ ਮੇਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦੀ ਘੋੜ ਦੌੜ, ਨੇਜ਼ਾਬਾਜ਼ੀ, ਗੱਤਕਾ, ਚੱਕਰ ਚਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਕੋਈ ਨਕਲੀ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਦਲੇਰਾਨਾ ਕਰਤੱਬ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਦਿਲ ਦਹਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜੰਗੀ ਕਰਤੱਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਬਿਨੋਦੀ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਸੁੱਖ ਨਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਇਥੇ ਮੁਰਤੀਮਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਹੋਲਾ-ਮਹੱਲਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨਗਾਰੇ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਗਾਰੇ ਤੇ ਦਮਾਮੇ

ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਥੇ ਛੋਟੇ ਢੋਲ ਭਾਵ ਦਮਾਮੇ ਵਜਾਉਂਦੇ ਮੈਦਾਨ ਖੇਡਣ ਲਈ ਅਰਥਾਤ ਜੰਗੀ ਕਰਤੱਬ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਣਸਿੰਘੇ ਵੀ ਜੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ

ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਵਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਨਿਹੰਗ ਜਥਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜੋ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਖਾਲੀ ਘੋੜਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਤਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਤਲ ਘੋੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨਾਂਦੇਤ ਦੇ ਦੁਸਹਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਘੋੜੇ ਦਲ ਬਿਡਾਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੋਟਕਪੂਰੇ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਨ ਭਾਵਨ ਘੋੜੇ 'ਦਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰ' ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਸਵਾਰ ਦੇ ਦਲ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰੇ ਹੋਏ ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਜ ਜਾਂ ਐਰਾਵਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਡਲੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਸਤਾਨੀ ਬਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਸੱਜ-ਧੱਜ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਤੇ ਸੋ ਝੜੇ : ਸਰਨ ਪੜੇ ਸੋ ਤਰੇ। ਜੋ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਵੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇ। ਜੋ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥"

ਹੋਲੇ-ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਤਕ ਇਹ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਸੰਨ 1896 ਵਿਚ 'ਪੀਐਰਦ ਕੁਬੈਰਤਿਨ' ਨੇ ਕੀਤਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤਕ ਵੀ ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਖੇਡ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ। ਜਦੋਂਕਿ ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਮਾਰਸ਼ਲ ਖੇਡਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘੋਲ, ਘੋੜ-ਦੌੜ, ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਤਲਵਾਰਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਨੇਜ਼ਾਬਾਜ਼ੀ ਆਦਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਰੈਸਲਿੰਗ, ਈਕੁਐਸਟਰੀਅਨ, ਆਰਚਰੀ, ਫੈਨਸਿੰਗ ਤੇ ਟੈਂਟ-ਪੈਗਿੰਗ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਡਰਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਯੂਰਪ ਵਾਲਿਆਂ ਆਪ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕਿਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪੱਖ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕੀਏ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਸੰਨ 1896 ਤੋਂ ਠੀਕ 195 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਨ 1701 ਵਿਚ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਅਗਰਗਾਮੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਬੜੇ ਸਵੇਮਾਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦੇਣ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਗੁਲਾਮ ਜਿਹਨੀਅਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣੀ ਕੌਮੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸਥਾਨ ਨਾ ਦਿਵਾਇਆ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸਾ ਸਦਾ ਲਈ ਗੁਲਾਮ ਕੌਮ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਭਾਗ - 1

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

ਪਾਲ ਨੇ ਚਾਚੀ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਾਹ ਬੋਲਦਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਟੋਕਿਆ।

“ਬੇਡਾ ਤਾਂ ਚਾਚੀ ਜੀ, ਬੇ ਜੀ ਦੇ ਆਖਣ ਵਾਂਗੂੰ ਹੱਗਣ ਮੂੜਣ ਵੀ ਕੱਠਾ ਐ,” ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਦਾ ਬਰੀਕ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

“ਵੇ ਪੁੱਤ, ਕਾਹਦਾ ਹੱਗਣ ਮੂੜਣ ਕੱਠਾ ਐ। ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਐ, ਗੋਂ ਦੇ ਯਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪੱਕੇ। ਤੇ ਚੁਗਲੀਆਂ ਦੀ ਖੁੱਡ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਚੁਗਲੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਐ?”

ਪਾਲ ਚਾਚੀ ਦੀਆਂ ਪੋਚਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਭਈਆ ਮੋਟਰ ਚਲਾ ਕੇ ਨੰਢ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਹੜੇ ਦਾ ਸੂਹਾ ਫਰਸ਼ ਪੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਬਹੁਕਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਲ ਨੇ ਉਧਰ ਵੇਖਿਆ, ਬਚਨ ਕੁਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, “ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਪਿੱਛੇ ਵਿੱਟਰੇ ਹੋਏ ਐ- ਅਖੇ ਹਾਂ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕ ਨੂੰ ਕਰਾਉਂਦੇ।” ਚਾਚੀ ਨੇ ਪਾਲ ਦੇ ਗੋਡੇ ਹੱਥ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਬੇਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੱਟ ਦੇਖ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਜਾ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵਿੰਗਾ! ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਨ ਟੇਢਾ! ਸਾਕ ਕਰਾਉ ਬਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ! ਸੰਗ ਨੀ ਆਉਂਦੀ! ਜਾਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇਖਣ ਨਿਕਲਦੀ ਐ! ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਐ, ਸਾਰੇ। ਤੂੰ ਐ! ਮੂਰਤਾਂ ਵਰਗੇ ਓ! ਦੇਖ ਕੇ ਭੁੱਖ ਲਹਿੰਦੀ ਐ।”

“ਵੀਰੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਰਾਹ ਕਿਵੇਂ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ। ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ!”

ਪਾਲ ਨੇ ਪੌਣ ਮੌੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਭਿੰਦਰ ਖੜੀ ਸੀ। ਪਾਲ ਨੇ ਫਤਹਿ ਦਾ ਉਤਰ ਮੋੜਦਿਆਂ ਆਖਿਆ।

“ਵੇਖ ਲੈ ਫੇਰ ਭਿੰਦਰੇ। ਮੈਂ ਆਖਿਆ, ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੰਮ ਪੰਦੇ 'ਚੋਂ ਵਿਹਲ ਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੋਣੀ। ਮੈਂ ਈ ਜਾ ਆਵਾਂ।”

ਭਿੰਦਰ ਕੱਚੀ ਜਿਹੀ ਹਾਸੀ ਹੱਸੀ।

“ਕੁੜੇ ਕੀ ਕਰਦੀਉਂ ਭਾਈ!”

ਪਾਲ ਨੇ ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਗੇਟ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਢਾਂਗੇ ਵਾਂਗ ਲੰਬਾ ਪਰ ਉਮਰ ਕਾਰਨ ਰਤਾ ਕੁ ਕੁੱਬਾ ਹੋਇਆ ਰਾਜੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਦਿਸਿਆ, ਉਸਦੇ ਤੇੜ ਬੇਸ਼ਕੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੂਹਰੀ ਵਾਲਾ ਪਜਾਮਾ ਤੇ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਕੁੜਤੀ ਟਾਈਪ ਕਮੀਜ਼ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਾਲ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਾਸਾ ਨਿੱਤਰ ਆਇਆ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਤੀਵੀਆਂ ਵਾਂਗ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਘਸਮੇਲੇ ਪਰਨੇ ਦੀ ਬੁਕਲ ਮਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ।

“ਆ ਜਾ, ਚੋਹਲਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਆ।”

ਰਾਜੇ ਨੇ ਬੋਲੇ ਹੀ ਪਿੱਠ ਭਾਰ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਪਰਨਾ ਦੁਹਰਾ ਤੀਹਰਾ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਤੇ ਗੋਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪੈਰ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਪਾਲ ਵਲ ਨੀਝ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਆਹ ਕਿਹੜਾ ਮੁੰਡਾ ਐ?”

“ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਉਪਰਲੇ ਘਰ ਆਲਾ ਪਾਲ ਐ। ਮੇਰੇ ਜੇਠ ਦਾ ਮੁੰਡਾ!”

“ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿਹੂੰ ਦਾ?”

“ਆਹੋ।”

ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਸਹਿਜ ਮਤੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਫੇਰ ਪਾਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੂੰ ਵੱਡਿਓਂ ਛੋਟਾ ਐ?”

“ਨਹੀਂ।” ਬਚਨ ਕੁਰ ਨੇ ਆਖਿਆ “ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟਾ ਐ।”

“ਹੱਛਿਆ!” ਰਾਜੇ ਨੇ ਫੇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਬੁੱਢੀਆਂ ਤੇ ਮਿਚੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਪੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਸੱਚ ਬਿੱਲ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਅੰਦਰ ਤੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਐ! ਪੜ੍ਹਿਆ ਗੁਣਿਆਂ! ਆਹ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਕੀ ਅੱਗ ਮਚਾਈ ਐ?”

ਚਾਹ ਪੀਣੀ ਭਿੰਦਰ ਦੀ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਘੁੱਟ ਨੱਕ ਵਿਚਦੀ ‘ਸ਼੍ਰੋ’ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਨਾਸਾਂ ਫੜ ਕੇ ਮੂੰਹ ਛੁਪਾਉਂਦੀ ਪਰਾਂਹ ਨੂੰ ਭੱਜ ਗਈ।

ਬਾਬੇ ਨੇ ਤਲਖੀ ਮੰਨੀ, “ਕੀ ਹੋਇਆ, ਕੁੜੇ ਤੈਨੂੰ? ਐਵੇਂ ਦੰਦ ਕੱਢੀ ਜਾਨੀ ਐ।” ਫੇਰ ਗੁੱਝਾ-ਗੁੱਝਾ ਹੱਸਦੇ ਪਾਲ ਹੋਰਾਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ

ਬੋਲਿਆ, “ਬਚਨ ਕੁਰੇ, ਬੇੜੀ ਬਹੁਤੀ ਮੱਤ ਦਿਆ ਕਰ। ਮੁਟਿਆਰ ਐ ਸੁਖ ਨਾਲ ਹੁਣ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਹੁਰੇ ਜਾਊਗੀ! ਉਥੇ ਐਵੇਂ ਸੱਸ ਤੋਂ ਬੁਲਬੁਲੀਆਂ ਲਊਗੀ।”

“ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਈ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ।”

ਤਣੀ ਤੋਂ ਲਮਕਦਾ ਬੁਰ ਵਾਲਾ ਤੌਲੀਆ ਖਿੱਚ ਕੇ ਭਿੰਦਰ ਨੇ ਮੂੰਹ ਪੁੱਝਦਿਆਂ ਇਧਰ ਵੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਆਖਿਆ, ਪਾਲ ਛੇਤੀ ਦੇ ਕੇ ਭਿੰਦਰ ਵਲ ਝਾਕਿਆ, ਪਰ ਕੁੜੀ ਦਾ ਉਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

“ਉਹ ਵਿਚਾਰਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ?”

ਪਾਲ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਝਪਕਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਉੱਠਦਾ ਐ, ਉਹਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਐ। ਮਰਦਾ ਬਾਬਾ, ਅੱਕ ਚੌਬਦਾ ਈ ਹੁੰਦਾ।”

“ਆਹੋ।” ਬਚਨ ਕੁਰ ਨੇ ਉੱਚੀ ਨਰਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਪਰ ਗੁੱਝਾ ਹੱਸਦੇ ਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਈ।

ਭਿੰਦਰ ਨੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਬਾਬਾ, ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਐ!”

ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਚਿਹਰਾ ਕੁੜੀ ਵਲ ਭੇਵਾਇਆ, ਭਿੰਦਰ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਮੁਸਕਣੀ ਵੇਖਦਿਆਂ ਫੇਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, “ਭਾਈ ਬੇਨੂੰ ਤਾਂ ਹਾਸਾ ਆਉਂਦਾ ਐ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕਾਲਜਾ ਖੁੱਸਦਾ ਐ! ਸਹੁੰ ਮੈਨੂੰ ਜਗਨੇ ਦੀ, ਆਹ ਤਾਂ ਭਾਈ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।”

“ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ।” ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਐ? ਮੂਰਦਾ ਹੋਈ ਪਈ ਕੌਮ ਅੰਦਰ ਰੁਹ ਫੁਕਦਾ ਐ!”

ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਚਨ ਕੁਰ ਉਸ ਵਲ ਕੁਨੱਖੀ ਝਾਕੀ, ਕੁੜੀ ਤੁਬਕ ਕੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਪਾਲ ਨੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਭਿੰਦਰ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਭਿੰਦਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਪਰ ਕਾਲਖ ਫਿਰ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪਲ ਦੀ ਪਲ ਪਾਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ ਲੱਗੀ, ਫੇਰ ਉਸਦਾ ਅੰਦਰ ਹੱਸ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਈਆ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਾਲ ਨੇ ਅਸਮਾਨ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ, ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵਾਂ ਬਦਲੋਣਾ ਤੈਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਉਗਾਸ ਕੇ ਅੰਗੜਾਈ ਭੰਨਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਚੰਗਾ ਬਈ ਭਿੰਦਰੇ ਚੱਲਦੇ ਆ।”

ਬਚਨ ਕੁਰ ਤੇ ਕੁੜੀ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੀ ਬੋਲ ਉੱਠੀਆਂ, “ਚਲਿਆ ਜਾਈਂ, ਮਸਾਂ ਤਾਂ ਆਇਐਂ! ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ ਈ ਨਹੀਂ।”

ਪਾਲ ਹੱਸ ਪਿਆ, “ਬੇਡੀਆਂ ਤਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਘਸੀਆਂ ਪਈਆਂ ਉਧਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਦੀਆਂ।”

ਆਖਦਾ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ, ਕਣਕਾਂ ਦੀ ਸਾਵੀ ਰੰਗਤ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੱਜੀ, ਸਾਰਾ ਅੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਨਾਲ ਸਰੁਰਿਆ ਗਿਆ। ਸੜਕ 'ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਕਾਰ ਦੇ ਹਾਰਨ ਨੇ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਸੂਰਤ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ। ਸੜਕ ਤੋਂ ਉਰੇ ਵਿਹਲੇ ਪਏ ਵਿੱਧੇ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਠੰਢੀ ਠਾਰ ਹੋਈ ਅੱਗ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਘਸਮੇਲੇ ਤੇ ਰੋਡੇ ਭੋਡੇ ਭਈਆਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਕਣਕਾਂ ਦੀ ਸਾਵੀ ਰੰਗ ਨੂੰ ਜਹਿਰ ਚਾੜਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਭਈਏ ਵੱਜਦੇ ਟਰਾਂਜਿਸਟਰ ਦੁਆਲੇ ਸਿਰ ਸੁੱਟੀ ਜੁੜੇ ਬੈਠੇ ਸਨ।

2

ਹਰਪਾਲ ਜਦੋਂ ਖੇਤੋਂ ਮੁੜਿਆ, ਦੁਪਹਿਰਾ ਢਲ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਖਿੜਕ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹ ਅੰਦਰ ਵੜਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਝੁਲ੍ਹਾ ਪਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ। ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਲ ਸਰਸਰੀ ਧਿਆਨ ਮਾਰਿਆ, ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਚਾਹ ਧਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਿਨ-ਬੂਹੇ ਵਾਲੀ ਬੈਠਕ ਦੇ ਬਾਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਇਆ, ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾ ਬੰਦਾ ਪਹਿਲਾ ਉਸਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਇਆ, ਫੇਰ ਉਠ ਕੇ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਸਮੱਧਰ ਜਿਹੇ ਜਾਪਦੇ ਪੈਂਤੀਆਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਗਭਰੂ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ। ਪਾਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਬੜੀ ਲਿੱਸੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਪੁੱਛਿਆ,

“ਅੱਜ ਏਧਰ ਕਿਵੇਂ?”

“ਬੱਸ, ਉਈਂ ਮਿਲਣ।” ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਂਗਲਾਂ ਭੰਨਦਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹਾਸਾ ਭਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਚੱਜ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਠੰਢਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਖਾਲੀ ਅੱਖਾਂ ਉਗਾਸ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, ਅਮੋਲਕ ਵੀ ਚੁੱਪ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਬੈਠਕ ਦੇ ਖੁੱਜੇ ਟਿਕਾਈਆਂ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਹੇਠ ਕੋਈ ਚੂਹੀ ਦੀ ਟੁੱਕ ਟੁੱਕ ਸੁਣ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਾਂ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਖੜਕੇ ਦੀ ਬਿੜਕ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਪਾਲ ਨੇ ਅੰਦਰ ਉਬਲਦੇ ਲਾਵੇ ਨੂੰ ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ ਦੱਬਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ,

“ਹੋਰ, ਅੱਜ ਫੇਰ ਕਿਵੇਂ ਆਇਐਂ, ਕਾਮਰੇਡ ਸਾਥੀ?”

ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਚੌੜੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪਾਲ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਸਦਾ ਘਰੋੜਾ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਕਾਮਰੇਡ ਸਾਥੀ’ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਕੱਚ ਵਾਂਗ ਤਿੜਕ ਕੇ ਖੁੱਭਦਾ ਲੱਗਿਆ। ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਹੱਸ ਕੇ ਉਸ ਪੈਰ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਘੰਗੂਰਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਕੇ ਫੇਰ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਲ ਵਲ ਝਾਕਦਿਆਂ ਗੱਲ ਤੋਰੀ।

“ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਾਥੀ ਜੀ।” ਤੇ ਉਹ ਪਲ ਕੁ ਚੁੱਕ ਗਿਆ। ਪਾਲ ਦਾ ਢਿੱਡ ਹੱਸਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਜਾਹਿਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਂ ਵੀ ਝਲਕ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਆ ਲਿਸ਼ਕੀ। ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਫੇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਮਟਕਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, “ਸਾਥੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਉਂ ਆਇਆਂ ਬਈ ਅਸੀਂ ਦੋਬਾਰਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਕੇ ਲੋਕ ਇਨਕਲਾਬ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਪਾਉਂਦੇ ਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਬਈ ਸਾਡਾ ਅਸਲ ਕਾਜ ਇਨਕਲਾਬ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਪਏ, ਸਗੋਂ ਨੇੜੇ ਆਵੇ।” “ਆਪਾਂ ਮੁੜ ਖਿੰਡੀ ਪੁੰਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੱਠੀ ਕਰੀਏ, ਨਹੀਂ ਇਹ ਮਸੰਦ ਜਿਹੜੇ ਆਏ ਦਿਨ

ਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਰੋਟੀਆਂ ਭੰਨ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਨਾਲ ਚੋਰੀ ਛੁਪੇ ਯਰਾਨੇ ਗੰਢਦੇ ਆ।”

ਅਮੋਲਕ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠਾਕੀ ਹੀ ਗਈ। ਪਾਲ ਦੇ ਕੱਤੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਉਹਨੂੰ ਹੱਛਾ ਖਾਸਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਸੀ। ਆਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਬਦਲੇ ਝੱਗ ਸੁਟਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਆਪਣੇ ਪਲ ਪਲ ਮਗਰੋਂ ਖਿਲਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਠਰੁੱਧੇ ਅਤੇ ਮਿਠਾਸ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਸਾਥੀ, ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਇਕ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਤਰਲੋਚਨ ਦਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤਾ।”

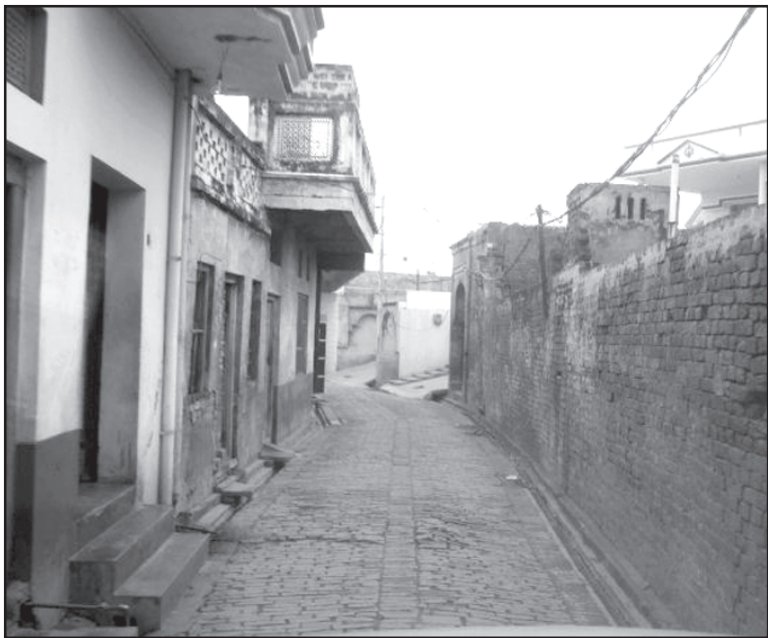
“ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਸੀ।” ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਬਘਿਆੜ ਵਾਂਗ ਚਾਂਗਰ ਮਾਰੀ, ਅਮੋਲਕ ਉਸ ਵਲ ਤੁਬਕ ਕੇ ਝਾਕਿਆ, “ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸ਼ੌਂਕ ਨੂੰ ਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਆਬਰੂ ਛੱਜ ‘ਚ ਪਾ ਕੇ ਛੱਟ ਲਈ! ਇਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਆਖ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤਰਲੋਚਨ ਸਾਧਾਰਣ ਆਦਮੀ ਐ! ਭਾਵੁਕ ਕਾਮਰੇਡ ਐ। ਸਾਰੇ ਰਾਇਕੋਟ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਉਸਨੇ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਵਰਕਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਐ, ਉਹਦੇ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਉਂਗਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਐ? ਤੂੰ ਜਾਂ ਮੈਂ ਕਿੰਨੇ ਵਾਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ ਆ?”

“ਗਏ ਈ ਨਹੀਂ।” ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਮਲਵੀਂ ਜੀਭ ਨਾਲ ਆਖਿਆ।

“ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਜਿਹੜੀ ਇਕ ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਬੁੜੀ ਐ। ਉਹਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਖਤਾਂ ‘ਚ ਸਾਂਭਿਆ ਤੇ ਤੂੰ ਸਾਥੀ ਕਾਮਰੇਡ ਉਸਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਭੈਣ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ? ਦਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਹੀਂ?”

“ਹਾਂ।” ਅਮੋਲਕ ਦੀ ਚਿੜੇ ਵਰਗੀ ਫੁਰਤੀ ਹੁਣ ਕੱਛ ਕੰਮੇ ਵਰਗੀ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ, “ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੁਣ ਪਾਲ....।”

“ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕੱਟ! ਇਹ ਦੱਸ, ਤੂੰ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਠੀਕ ਐ?”

ਬੋਦੇਸ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕਰਦੇ ਐ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੋਂ ਹੱਥ ਪਈਏ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁਕਤੀ ਤਾਂ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਹੀ ਦਿਵਾਉਣੀ ਐ।”

ਇਸ ਬਾਰ ਪਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬੋਲ ਪਿਆ।

“ਕਿਤੇ ਤਰਲੋਚਨ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ?”

ਕਾਮਰੇਡ ਸਾਥੀ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪਾਲ ਵਲ ਝਾਕਿਆ, ਉਸਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਂਦਾ ਪਏ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਹੁਣ ਲਾਲੀ ਵੱਟ ਖਾ ਕੇ ਝਗੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਮੋਲਕ ਦੇ ਬੋਲ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਗਰਮਾਇਸ਼ ਕਿਧਰੇ ਉਡ ਗਈ। ਪਾਲ ਨੇ ਫਿਰ ਰਗੜ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ,

“ਕੀ ਗੱਲ, ਹੁਣ ਚੁੱਪ ਵਟ ਲਈ, ਸਾਥੀ ਜੀ?”

ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸੁੰਨ-ਮਸਾਨ ਵਰਤ ਗਈ। ਪਾਲ ਦੇ ਬਾਹੀ ਨੂੰ ਪਾਏ ਹੱਥ ਪਲ ਪਲ ਮਗਰੋਂ ਕਸਵੇਂ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਫਿਰ ਆਖਿਆ, “ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਨਕਲਾਬ ਸਾਥੀ ਜੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ! ਉਹ ਸਾਡੇ ਡੱਕਰੇ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ! ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜਦੋਂ ਅਗਲੇ ਕਤਲ ਹੁੰਦੇ ਐ! ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਉਂਦੇ ਐ!”

“ਸਾਥੀ ਜੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਸਮਝਾਉਣਾ ਐ ਬਈ ਉਹ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਐ!”

“ਤੇ ਆਪਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਨਿੱਘੇ ਮਿੱਤਰ

ਲੋਕ ਇਖਲਾਕ ਦੇ ਏਨੇ ਪਾਏਦਾਰ ਐ! ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਐ।”

“ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਾਥੀ ਐਵੇਂ ਗਰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਐ!”

ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਹੱਸ ਕੇ ਗੱਲ ਠੰਢੀ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀ, “ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਤਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਸਮਝਦੇ ਰਹੇ ਐ। ਅਸੀਂ ਲੜ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਰਹੇ ਆ?”

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਝੱਟ ਲੈ ਦਿੰਦੇ ਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤਾਂ ਕਰੋ! ਨਾਲੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ ਤੂੰ ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਏਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਭੁਚਲਾ ਸਕਦਾ ਐ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ! ਬਦਫੈਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਇਖਲਾਕ ਪੱਖੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਟਰੇਚਰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਵੇਖ ਲੈ, ਧੱਕੇ ਤੇ ਐਹੋ ਜਿਹਾ ਕੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਈ ਪਾਰ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਐ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇਣ।”

ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਸਰਸਰੀ ਬਾਹਰ ਵੇਖਿਆ, ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੂੰ ਲੰਘਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਇਕਦਮ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਰੱਤ ਮਸੈਲ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਚਾਹ ਵਿਚੋਂ ਸੰਘਣੀਆਂ ਭਾਫਾਂ ਉਠਣੇ ਹਟ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਪਰ ਦਾਖੀ ਰੰਗ ਦੀ ਮਲਾਈ ਆਠਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਗਲਾਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਫੂਕ ਮਾਰ ਕੇ ਮਲਾਈ ਪਰਾਂਹ ਕਰਕੇ ਘੁੱਟ ਭਰੀ, ਚਾਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠਰ ਗਈ ਸੀ।

“ਫੇਰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਿੰਘ ਸਜਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਇਐ?”

ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਲਸੇਟੇ ਮਾਰਦੀ ਗਹਿਰ ਨਾਲ ਉਸ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਅਮੋਲਕ ਦੇ ਪੀਡੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ਕ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਰੰਗਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਖਦੀ ਲਗਦੀ ਸੀ।

“ਸਿੰਘ ਸਜਣਾਂ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਐ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗਣ ਵਿਚ ਹਰਜ਼ ਵੀ ਕੀ ਐ? ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਹ ਏਨੇ ਭੈੜੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨੇ ਅਸੀਂ ਆਂ। ਜੇ ਹੋ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐ। ਗਲਤ ਚਾਹੇ ਠੀਕ! ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਰੂਗਾ।” ਪਰ ਉਸ ਟੇਢੀ ਅੱਖ ਵੇਖਦਿਆਂ ਚੌਥੇ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਭੇਡ ਦੀ ਖੱਲ ‘ਚ ਛੁਪੇ ਬਘਿਆੜ ਆਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅ ਹਮੇਸ਼ਾ ਝਪਟ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਈ ਐ।”

ਐਤਕੀਂ ਅਮੋਲਕ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਗੁਬਾਰ ਉਠਿਆ। ਉਸਦਾ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਤੋਂ ਚਾਹੇ ਲੜ ਫੜਕੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜ਼ਬਰ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗਿਲਾਨੀ ਉਤਰ ਆਈ,

“ਤੂੰ ਤਾਂ ਯਾਰ, ਘਰ ਆਇਆਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਦਾ ਏ।”

“ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ।” ਪਾਲ ਨੇ ‘ਹੁੰਹ’ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਢੀ, “ਤੂੰ ਸੁਕਰ ਕਰ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਘਰੋਂ ਧੱਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ।”

ਅਮੋਲਕ ਨੇ ਪਾਲ ਦੇ ਟਿਕਵੇਂ ਸੁਰ ਵਿਚ ਹਿਲਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਭੈ-ਭੀਤ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਜਿਹੀ ਤੱਕ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ।

“ਪਤਾ ਏ, ਇਹ ਘਰ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਉਸਾਰਿਆ। ਇਸ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਬਦਫੈਲੀ ਤੇ ਧਰੋਹੀ ਦੇ ਦਾਗ ਤਾਂ ਕੀ! ਮੈਂ ਏਥੇ ਕਿਸੇ ਗੰਦਾਦਾਰ ਦੀ ਦੇਹ ਨਾਲ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਮਿੱਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਸਾਥੀ ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਬੈਠੇ ਦਾ ਬੈਠਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਚ ਸੁੰਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਘਸਿਆ ਤੇ ਮੇਲ ਭਰਿਆ, ਰਸਾਲਿਆ-ਅਖਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤੁੰਨਿਆ ਝੋਲਾ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ, ਹੰਭਲਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉੱਠਦਿਆਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, “ਸਾਥੀ, ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ।”

ਪਾਲ ਵੀ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਤੇ ਸੁੱਖੀ ਬਾਰੀ ਵਿਚ ਦੀ ਇਧਰ ਹੋਰਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਝਾਕਦੀਆਂ ਦਿਸੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲਾਲੀ ਤੜਪਦੀ ਮਲੂਮ ਹੋਈ, ਪਾਲ ਨੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਅਮੋਲਕ ਨੂੰ ਠਰੰਠੇ ਅਤੇ ਬੇਹਿਸਾਬ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਕੰਨ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਐ! ਲਹੂ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦਾਗੀ ਹੋ ਜਾਊਗੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਤੈਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ।”

ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਖਲੋਤੇ ਅਮੋਲਕ ਨੂੰ ਪਾਲ ਦਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਮਿੱਧਿਆ ਹੋਇਆ ਬੋਲ ਸੁਣਿਆ, “ਚੰਗਾ ਏਹੀ ਐ, ਤੂੰ ਹੁਣ ਚਲਾ ਈ ਜਾਵੇ।”

ਇਸ ਬਾਰ ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਪੁੱਤ ਘਰ ਆਏ ਦੀ ਲਾਹ-ਪਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦੀ।”

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਕਾਕੇ

ਦੇਵੇਂ ਕਾਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਹੀ ਰੋਸੇ-ਰੋਸੀ ਹੋਈਆਂ ਲੰਘੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਰਨ ਵਜਾ ਵਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਈਟਾਂ ਜਗਾ ਜਗਾ ਕੇ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਰਾਤ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਹੀ ਉਹ ਹਵਾ-ਪਿਆਜੀ ਸਨ। ਨਸ਼ੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਅੱਜ ਤਾਂ ਬਹਾਨਾ ਹੀ ਬੜਾ ਤਕੜਾ ਸੀ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਲਗਦੇ ਯਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਭਰਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਉਹ ਬਰਾਤੀ ਸਨ। ਉਹ ਚਾਰ ਜਣੇ ਸਨ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੋ। ਪੱਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ, ਟੋਪੀਆਂ ਸੈਂਟ ਕਰਦਿਆਂ ਤੇ ਟਾਈਆਂ ਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਉਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਉੱਪਰ ਜਿੰਦਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ ਤੇ ਆਖਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜਾ ਪੁੱਜੇਗਾ-ਉਪਰ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾ ਕੇ ਗੱਲ ਨਿਬੇੜ ਲਈ ਸੀ।

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਤਾਤੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ੋਅਲੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਗੱਬਰ ਵਾਂਗ ਆਖਿਆ ਸੀ 'ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਾ ਆਏਗਾ।' ਇਕ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਜਿਆ ਸੀ 'ਐਵੇਂ ਕਮਲਪੁਣੇ 'ਚ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਬੀਅ ਦਾ ਲੇਖਾ ਨਾ ਪਾ ਦਿਓ।'

ਉਹ ਹੱਸੇ ਸਨ। ਇਕ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, "ਬਜ਼ੁਰਗੋ ਇਹ ਸਪੀਡ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ। ...ਰੋਸ ਦਾ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡ?"

ਦੂਸਰਾ ਬੋਲਿਆ ਸੀ 'ਇਹ ਗੱਡੇ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਕੀ ਜਾਨਣ, ਰੋਸ ਕੀ ਬਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।'

ਤੇ ਹੁਣ, ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਲਾਗੇ ਜਦੋਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਪੁੱਜੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਘਬਰਾਈ ਭੀੜ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਸਮਝ ਗਏ 'ਕੋਈ ਭਾਣਾ ਤਾਂ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਹੈ।'

ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਗੇਟ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਕ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਫਿਸਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਬੋੜੀ ਦੂਰ ਇਕ ਪੱਗ ਟੇਢੀ ਹੋਈ ਅੱਧ ਢੱਠੀ ਜਿਹੀ ਪਈ ਸੀ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਲਾਗੇ ਹੀ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਇਕ ਪੈਰ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਉਲਟਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਹੈਂਡਲ, ਸੀਟ ਸਭ ਲਹੂ ਨਾਲ ਗੜ੍ਹਚ ਸਨ। ਕੋਲ ਹੀ ਇਕ ਫਟੇ ਹੋਏ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਲਫਾਫੇ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਮਨਿਆਈ ਦੇ ਅੱਧ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਫਿਸੇ ਮਨਿਆਈ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਖਿੱਲਰੀਆਂ ਗੁਲਾਬ ਜਾਮਨਾਂ ਉਪਰ ਮੱਖੀਆਂ ਦਾ ਸੰਘਣਾ ਝੁਰਮਟ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਲਾੜੇ ਦਾ ਪਿਉ ਭੀੜ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਉਚੇਚਾ ਅਗਾਂਹ ਜਾ ਕੇ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਿਛਿਉਂ ਉਸ ਦੀ ਬਾਹ ਫੜ ਕੇ ਖਿੱਚਿਆ।...ਪਿਛੇ ਉਸਦਾ ਨਵਾਂ ਕੁਤਮ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਭੀੜ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲਈ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਹ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਦੇਵੇਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬੋੜੀ ਦੂਰ ਜਾ ਖੜ੍ਹੇ। ਇਹ ਅਜੀਬ ਮਿਲਣੀ ਦੀ ਰਸਮ ਸੀ। ਅਜੇ ਤਾਂ ਗੁੰਬੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ ਸੀ ਤੇ 'ਲੱਖ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ' ਦੇ ਮਹਾਂ ਵਾਕ ਉਚਾਰਨੇ ਸਨ। ਫਿਰ...ਕੰਬਲਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਪਹਿਨਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ, ਜੱਫੀਆਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸਨ, ਮੂਵੀਆਂ ਬਣਨੀਆਂ ਸਨ।...

'ਤੇ ਹੁਣ...'ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ,' ਉਦਾਸੀ ਜਿਹੀ ਵਿਚ ਲਾੜੀ ਦਾ ਪਿਉ ਆਪਣੇ ਕੁਤਮ ਨੂੰ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, 'ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਏਥੋਂ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਜਾਓ। ਭੀੜ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਐ। ਅਸੀਂ ਸੰਭਾਲ ਲਾਂਗੇ।'

'ਬੰਦਾ ਬਚ ਗਿਆ?' ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ।

'ਅਜੇ ਨੀ ਪਤਾ ਕੋਈ। ਸਿਰ ਤਾਂ ਜਮਾਂ ਈ ਪਾਟ ਗਿਆ ਸਰਦਾਰ ਜੀ। ਦੇਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ।'

'ਤੇ ਕਾਰ ਆਲੇ?'

'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨੀ, ਭੀੜ ਇਕਦਮ ਹੋਗੀ।' ਆਖਦਿਆਂ ਲਾੜੀ ਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ।

'ਹੋਇਆ ਕਿਵੇਂ....ਏਥੇ ਸੀ ਤੂੰ...?'

'ਪਿਛੋਂ' ਹੀ ਬਾਹਲੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸੀ ਕਾਰਾਂ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਆਲੇ ਨੂੰ ਤਾਂ 15-20 ਗਜ਼ ਨਾਲ ਈ ਘੜੀਸ ਕੇ ਲਿਆਈ ਇਕ ਕਾਰ।

'ਕਿੱਥੇ ਐ ਕਾਰ?' ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ।

'ਏਧਰ ਸਾਈਡ 'ਤੇ ਕਰਤੀ ਜੀ ਪਿੱਛੇ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ....।' ਦਰਬਾਨ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਵੀ ਬੜਾ ਕੁਝ ਆਖ ਗਿਆ।

'ਤੇ ਬਰਾਤੀ ਮੁੰਡੇ....?'

'ਉਹ ਵੀ ਏਥੇ ਈ ਹੋਣੇ ਨੇ, ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਕਿਧਰੇ....।'

'ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਬ, ਜੇ ਹੋਣਾ ਸੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਇਉਂ ਕਰੋ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰ ਏਥੋਂ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਵਰਕਸਾਪ 'ਚ ਭੇਜ ਦਿੰਨੇ ਆਂ। ਕਾਰ ਦੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਪਤਾ ਦਰਬਾਨ ਨੂੰ ਈ ਐ, ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮੈਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਐ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕੁਝ....।'

'ਠੀਕ ਐ, ਠੀਕ ਐ...ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ....।' ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

'ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੀ ਆਖਣੈ ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਆਪਾਂ ਉਹਨੂੰ ਭਰੋਸੇ

'ਚ ਲੈਣੈ। ਉਹ ਆਖ ਦੇਉਗਾ, ਕੋਈ ਲੰਘਦੀ ਗੱਡੀ ਫੇਟ ਮਾਰ ਗਈ, ਨੰਬਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ....।'

'ਤੇ ਕਾਰ?'

'ਏਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਆਖਣੈ ਕਾਰ ਨੂੰ ਏਥੋਂ ਹਟਾਉਣੈ ਆਪਾਂ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈ ਗਈ...ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਐਵੇਂ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।'

'ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ ਬੰਦਾ?'

'ਪੱਚੀ ਛੱਬੀ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਊਗਾ।' ਲਾੜੀ ਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਹਾਉਕਾ ਲਿਆ।

ਭੀੜ ਹਟਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਚਾਰ ਜਣੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ, ਇਕ ਦੇ ਆਣ ਖੜ੍ਹਦੇ। ਹੁਣ ਫਿਸਿਆ ਪਿਆ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਦਿੱਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ 'ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਆਉ ਮਿਲਣੀ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰ ਲਈਏ।'

ਦੇਵੇਂ ਕੁਤਮ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਵਲ ਝਾਕ ਕੇ ਫਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸੇ ਤੇ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਅਨ ਵਲ ਤੁਰ ਪਏ।

ਗੁੰਬੀ ਗਲ ਵਿਚ ਪਟਕਾ ਪਾਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦੇਵੇਂ ਕੁਤਮ ਜਾ ਖੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਗੁੰਬੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰੰਭ ਦਿੱਤੀ।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਬਰਾਤੀਆਂ ਨੇ ਜੈਕਾਰੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸੜਕ ਉੱਪਰ ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਲਹੂ 'ਤੇ ਭਿਣਭਣਾਉਂਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ, ਤੁਝਕ ਕੇ ਉੱਡੀਆਂ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਹੀ ਫਿਰ ਆ ਢੇਰੀ ਹੋਈਆਂ।

ਅੰਦਰ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਪੀਦਿਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਬਾਹਰ ਪੁਲਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ। ਹੁਣ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਜਣੇ ਦੀ ਪੱਗ, ਜੁੱਤੀ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਮਨਿਆਈ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਬਰਾਤੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਧਰੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਸਮਝਦਾਰ ਬਰਾਤੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਉਹ ਥਾਂ ਧੋ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਥੇ ਗੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗੁਬਾਰੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਆ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਤੇ ਬਰਾਤੀ ਬਾਲਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਲੇ ਝੁਰਮਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੋਚਨ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਰਕਸਾਪ ਵਿਚ ਛੁਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਲੜਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਾੜੀ ਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਸੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ 'ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਇਹੀ ਐ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਦਿਓ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਦਰਬਾਨ ਤਾਂ ਪਛਾਣਦੇ ਈ ਨੇ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਬੰਦੇ ਦੇ ਈਮਾਨ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।'

ਜਦੋਂ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਲਾੜਾ ਲਾੜੀ ਤੇ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਸਮ ਲਈ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਡਾਂਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੜਕੇ ਕੰਨ ਪਾਤਵੇਂ ਸ਼ੋਰ ਵਿਚ। 'ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਛੱਤਰੀ ਤੋਂ ਉਡਗੀ....ਅੰਬਰਾਂ 'ਚ ਲਾਉਂਨੀ ਏ ਉਡਾਰੀਆਂ....' ਦੇ ਗੀਤ 'ਤੇ ਭੜਥੂ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕੰਨਾਂ ਉਪਰ ਹੱਥ ਰੱਖੀ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ।

'ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਸਿਰ ਪਾਟਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਕੰਨ ਬੋਲੇ ਕਰਤੇ....।'

'ਅਜੇ ਤਾਂ ਦਾਰੂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲਣੈ, ਫੇਰ ਵੇਖੀ।' ਦੂਜਾ ਬੋਲਿਆ।

ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਰਾਹਗੀਰ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਲਾਗੇ ਖੜੇ ਸਨ।

'ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕੌਣ ਸੀ?' ਇਕ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

'ਨਾ, ਪਰ ਸੁਣਿਐ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਐ।' ਦੂਜੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ।

'ਬੰਦੇ ਫੜੇ ਗਏ ਕੌਣ ਸੀ?' ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ।

'ਪਤਾ ਨੀ, ਕੀ ਫੜੇ ਜਾਣੇ ਐ, ਪੁਲਸ ਆਈ ਵੀ ਤਾਂ....ਅੰਦਰ ਸ਼ਰਾਬ ਮੁਰਗੇ ਚਲਦੇ ਈ ਹੋਣੈ ਐ...ਕੀਹਨੇ ਪੁੱਛਣੈ....।'

'ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਬਚਿਆ ਨੀ ਹੋਣਾ।'

'ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ, ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਭੰਗੜੇ ਪਈ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣੇ ਐ....।'

ਦਰਬਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਬਕਾ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰ ਗਏ। ਏਨੇ ਵਿਚ ਉਸ ਕੋਲ ਇਕ ਦੂਸਰਾ ਦਰਬਾਨ ਆ ਖੜ੍ਹਾ।

ਇਕ : 'ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ ਆਇਐ ਕਿ ਸੁੱਕੇ ਦਬਕੇ ਮਾਰੀ ਜਾਨੈ?'

ਦੂਸਰਾ : 'ਅਜੇ ਤਾਂ ਜੂਸ ਤੇ ਲਿਮਕਾ ਈ ਚਲਦੈ।'

ਇਕ : 'ਚਿਕਨ ਤਾਂ ਬਥੇਰਾ ਰੋਸਟ ਹੋਈ ਜਾਂਦੈ।'

ਦੂਸਰਾ : 'ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ ਐ।'

ਇਕ : 'ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਦੋ ਕੁ ਮੋਟੇ ਪੈਂਗ ਸਿੱਟ ਲੀਏ ਅੰਦਰ।'

ਦੂਸਰਾ : 'ਕੰਨੇ ਨੀ ਜਾਣਾ, ਵਾਰੀ ਨਾਲ ਜਾਵਾਂਗੇ।'

ਇਕ : 'ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿਥੋਂ ਦਾ ਸੀ?'

ਦੂਸਰਾ : 'ਦਸਦੇ ਆ, ਲਾਗੇ ਈ ਪਿੰਡ ਦਾ ਐ।'

ਇਕ : 'ਕਿਧਰ ਚੱਲਿਆ ਸੀ?'

ਦੂਸਰਾ : 'ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਧਰਿਆ, ਕਾਰਡ ਡੱਬੇ ਵੰਡਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ।'

ਇਕ : '(ਹਾਉਕਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ) ਖਬਰ ਮਿਲਗੀ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ?'

ਦੂਸਰਾ : 'ਆਹੋ ਪਹੁੰਚਗੇ ਉਹ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ।'

ਇਕ : 'ਬਚ ਜੂ ਗਾ?'

ਦੂਸਰਾ : 'ਘੱਟ ਈ ਚਾਨਸ ਐ।'

ਇਕ : 'ਦੇਖ ਖਾਂ ਦਾਰੂ ਤਾਂ ਨੀ ਵਰਤਾਉਣ ਲੱਗੇ?'

ਦੂਸਰਾ : 'ਅਜੇ ਨੀ।' (ਅੰਦਰ ਵਲ ਗਹੁ ਨਾਲ ਝਾਕਦਾ ਹੈ।)

ਇਕ : 'ਪੁਲਸ ਵੇਖ ਲਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨੀ ਆਈ।'

ਦੂਸਰਾ : 'ਪੁਲਸ ਕਿਵੇਂ ਆ ਜਾ।'

ਇਕ : 'ਕਿਉਂ?'

ਦੂਸਰਾ : 'ਆਪਣੇ ਬਾਊ ਜੀ ਠਾਣੇ ਜਾ ਆਏ ਐ।'

ਇਕ : '(ਢਿੱਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ) ਫੇਰ ਕੀ ਆਉਣੀ ਐ।'

ਦੂਸਰਾ : 'ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿਹੜੇ ਸੀ ਕਾਰ ਵਾਲੇ?'

ਇਕ : 'ਖੜ੍ਹਦਾ ਐ ਕੋਈ ਅੱਜ ਕੱਲ? ਫੇਟ ਮਾਰੀ, ਹੋਗੇ ਤਿੱਤਰ।'

ਦੂਸਰਾ : 'ਤੂੰ ਤਾਂ ਗੇਟ ਤੇ ਈ ਉਦੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਨਾ?'

ਇਕ : 'ਖੜ੍ਹਾ ਤਾਂ ਗੇਟ ਤੇ ਈ ਸੀ, ਪਤਾ ਨੀ ਧਿਆਨ ਕਿਧਰ ਸੀ ਮੇਰਾ।' ਉਹ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ। ਫਿਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ 'ਪਤਾ ਲੈ ਖਾਂ, ਦਾਰੂ ਵਰਤਾਉਣ ਲੱਗ ਪੇ?'

ਦੂਸਰਾ : (ਅੰਦਰ ਵਲ ਝਾਕਦਾ ਹੈ) '...ਹਾਂ ਚੱਲ ਪਿਆ ਕੰਮ। ਤੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਆ। ਮੈਂ ਖੜ੍ਹਦਾ ਏਥੇ।'

ਇਕ : 'ਜੇ ਬਾਊ ਜੀ ਆ ਗਿਆ...?'

ਦੂਸਰਾ : 'ਜੇ ਐ ਡਰੋਂਗਾ ਤਾਂ ਫੇਰ ਤੂੰ ਲਾ ਲੈ ਪੈਂਗਾ। ਬਾਊ ਨੂੰ ਸੁਪਨਾ ਆਉਂਦਾ ਯਾਰ। ਮੈਂ ਆਖ ਦੂੱਗਾ ਕਾਰਾਂ ਵਲ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨ ਗਿਐ। ਤੈਨੂੰ ਪਤੈ, ਪਰਸੋਂ ਇਕ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਾਰ ਚੋਰੀ ਹੋਗੀ ਸੀ?'

ਇਕ : 'ਮੈਂ ਆਇਆ ਫਿਰ। ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖੀ।' ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਸਰਾ : 'ਉਏ ਗੱਲ ਸੁਣ।'

ਇਕ : 'ਆ ਕੇ ਸੁਣਦੇ ਹੁਣ।' ਉਹ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਲਾਅਨ ਵਿਚ ਫਿਰਦੇ ਇਕ ਵੇਟਰ ਵਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਗਲਾਸਾਂ ਦੇ ਪੈਂਗ ਇਕ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾ ਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਕਾ ਕੋਲਾ ਰੰਗਾ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਜਦੋਂ ਉਹ ਨੈਪਕਿਨ ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਮੁਰਗੇ ਦੀ ਟੰਗ

ਚੁੰਡਦਾ ਗੇਟ ਵਲ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਇਕ ਜੀਪ ਵਿਚੋਂ ਉੱਤਰੇ। ਇਕ ਨੇ ਆ ਕੇ ਦਰਬਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਸਵੇਰੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਏਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ?'

ਦਰਬਾਨ ਝਿਜਕਿਆ। ਇਧਰ ਉਧਰ ਵੇਖਿਆ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਆਇਆਂ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ। ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਹੈ, ਏਥੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋਇਆ ਕੋਈ। ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਐ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨੀ।' ਉਹ ਬੰਦੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਧੌੜੇ ਹੋਏ ਥਾਂ ਵਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਉਥੇ ਅਜੇ ਵੀ ਮੱਖੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਸਨ। ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਪੈ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਧਰ ਗਏ। ਪੱਗ, ਜੁੱਤੀ ਅਤੇ ਮਨਿਆਈ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵੇਖ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ।

ਅੰਦਰ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਵਾਲੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ 'ਦੇ ਲੈ ਗੇੜਾ, ਨੀ ਦੇ ਲੈ ਗੇੜਾ....।' ਉਪਰ ਭੰਬੀਰੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਤਣਾਂ ਅਤੇ ਬਰਾਤੀ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਗੇੜੇ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ।

'ਅਸੀਂ ਲੜਕੀ ਜਾਂ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਮਿਲਣੈ।' ਜੀਪ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਜਣਾ, ਦਰਬਾਨ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਹੁਣ ਇਹ ਦਰਬਾਨ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣ ਗਿਆ ਸੀ।

'ਕਿਉਂ ਮਿਲਣੈ ਬਈ?' ਉਸਨੇ ਵਿਸਕੀ ਦਾ ਡਕਾਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

'ਸਵੇਰੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋਇਐ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਏਥੇ?'

'ਫੇਰ?'

'ਫੇਰ ਕੀ, ਬਰਾਤ ਆਲੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਹੋਇਐ।' ਇਕ ਖਿੱਚ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ।

'ਕੀ ਪਤਾ, ਕਿਸ ਦੀ ਬਰਾਤ ਆਲੀ ਕਾਰ ਸੀ, ਵੀਹ ਬਰਾਤਾਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਏਥੋਂ ਰੋਜ਼।' ਦਰਬਾਨ ਨੇ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

'ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਤਾਂ ਏਥੇ ਪਿਐ ਥੋਡੇ ਸਾਹਮਣੇ।'

'ਏਹ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਇਸਨੂੰ, ਪੂਰਾ ਜਾਮ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ।' 'ਕੌਣ ਨੇ ਇਹ?' ਅੰਦਰੋਂ ਪੈਲੇਸ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਚਾਨਕ ਇਧਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੁੱਛਿਆ।

ਦਰਬਾਨ ਤੁਰੰਤ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ-

'ਸਰ, ਇਹ ਪੁੱਛਦੇ ਨੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਿਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ।'

'ਠਾਣੇ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰੋ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ।' ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਰੁੱਖਾਂ ਬੋਲਿਆ।

'ਬਰਾਤ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮਿਲਾ ਦਿਉ ਜੀ।' ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਐ ਜੀ। ਡਾਕਟਰ ਆਂਹਦੇ ਐ, ਸਿਰ ਦਾ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਹੋਣੈ ਹੁਣੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ...।' ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝੀਆਂ।

'ਏਥੇ ਖੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਉਥੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਜਾਓ ਲੜਕੇ ਪਾਸ।'

'ਕਿਹੜੇ ਪਿੰਡੋਂ ਬਰਾਤ ਆਈ ਐ?' ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ।

'ਬਰਨਾਲੇ ਵੰਨੀਉਂ ਆਈ ਐ। ਔਧਰ ਪਾਸੇ ਹੋ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ। ਉਹ

ਅਨੰਦਕਾਰਜ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮੌਕਾ ਐ ਤੇ ਤੁਸੀਂ....।'

ਫਿਰ ਦਰਬਾਨ ਵਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - 'ਦੂਜਾ ਕਿਧਰ ਹੈ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਦਾ?'

'ਸਰ, ਉਹ ਕਾਰ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਲ ਗਿਐ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨ।' 'ਨਿਗਾਹ ਰੱਖੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ, ਅੰਦਰ ਨਾ ਆਉਣਾ।'

'ਓ.ਕੇ. ਸਰ।' ਦਰਬਾਨ ਨੇ ਸਲੂਟ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਦਾ ਰੋਕਿਆ ਡਕਾਰ ਛੱਡਿਆ। ਦੂਜੇ ਦਰਬਾਨ ਨੇ ਮੁੱਛਾਂ ਪੂੰਝਦਿਆਂ ਝੱਟ ਸਿਰ ਆ ਕੱਢਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਉਹਲੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਦੇਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਸੜਕੀਏ ਹੱਸੇ।

ਜਦੋਂ ਫੌਜੀ ਬੈਂਡ ਵਾਲੇ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਮੁੜਿਆਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸੂਰਾਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਦਰਬਾਨਾਂ ਦੇ ਦਬਕਾਉਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਜੀਪ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਪਾਸੇ ਹਟ ਗਏ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ, ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਚਲੇ ਗਏ?

ਲਾੜੇ ਦੇ ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਨੱਚਦੀ ਹੋਈ ਅੰਦਰ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਹਾਲ ਵਲ ਜਾਣ ਲੱਗੀ।

(ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ)

ਜਦੋਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਂਦਾ, ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਸੀ। ਉਸਦੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਤੋਂ

ਵਧੇਰੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਸਨ। ਬੇਹੋਸੀ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਗੁਲੂਕੋਜ਼ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਈ ਸੂਈ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ, ਕਦੇ ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਚਲਾਉਣ ਲੱਗਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਚਹੁੰ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਸਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਬੈਂਡ ਦੇ ਪਾਈਪਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

‘ਸਿਰ ਦਾ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਏਗਾ।’ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਵਲ ਲਗਾਤਾਰ ਤੱਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਘਰ ਵਾਲੇ ਇਨਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ - ‘ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ।’ ਉਹ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਜੋੜੀ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਰੱਬ ਮੂਹਰੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ।

‘ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਕੱਟਣੇ ਪੈਣਗੇ।’ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਝੱਟ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ।

‘ਖਰਚੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ।’...ਡਾਕਟਰਾਂ ਹੁਕਮ ਵਾਂਗ ਕਿਹਾ।

ਉਦੋਂ ਹੀ ਜੀਪ ‘ਤੇ ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਕੁ ਮਰਦ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਵਲ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀ ਗੋਲ-ਮੋਲ ਤਸੱਲੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਦੇਸ਼ੀ ਲੱਭਣ ਲਈ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਹਨ।

ਤੇ ਆਖਰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰੱਖੇ ਰੁਪਏ ਹੀ ਵਰਤਣੇ ਪਏ।

ਜਦੋਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਪਏ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵਾਲੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਜੰਮੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਜੁੱਟੀਆਂ ਬਣੇ, ਕੱਟ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਅੰਦਰ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਵਾਲੀ ਇਕ ਲੜਕੀ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਖਿਲਾਰੀ - ‘ਨਾਗ ਸਾਂਭ ਲੈ ਜੁਲਫਾਂ ਦੇ.... ਕੋਈ ਕੀਲ ਸਪੇਰਾ ਲੈ ਜੂਗਾ’.... ਦੇ ਬੋਲਾਂ ‘ਤੇ ਨਾਗਣ ਵਾਂਗ ਮਸਤ ਹੋਈ ਨੱਚਣ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ।....

ਤੇ ਇਧਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਨਾਲ ਆਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲੜਕੇ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲਦੀ ਗਈ, ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਆਂਢੀ-ਗੁਆਂਢੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਲ ਭੱਜ ਤੁਰੇ।

ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ? ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ? ਕਿਥੇ ਹੋਇਆ? ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਹਰ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ। ਘਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕੀ ਦੱਸਦੇ।... ਜਿਹੜੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁਬਾਨਾਂ ਵੀ ਠਾਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਲੱਖਣ ਲਾਉਂਦਾ। ਫਿਰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ- ‘ਚਲੋ ਜੋ ਹੋਣਾ ਸੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਲਾਜ ਕਰਾਓ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਭਾਈ।’

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਹਰਕਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਾਹ ਚੱਲਦੇ ਸਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ - ‘ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।’ ਪਤਾ ਲੈਣ ਆਏ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਹਮਦਰਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲੀਂ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ, ‘ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਸੱਤ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਨੇ, ਪਿਉ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਹੈ ਨੀ।...ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਕੋਲਾ ਈ ਭਰਾ ਐ।...ਹੁਣ ਕਿਧਰ ਜਾਵੇ ਵਿਚਾਰੀ।...ਕੋਹੜੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਈ ਸਾਥ ਨੀ ਦਿੰਦੀ। ਰੱਬ ਈ ਦੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੁੱਖੀ ਕਰਦਾ। ਤਕੜੀਆਂ ਮੂਹਰੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ।....ਹੁਣ ਸੁਣਿਐ....ਚੌੜ ਚੌੜ ‘ਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਰਤਾ....।

‘ਨੀ ਆਈਂ ਭੱਜ ਕੇ ਮੇਰੀ ਧੀ।’ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਡਰ ਕੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਲੜਕੇ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਦੰਦਲ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਰੋਂਦੀ ਕੁੜੀ ਮਾਂ ਵਲ ਭੱਜੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚ ਚਮਚਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗੀ।

ਉਧਰ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਾੜਾ ਲਾੜੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਕੁੜਮਣੀਆਂ, ਚਮਚਿਆਂ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਰਸਗੁੱਲੇ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਣੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਗਲੇ ਲੱਗ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਟੇਜ ਉੱਪਰ ਨੱਚ ਰਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਉਪਰ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨੋਟ ਵਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਮਰ ਨੂਰੀ ਬਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ.... ‘ਭਾਬੀ ਮੇਰੀ ਗੁੱਤ ਕਰਦੇ’ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ‘ਤੇ ਲਲਕਾਰੇ ਵੱਜਦੇ ਸਨ।

ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕ ਵਾਰ ਵਾਰ ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਿਉ, ਮਾਮੇ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਫੁੱਫੜ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ‘ਤੇ ਹੁਣ ਦੁਲਾ ਤੇ ਦੁਲਹਨ ਵੀ ਨੱਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਹੀ ਉਠ ਕੇ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।...‘ਹਵਾ ਵਿਚ ਉੱਡਦੇ ਪਰਾਂਦਿਆਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ’ ਨਾਲ ਨੋਟ ਵੀ ਉੱਡਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਉਧਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ, ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਕਿਸੇ ਹਮਦਰਦ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਸਰਦਾ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਕ ਸ਼ੁੱਕ ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਉਥੇ ਹੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਤਫੜੀਸ਼ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ।

ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਜਦੇ ਲਲਕਾਰੇ ਅਤੇ ਬੁਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਬੱਕਰੇ ਬਾਹਰ ਤੱਕ ਸੁਣਦੇ ਸਨ। ਹਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਕ ਸੁੰਨੀ ਜਿਹੀ ਨੁੱਕਰ ਵਿਚ ਉਹਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਲਗਾਏ ਇਕ ਮੇਜ਼ ਦੁਆਲੇ ਚਾਰ ਜਣੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਪਰ ਤਣਾਅ ਸੀ। ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਗੱਲੀਂ ਰੁੱਝੇ ਜਸ਼ੂਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਧਰ ਉਧਰ ਪੂਰੀ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਕ : ‘ਸਾਲਾ ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਲੱਗਿਆ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਵਾਲਾ ਅਚਾਨਕ ਕਿਧਰੋਂ ਨਿਕਲ ਆਇਆ।’

ਦੂਸਰਾ : ‘ਉਹ ਤਾਂ ਕੰਜਰ ਦਾ ਧਰਤੀ ‘ਚੋਂ ਉੱਗ ਪਿਆ ਜਿਵੇਂ।’

ਤੀਸਰਾ : ‘ਤੂੰ ਵੀ ਫੇਰੇ ਦੇਣਿਆਂ ਬਰੇਕਾਂ ‘ਤੇ ਪੈਰ ਨੀ ਰੱਖਿਆ, ਘੜੀਸੀ ਲਈ ਗਿਆ...।’

ਇਕ : ‘ਬਰੇਕਾਂ ‘ਤੇ ਪੈਰ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਦਾ? ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਜਿੱਤਣੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਰੇਸ ਨੱਪਤੀ। ਲੀਵਰ ਫਰਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਅਤਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਆਲੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਈ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ, ਜੇ ਕਾਰ ‘ਚ ਨਾ ਅੜਦਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਾਰ ਸਟੇਜ ‘ਤੇ ਲਿਆ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ ਸੀ।’

ਤੀਸਰਾ : ‘ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਵਾਲੇ ਵੀ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਹੱਡ, ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਈ ਬਣਾਈ ਫਿਰਦੇ ਐ।’

ਦੂਸਰਾ : ‘ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਨੋਟ ਤਾਂ ਨੀ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿਸੇ ਨੇ?’

ਚੌਥਾ : ‘ਜੇ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਉ ਫੇਰ ਵੀ ਕੀ ਐ! ਮਾਮਲਾ ਤਾਂ 304 ਏ ਦਾ ਈ ਬਣਨੈ। ਉੱ ਕਹਿੰਦੇ ਐ, ਪੈਲਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਇਐ।’

ਇਕ : ‘ਪਤਾ ਤਾਂ ਲਈਏ ਯਾਰ, ਜਿਉਂਦਾ ਐ ਕਿ....।’

ਤੀਜਾ : ‘ਹੱਦ ਕਰਦਾ ਤੂੰ ਵੀ...। ਐਵੇਂ ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ ਪੰਗਾ ਲੈਣੈ। ਅਥੇ ਆ ਬੈਲ ਮੁਝੇ ਮਾਰ। ਆਹ ਲੈਗ ਪੀਸ ਚੱਕ, ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਉ ਵੇਖੀ ਜਾਉ।’

ਦੂਸਰਾ : ‘ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਯਾਰ ਨਸ਼ਾ ਈ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦਾ,

ਅੰਦਰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਿਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਬਾਹਰ ਪੁਲਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ। ਹੁਣ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਜਣੇ ਦੀ ਪੱਗ, ਜੁੱਤੀ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਮਠਿਆਈ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਬਰਾਤੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਧਰੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਸਮਝਦਾਰ ਬਰਾਤੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਉਹ ਥਾਂ ਧੋ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਥੇ ਗੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗੁਬਾਰੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਆ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਤੇ ਬਰਾਤੀ ਬਾਲਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਲੇ ਝੁਰਮਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੋਚਨ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਛੁਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਲੜਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਾੜੀ ਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਸੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ‘ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਇਹੀ ਐ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਦਿਓ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਦਰਬਾਨ ਤਾਂ ਪਛਾਣਦੇ ਈ ਨੇ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਬੰਦੇ ਦੇ ਈਮਾਨ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।’

ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵਾਲਾ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਈ ਦਿਸੀ ਜਾਂਦੈ।’

ਚੌਥਾ : ‘ਇਹ ਤਾਂ ਪੁੱਤ ਮੇਰਿਆ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਸੂ। ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀ ਹਜ਼ਮ ਹੋਣੀ।’

ਇਕ : (ਪੈਂਗ ਚੁੱਕ ਕੇ ਖਿਚਦਾ ਹੈ) ‘ਵੇਖੀ ਜਾਊ ਯਾਰ-ਇਨਜ਼ੁਆਏ ਤਾਂ ਕਰੋ।’

ਸਾਰੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਹੋਠਾਂ ਨੱਚਦਿਆਂ ਵਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੈਂਡ ਵਾਜੇ ਵਾਲੇ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਧੁਨ ਵਜਾਉਂਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਸਟੇਜ ਵਲ ਤੁਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਦੁਲਾ-ਦੁਲਹਨ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮੜਕ ਨਾਲ ਤੁਰਦੇ ਸਟੇਜ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ‘ਤੇ ਜਾ ਸੱਜਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਦੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ ‘ਤੇ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਵਾਲਿਆਂ ਫਿਰ....‘ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਛੱਤਰੀ ਤੋਂ ਉੱਡਗੀ...’ ਗੀਤ ਉੱਪਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨਚਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਉੱਡ ਰਹੀ ਕਬੂਤਰੀ ਵਾਂਗ ਬਾਹਾਂ ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

ਦੁਲੇ ਦੇ ਖਾਸ ਯਾਰ-ਦੋਸਤ ਵੀ ਨੱਚਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਉਹਲੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਸਟੇਜ ਵਲ ਸਥਿਰ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜੇ ਗਲਾਸ-ਮੂੰਹਾਂ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋ ਜਣੇ ਤਾਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਉੱਪਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਹਿੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੰਦਰ ਲੂਹਰੀਆਂ ਉੱਠ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਕ : ‘ਦੇਈਏ ਆਪਾਂ ਵੀ ਗੇਤਾ?’

ਦੂਜਾ : ‘ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ ਜੇ ਮਾਸਤ?’ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਆਪਾਂ ਇਥੇ ਈ ਫਿਰਦੇ ਐ-ਗੁੱਸੇ ਹੋਉ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਉ।’

ਤੀਜਾ : ‘ਐ ਤਾਂ ਯਾਰੇ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।’ ਉਹ ਕੁਰਸੀ ਉੱਪਰ ਬੈਠਾ ਈ ਭੰਗੜਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਹਿਲਾਉਣ ਲੱਗਾ।’

ਚੌਥਾ : (ਦੂਜੇ ਨੂੰ) ‘ਤੂੰ ਤਾਂ ਯਾਰ ਸੱਥਰ ‘ਤੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਬੈਠਾ।’

ਦੂਜਾ : ‘ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਮੁੰਡਾ ਦਿਸਣੋਂ ਈ ਨੀ ਹੱਟਦਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੇ ਚੱਲਿਐ ਹੋਣੈ। ਮਠਿਆਈ ਦੇ ਡੱਬੇ ਉਥੇ ਈ ਖਿੱਲਰਗੇ।’

ਇਕ : ‘ਮਾਸਤ ਏਧਰ ਈ ਤੁਰਿਆ ਆਉਂਦਾ।’

ਤੀਸਰਾ : ‘ਤੂੰ ਮੂੰਹ ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾ ਅਸੀਂ ਆਪੇ ਸਾਂਭ ਲਾਗੇ।’

ਚੌਥਾ : ‘ਐਵੇਂ ਡਰੀ ਜਾਨੇ ਐ, ਉਹ ਤਾਂ ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਕਰੀ ਜਾਂਦੈ।’

ਦੂਜਾ : (ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ) ‘ਤੂੰ ਵਿਆਹਦੜ ਨੂੰ ਬੜੀ ਗਹੁ ਨਾਲ ਵੇਖੀ ਜਾਨੈ।’

ਪਹਿਲਾ : ‘ਮੈਂ ਪਛਾਣਦੈ ਯਾਰ, ਇਹ ਕਿਤੇ ਉਹੀ ਤਾਂ ਨੀ....।’

ਤੀਜਾ : ‘ਜੀਹਦੇ ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ‘ਚ ਪੰਗਾ ਪਿਆ ਸੀ?’

ਪਹਿਲਾ : ‘ਹਾਂ ਪੱਕੀ ਉਹੀ ਐ, ਕੀ ਆਖਿਆ ਸੀ, ਇਹਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪਾਂ ਨੂੰ.... (ਸੋਚਦਾ ਹੈ) ਹਾਅ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿਧਰੇ ਦਹੀਂ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਮਾਰ ਬੈਠਿਓ।’ ਚੌਥਾ : ‘ਤੇ ਤੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ...ਸਾਨੂੰ ਕਪਾਹ ਪਿੰਜਣੀ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ... ਜੇ ਰੋਸ਼ਾ ਰੋਸ਼ਾ ਕਰਤੀ, ਪੂਣੀ ਵੀ ਨੀ ਵੱਟੀ ਜਾਣੀ।’

ਦੂਜਾ : ‘ਔਹ ਜਿਹੜੀ ਨਾਲ ਫਸੀ ਬੈਠੀ ਐ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹੀ ਐ ਨਾ ਜਿਹੜੀ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢ ਕੱਢ ਡਰਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਵੀ.ਸੀ. ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।’

ਤੀਜਾ : ‘ਗੱਲ ਕਰ, ਚੁੱਕ ਲੀਏ ਏਥੋਂ ਈ?’

ਇਕ : ‘ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰ ਵਾਲਾ ਪੰਗਾ ਤਾਂ ਨਿੱਬੜ ਜੇ। ਕਿਧਰੋਂ ਆਇਆ ਸਾਲਾ, ਆਪਣਾ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਈ ਖਰਾਬ ਕਰਤਾ।’

ਤੀਸਰਾ : ‘ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗਦਾ। ਠਾਣੇ ਪੈਲਸ ਦਾ ਬਾਊ ਜਾ ਆਇਐ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਲੇ ਉਹਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਐ। ਤੂੰ ਐਸ ਪੱਠੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ। ਕਾਲੇ ਸੀਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਹੈਗੀ ਐ ਕੋਈ?’

ਇਕ : ‘ਗੱਡੀਆਂ ਤਾਂ ਦਸ ‘ਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।’

ਤੀਜਾ : ‘ਬੱਸ ਫੇਰ ਕੀ ਐ, ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਕਾਰ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੈ, ਫੇਰ ਸਿੱਧੀ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ‘ਤੇ।’

ਚੌਥਾ : ‘ਵੇਖ ਲਾ, ਚਾਰ ਜਣੇ ਐ, ਸਵੇਰੇ ਸਮੂਹਿਕ

ਨੂੰ ਆਈ.ਸੀ.ਯੂ. ਵਿਚ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਈ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਿਹੀ ਵਰਗਾ ਤਣਾਅ ਹੈ। ਮਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣ ਇਕ ਵਾਰ, ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਾਰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤਰਲੇ-ਮੱਛੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਦੇਖ ਤਾਂ ਲੈਣ ਦਿਉ....।’ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਹੰਝੂ ਵਹਿਣ ਲੱਗੇ।

ਡਾਕਟਰਾਂ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜੇ ‘ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਐ ਨਾ ਜੀ। ਜਾਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨੀ?’

‘ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰੋ।’ ਫਿਰ ਰੁੱਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਤੁਰ ਗਿਆ।

ਕੋਈ ਪਿੰਡੋਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਏਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨੀ। ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਬੇਬੱਸ। ਕੀ ਕਰਨ, ਕਿਸ ਕੋਲ ਫਰਿਆਦ ਕਰਨ? ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਲੜਕੇ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਦੁਆਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਉਕੇ ਭਰਨ ਅਤੇ ਝੂਰਨ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇਕ ਲੰਮੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਲਾ ਬੌਣਾ ਜਿਹਾ ਡਾਕਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਜੁੜ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ‘ਰੱਬ’ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹੋਣ।

ਬੌਣੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਲਈ। ਉਸਦੇ ਧੀਮੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਬੋਲ ਸੁਣੇ, ‘ਸਾਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕੇ, ਸੌਰੀ।’

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਸਿਰ-ਪਰਨੇ ਹੋ ਗਿਆ ਲੱਗਿਆ।

ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ, ਉਹ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਕਿ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ..., ਬੌਣਾ ਡਾਕਟਰ ਮੁਰਦਾ ਤੌਰ ਤੁਰਦਾ ਕਦੋਂ ਦਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ।

ਸੂਰਜ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਇਮਾਰਤ ਪਿੱਛੇ ਛੁਪ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਰੌਸ਼ਨੀਆਂ ਜਗਮਗਾ ਉੱਠੀਆਂ। ਹਨੇਰਾ ਭਾਵੇਂ ਏਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਕਲਚਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ-ਬਰਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚਕਾਚੌਂਧ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਦਾ ਹੈ।

ਡੋਲੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦੀ ਰਸਮ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਸਨ।

ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਠੀਕ ਜਗ੍ਹਾ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬੈਂਡ ਮਾਸਟਰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕ ਡਰਿਪਲਿਨ ਵਿਚ ਕਰਤਬ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੁਹਾਰਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਸਤਰ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਭਾਰੀ ਮੇਕਅੱਪ ਵਿਚ ਸਜੀ ਦੁਲਹਨ ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ, ਕਦੇ ਪਿਉ ਨਾਲ, ਕਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗਲੇ ਲੱਗ ਕੇ ਮੂਵੀ ਕੈਮਰੇ ਵਲ ਮੂੰਹ ਘੁੰਮਾ ਘੁੰਮਾ ਰੋਣ ਦਾ ਅਭਿਨੈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਦੁਲੇ ਦਾ ਪਿਉ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਬਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਤੁਰੀ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੋਸਤ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਦਰਬਾਨ ਪੈਲੇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਅਜੇ ਵੱਡੇ ਗੇਟ ਤੱਕ ਅੱਪੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਾਹਰ ਵਲੋਂ ਦੋ ਬਰਾਤੀ ਨੌਠੇ ਆਏ ਅਤੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰੁਕੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ।

‘ਰੁਕੋ-ਰੁਕੋ, ਰੁਕੋ ਬੋੜ੍ਹੀ ਦੇਹ।’

‘ਕੀ ਹੋਇਆ?’ ਲਾੜੇ ਦਾ ਪਿਉ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਵਾਲੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਘੁੰਮ ਗਈ। ਕਿਤੇ ਪੁਲੀਸ....।’

‘ਕੋਈ ਡੈਂਡ ਬਾਡੀ ਟਰਾਲੀ ‘ਚ ਜਾ ਰਹੀ ਐ, ਲੰਘ ਜਾਣ ਦੀਏ।’ ਇਕ ਬਰਾਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂੰਹ ਬਣਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਸਵਾਦੀ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦਿਆਂ ਦਾਲ ਵਿਚ ਕੋਕੜੂ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਰੁਕ ਗਈ। ਦਰਬਾਨ ਨੂੰ ਗੇਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਫਿੱਸੇ ਪਏ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਕੋਲ ਰੁਕੀ। ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਢੱਠੀ ਪਈ ਪੱਗ, ਜੁੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ ਚੁੱਕਿਆ। ਟਰਾਲੀ ਵਿਚ ਲਾਸ਼ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਮਰਦ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਫਿਰ ਧਾਅ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਮਾਂ ਨੇ ਢੱਠੀ ਹੋਈ ਪੱਗ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਘੁੱਟ ਲਈ।

‘ਮੇਰਿਆ ਬੱਚੜਿਆ।’ ਉਸਦੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਗੇਟ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ।

ਸਾਰੀ ਬਾਰਾਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੂਰੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਏ ਖੜ੍ਹੇ ਚਾਰ ਜਣੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਈ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ- ‘ਅੱਜ ਸਾਲਾ ਮਜ਼ਾ ਈ ਨੀ ਆਇਆ, ਪਤਾ ਨੀ ਦਾਰੂ ਪੀਤੀ ਐ ਕਿ ਛੁੱਪੜ ਦਾ ਪਾਣੀ।’

ਉਹ ਸਾਲਾ ਪਸ਼ੂ ਜਿਹਾ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਧਰੋਂ ਆ ਗਿਆ, ਸਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਸੰਸ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਹੜਾ ਭੜੂਆ ਦੇ ਦਿੰਦਾ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ, ਮੇਰਾ ਜੀ ਕਰਦਾ ਐ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫੇਰ ਸਾਲੇ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਮਾਰਾਂ ਗੱਡੀ...।’ ਦੂਜੇ ਨੇ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਪਰ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਉਸ ਨੂੰ ਧੂ ਕੇ ਕਾਰ ਵਲ ਲੈ ਗਏ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਮੰਦਾ ਦੌਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ

ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀ ਉਮੀਦਾਂ ਪਾਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਲੋਕ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬੀਤੇ ਸਾਲ 2008 ਦੇ ਆਖਰੀ ਮਹੀਨੇ ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਨੇ ਵੀ ਮਨਸੂਬਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਜੇਕਰ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸੌਂਦਾ ਹੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਲੋਕ ਜਲਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਜੁਟਾ ਸਕਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਕਾਫੀ ਸੂਝ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ 90 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਉਡ ਪੁਡ ਗਏ।

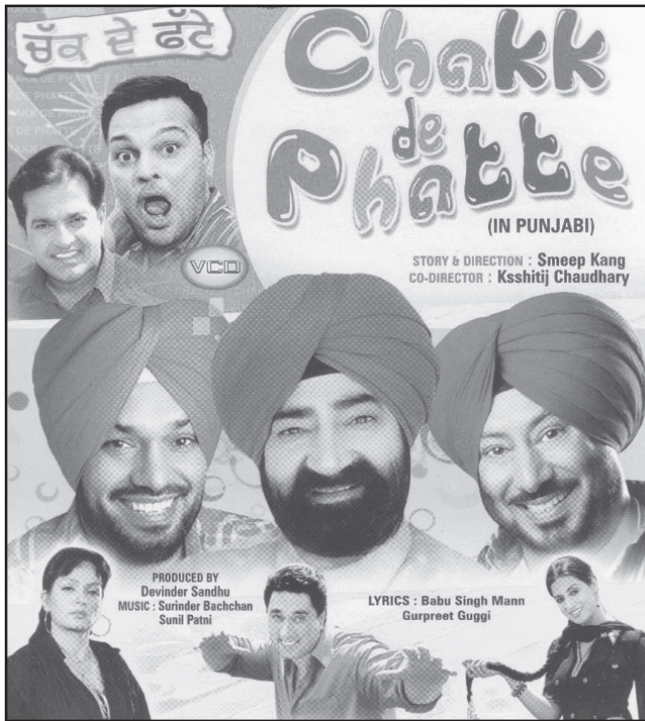
ਬੀਤੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਫਿਲਮਾਂ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਆਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਸਪਾਲ ਭੱਟੀ ਦੀ 'ਚੱਕ ਦੇ ਫੱਟੇ', ਗੁਰਸੇਵਕ ਮਾਨ ਦੀ 'ਵਤਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ' ਤੇ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦੀ 'ਜਗ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ' ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸਰਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕੀ।

'ਜੱਗ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ' ਦਾ ਬੀਮ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ

ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 'ਚੱਕ ਦੇ ਫੱਟੇ' ਵਿਚ

ਜਾਣਾ, 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ

ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ

ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹਾਸੇ ਨੱਠੇ ਰਾਹੀਂ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆ ਭਰਪੂਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੋਕਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ 'ਵਤਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ' ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲ

ਸਕੀਆਂ। ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਪ੍ਰਵੀਨ ਇਸ ਦੌਰ ਨੂੰ ਦੁਖਦਾਇਕ ਦੌਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਮਾਰ ਪਈ ਹੈ।

ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਪਾਏਰੇਸੀ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਦੌਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਮਕ ਦਮਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ

ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਖਰਚ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਕਿਸ ਉਮੀਦ 'ਤੇ? ਪ੍ਰਵੀਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਕਲਚਰ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਾਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਪਾਏਰੇਸੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਗ੍ਰਿਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ।

ਹਾਸ-ਰਾਸ ਕਲਾਕਾਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਰਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਲਾਗਤ ਵਸੂਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਸੂਚਕ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕੁਝ ਰੈਵੇਨਿਊ ਜਨਰੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮਾਹੌਲ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਏਰੇਟੇਡ ਸੀ.ਡੀ. ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਥੀਏਟਰ ਵਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਘੱਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਏਸ਼ਨ ਅਭਿਨੈ ਕਲਾ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਕੈਕੱਸ) ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸਿਨੇਮੇ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਟੀ.ਵੀ. ਜਾਂ ਸੀ.ਡੀ. 'ਤੇ ਉਹੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਲੁਡਫ ਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਥੀਏਟਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਘਾਟਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਹੈ ਮਨਮੋਹਨ ਦੀਆਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤਾ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕਿਵੇਂ ਬਿਜਨਸ ਕਰ ਗਈਆਂ?

ਸੈਫ ਵਰਗਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ-ਕਰੀਨਾ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸ਼ੋਅ-ਮੈਨ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੀ ਪੋਤੀ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਨੇ ਅੱਜ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਕਰੀਨਾ ਜੇ.ਪੀ. ਦੱਤਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਰਵਿਊਜ਼ੀ' ਨਾਲ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਕੇ ਅੱਜ

ਪਰਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਚਰਚਿਤ 'ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਐਕਟ੍ਰੈਸ' ਦਾ ਖ਼ਿਤਾਬ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਐਵਾਰਡ

ਇਸ਼ਕ' ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। 'ਅੱਕੀ' ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤ ਹੈ। ਦੀਵੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਕਪੂਰ ਨਾਲ ਵੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਅੱਕੀ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਆਪਸ 'ਚ ਕਾਫੀ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਲੇ ਰੋਮਾਂਸ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ ਦੀ ਖੂਬ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਬੀ ਇਡੀਅਟਸ' ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ ਇਕ ਚੰਗੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਇਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਸੁਡਿਊਲ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਲੱਦਾਖ 'ਚ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਉਂਜ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਿਆਂ ਕਿ ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਫਿਲਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਘੜੀ ਮਿਲਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਹ ਟਾਈਮ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ 'ਪੰਕਚੂਅਲ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰੈਫੈਕਸ਼ਨਿਸਟ' ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ।

ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ

ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਹਰ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਡਿਪੈਂਡ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। 'ਕੰਬਖਤ ਇਸ਼ਕ' ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਪਿਛੋਂ ਮੇਰੀ ਅਤੇ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਜੋੜੀ ਦੇਖਣਗੇ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ 'ਬੀ ਇਡੀਅਟਸ' ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਸ਼ ਚੋਪੜਾ ਤੇ ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਕ ਐਕਟਰ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚ ਪੈਣਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਵੀ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵਾਂਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸੈਫ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜ਼ੀ ਹਾਂ, ਸੈਫ ਤਾਂ ਇਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਫਿਲਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਮੈਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਸੈਫ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ।

ਖੁਦ ਇਕ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਉਹ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੀ ਖਾਤਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ-ਪਿਆਰੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਫਿਲਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਮੈਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਪੰਜ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਪੋਰਟ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਨਾ ਜਾਵਾਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਇਕ ਐਕਟਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਚ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਵਿਹਲਾ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਬਿਤਾਉਂਦੀ ਹਾਂ।

ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਬਸੂ ਨਾਲ ਸੈਫ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਿਲਾ-ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਹੀਂ

ਹੈ। ਸੈਫ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਸੌਂਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸਦੀ ਵਡਿਆਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਦਿਲ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ।

ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਸੀ। ਸੈਫ ਜਿਸ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਨਾਲ ਚਾਹੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਉਹ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਕਮਿਟਮੈਂਟ 'ਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਮਤਲਬ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਚ ਅਜੇ ਇਕ ਅੱਧੇ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ।

ਖੈਰ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕਮਿਟਮੈਂਟ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚ ਬੱਝਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਹੀ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਦੀ ਹਾਂ। ਸੈਫ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ

ਦੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੈਫ ਤਾਂ ਇਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਫਿਲਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਮੈਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਸੈਫ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਖੁਦ ਇਕ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਉਹ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ।

'ਕੰਬਖਤ ਇਸ਼ਕ' ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਦਸ ਸਾਲ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ 'ਚ ਕਰੀਨਾ ਨੇ 30 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਫਲਾਪ ਵੀ ਰਹੀਆਂ। ਕਰੀਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਰਚਾ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। 'ਕੰਬਖਤ ਇਸ਼ਕ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕਰੀਨਾ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ

ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾਣਾ ਭਲਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਮੇਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਮਿਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਹਿਦ ਕਪੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰੋਮਾਂਸ ਦੇ ਚਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਸਭ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਮਨਘੜਤ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਅਕਸ਼ੈ ਨਾਲ ਮੈਂ 'ਕੰਬਖਤ

ਕਾਇਲੀ ਮਿਨੋਗ ਨੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਦਾ ਦਿਲ ਤੋੜਿਆ

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਪਾਪ ਸਟਾਰ ਕਾਇਲੀ ਮਿਨੋਗ ਜਦ ਫਿਲਮ 'ਬਲੂ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਆਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਕਾਇਲੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਲਈ ਬੇਕਰਾਰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੰਗਲੇ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਕਾਇਲੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 'ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਓਮ' ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਸ, ਕਾਇਲੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਦਾ ਆਫਿਸ ਸਟਾਫ਼ ਜੁਟ ਗਿਆ। ਕਾਇਲੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 'ਕਿੰਗ ਖਾਨ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ 'ਮੋਨਤ' ਆ ਜਾਣ, ਪਰ ਕਾਇਲੀ ਨੇ ਦੋ ਟੁਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਿਉਂ ਜਾਵਾਂ? ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ 'ਬਲੂ' ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ।' 'ਬਲੂ' ਵਿਚ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਅਤੇ ਅਕਸ਼ੈ ਵੀ ਹਨ। ਸੋ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਪਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਇਲੀ ਦੇ ਇਸ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਸਰਾਹਿਆ - ਕੁਨਾਲ

ਕੁਨਾਲ ਖੇਮੂ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਜੈ ਵੀਰੂ' ਛੇਤੀ ਹੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁਨਾਲ ਖੇਮੂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ 'ਚ ਬਤੌਰ ਹੀਰੋ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ 'ਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ 'ਜ਼ਖ਼ਮ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਉਸ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਭੂਮਿਕਾ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤੇ 'ਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਨਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਇਹ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਜ਼ਖ਼ਮ' ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਭਗ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਸਰਾਹਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਨਰਵਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਅਭਿਨੈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਬਾਅ 'ਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।" ਕੁਨਾਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲਾ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।"

Cascade Banquets

800 W. Irving Park Rd., Bensenville, IL 60106

Owned & Managed By
Sher-A-Punjab Restaurant
Capacity upto 700 people
Catering Available For All Events

- *Anniversary*
- *Birthday Party*
- *Engagement & Wedding Celebration*
- *Graduation Celebration*
- *Baby Shower & Bridal Shower*

SPECIAL

Call (630) 860-0086
 or Mr. Arun Gupta (630) 310-2795
 or Mr. Joginder Singh (773) 931-6196
www.cascadebanquet.com

**\$20.99
 PER
 PERSON**

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ

Vaisakhi Festival

**Out of State Teams
Participating in
Competitions**

*Punjab Sports &
Cultural Club
Cincinnati*

April 18, 2009

Free Entry
& Parking

Special Events:
Kids Performances
Comedy Skits,
Men's Bhangra Competition
Ladies Gidha Competition

Cash Prizes

Committee Members:

Mukhtiar Sekhon, President	513-919-2311
Sukhchain Gill, Vice President	513-253-6424
Harmit Ghuman, Secretary	513-300-2791
Amandeep Dharni	513-515-9178
Surjeet Mavi	513-616-4530
Swaran Sidhu	513-266-0885
Harbans Gill	513-550-5917
Gurinder Dhillon	513-373-0145
Jagpal Grewal	513-238-6991
Jagtar Fantu	513-328-7500
Gurjant Sekhon	513-923-0735

**Starting Time
5:00 PM.**

Mason Middle School

6370 Mason Montgomery Road

Mason, Ohio

No Alcohol Allowed

Email to: punjabsportsclubohio@yahoo.com

Food Booths Available

www.punjabsportsclubohio.com